

Masteroppgave

Ung klimaledelse

Casestudie om medvirkning i et ungdomsråd

Annika Barlinn Kjelstad
Marit Ytterdal

Master i pedagogikk – Kommunikasjon, design og læring
45 studiepoeng

Institutt for pedagogikk
Det utdanningsvitenskapelige fakultet

SAMMENDRAG

MASTER I PEDAGOGIKK – MASTEROPPGAVE

Tittel	Ung klimaledelse. Casestudie om medvirkning i et ungdomsråd
Av	Annika Barlinn Kjelstad og Marit Ytterdal
Emnekode	PED4591 - Masteroppgave - Kommunikasjon, design og læring
Semester	Våren 2022

Stikkord: Sosiokulturelt læringsperspektiv, Tematisk analyse, Standpunkt-triangelet, Ungdomsråd, Ung medvirkning, Medvirkningsstigen, Handlingsrom

Klimautfordringene som verden står overfor, gir unge en viktig rolle. I Norge betraktes unges engasjement og deltakelse i klimasaker som essensielt for å gjennomføre nødvendige samfunnsendringer. Det ble i 2019 lovpålagt for alle kommuner å sikre ung medvirkning gjennom et ungdomsråd eller annet medvirkningsorgan i saker som gjelder unge. Ungdomsrådet fungerer som et rådgivningsorgan som skal ha mulighet til å uttale seg i alle saker som omhandler unge. Vår casestudie, ung klimaledelse, inngår som del av et større utviklingsprosjekt i Fjell kommune, med mål om å styrke ungdomsrådets posisjon og nedslagsfelt i klimaarbeidet i kommunen. Masteroppgaven har følgende problemstilling:

Hvilket handlingsrom har ungdomsrådet i Fjell kommune til å medvirke i kommunens klimasaker?

Problemstillingen blir besvart gjennom de to forskningsspørsmålene:

1. Hvordan administrasjonen i Fjell kommune tilrettelegger for at ungdomsrådet kan medvirke?
2. På hvilken måte opplever ungdomsrådets medlemmer å få medvirke i kommunen?

Casestudien bygger på et sosiokulturelt perspektiv, og har en kvalitativ tilnærming. Datamaterialet ble innhentet gjennom semistrukturerte intervjuer, observasjon og styringsdokumenter. Videre ble datamaterialet analysert gjennom en induktiv tematisk analyse og ved bruk av standpunkttriangelet. Gjennom analyse og diskusjon har vi avdekket en rekke forhold og omgivelser som påvirker rådets muligheter for å medvirke.

Våre funn viser at de nasjonale retningslinjene som skal sikre ung medvirkning kan begrense rådets muligheter til å ta rollen som ledere. Det blir trukket frem at rådsmedlemmenes forutsetninger til å delta i og lede medvirkningsprosesser ikke samsvarer med tilretteleggingen de får. Rådets manglende klimaengasjement, kunnskap om saksprosesser og et lite tilgjengelig språk i saksdokumenter blir betraktet som hindringer for at rådet kan medvirke.

Vi ønsker at oppgaven kan bidra til å gi et innblikk i hvordan unge opplever å få medvirke i praksis gjennom et ungdomsråd.

ABSTRACT

MASTER'S IN PEDAGOGY – MASTER'S THESIS

Tite	Youth climate leadership. Case study on participation in a youth council
By	Annika Barlinn Kjelstad and Marit Ytterdal
Subject code	PED4591 - Master`s thesis - Communication, design, and learning
Semester	Spring 2022

Key words: Sociocultural learning perspective, Thematic analysis, The Stance Triangle, Youth council, Youth participation, The Ladder of Participation, Room for maneuver.

The climate challenges facing the world gives young people an important role. In Norway, young people's involvement and participation in climate issues is considered essential for implementing necessary societal changes. In 2019, it was required by law for all municipalities to ensure young participation through a youth council or other participation organ in matters concerning young people. The Youth Council functions as an advisory organ that shall have the opportunity to express an opinion in all matters concerning young people. Our case study, youth climate leadership, is part of a larger development project in Fjell municipality, with the aim of strengthening the youth council's position and field of impact in climate work. The master's thesis has the following thesis question:

What room for maneuver does the youth council in Fjell municipality have to participate in the municipality's climate issues?

The problem is answered through the two research questions:

1. How does the administration in Fjell municipality facilitate for the youth councils participation?

2. In what way do the members of the youth council experience their participation in the municipality?

The case study is based on a socio-cultural perspective and has a qualitative approach. The data material was obtained through semi-structured interviews, observation, and steering documents. Furthermore, the data material was analyzed through an inductive thematic analysis and through using the standpoint triangle. In our analysis and discussion, we have uncovered several conditions and environments that affect the council's opportunities to participate.

Our findings show that the national guidelines that are to ensure young participation can limit the council's opportunities to take on the role of leaders. It is pointed out that the council members' prerequisites for participating in and leading participation processes do not correspond with the facilitation they receive. The Council's lack of climate commitment, knowledge of case processes and a little accessible language in case documents are considered obstacles to the council's ability to participate.

We hope the thesis can provide insight into how young people experience being able to participate in a youth council.

© Annika Barlinn Kjelstad og Marit Ytterdal
2022

Ung klimaledelse. *Casestudie om medvirkning i et ungdomsråd*

Annika Barlinn Kjelstad og Marit Ytterdal

<http://www.duo.uio.no>

Universitetet i Oslo

Forord

Vi har her mange vi vil takke. Først og fremst, takk for samarbeidet.

Vi husker godt det gjensidige master-frieriet på Hankø, der vi forsiktig luftet ideen om å skrive sammen. Vi deler den samme gleden av å reflektere over hverdagens fenomener, det har nesten gått sport i å utforske hvordan ting i livet henger sammen. Etter åtte måneders samarbeid har vi blitt svært godt kjent med hverandre, og utviklet et nært vennskap. Vi har vært gode på å feire de små seirene på veien og ikke minst angste maks i felleskap. Det å være to har på mange måte vært en styrke. Det har gitt oss motivasjon, disiplin og mulighet til å konstruere kunnskap i felleskap. Takk til hverandres dedikasjon, refleksjon, pågangsmot og ikke minst vårt kompatible humør.

Takk til våre to veiledere Anja Amundrud og Palmyre Pierroux. Deres konstruktive tilbakemeldinger har vært viktige for prosessen. Vi setter stor pris på deres anbefalinger og gjennomlesing av oppgaven.

Takk til Språkrådets utsendte Lars Ivar Nordal og Sunnmørspostens debattjournalist Inger Johanne Ruset for språkvask.

Takk til Include og informanter fra Fjell kommune for deres interesse og tilgjengelighet i datainnsamlingsprosessen.

Takk til Institutt for pedagogikk for tilgang på kontorplass i Forskningsparken, og gratis kaffe.

Oslo, juni 2022

Annika Barlinn Kjelstad

Marit Ytterdal

Innholdsfortegnelse

1. Bakgrunn for studien	1
1.1 Kontekstualisering og avgrensning	1
1.2 Problemstilling og forskningsspørsmål	2
1.3 Oppgavens struktur.....	3
2. Teoretiske perspektiver	4
2.1 Sosiokulturell læringsteori	4
2.1.1 Dialogisk tilnærming	5
2.1.2 Autoritet i en tekst	6
2.2 Tilegnelses - og deltakermetaforen	7
2.3 Oppsummering	8
3. Tidligere forskning	9
3.1 Ung medvirkning.....	9
3.2 Erfaringer fra et ungdomsråd i Oslo kommune.....	13
3.3 Å skape engasjement hos ungdom	13
3.4 Standpunkt-triangelet i praksis	14
3.5 Oppsummering	14
4. Metode.....	15
4.1 Casestudie om medvirkning i et ungdomsråd	15
4.2 Datainnsamling.....	16
4.2.1 Intervju	17
4.2.2 Observasjon	18
4.2.3 Dokumenter	19
4.2.4 Datamateriale.....	19
4.3 Reliabilitet, validitet og generaliseringer	21
4.3.1 Reliabilitet	21
4.3.2 Validitet	22
4.3.3 Generaliseringer	23
4.4 Etske vurderinger og personvern.....	23
4.5 Begrensninger.....	24
5.0 Analytisk tilnærming og analyse	25
5.1 Tematisk analyse	25
5.2 Standpunkt-triangelet	28

5.3 Kommunikasjon	30
5.3.1 Hvem er rådet?	30
5.3.2 Det tunge byråkratiske språket	32
5.3.3 Tilpasning av dokumentene	34
5.3.4 Behov for opplæring	35
5.3.5 Medlemmene bistår hverandre	36
5.3.6 Bruk av digitale verktøy	37
5.3.7 Behovet for formøte	39
5.3.8 Administrasjonens tilrettelegging	40
5.4 Ledelse.....	43
5.4.1 Opplevd innflytelse	43
5.4.2 Ikke så mye å være uenig i	44
5.4.3 Nikkedukkene bekrefter	47
5.4.4 Unge i så kort tid	48
5.5 Klima.....	49
5.5.1 En klimasak blir til	49
5.5.2 Kollektivtransport som klimasak.....	51
5.5.3 Medvirkning på klimaplanen.....	53
5.5.4 Grobunn for ny læring	55
6. Diskusjon.....	58
6.1 Kommunikasjon	58
6.1.1 Rådet som kompetent brobygger	58
6.1.2 Saksdokumentene	59
6.1.4 Vi fikser opplæring selv	62
6.1.5 Rådets faktiske utviklingszone	64
6.1.6 Medierende kommunikasjonsverktøy	65
6.1.7 Oppsummering	66
6.2 Ledelse.....	67
6.2.1 Førrende statlige retningslinjer	67
6.2.2 Et spor av skinnmedvirkning.....	69
6.2.3 Ungdomsrådet som initiativtaker er en forutsetning for ledelse	72
6.2.4 Oppsummering	73
6.3 Klima.....	73
6.3.1 Personlig behov for kollektivtransport	73
6.3.2 Rådet ga ikke innspill på klimaplanen.....	74

6.3.3 Potensiale for et økt klimaengasjement	76
6.3.4 Læringsomgivelser som engasjerer	77
6.3.5 Oppsummering	78
6.4 Svakheter og styrker med oppgaven	78
7. Avsluttende betraktninger	79
7.1 Muligheter for videre forskning	81
Litteraturliste	83
Vedlegg 1: Intervjuguide: Administrasjonen i Fjell kommune.....	87
Vedlegg 2: Intervjuguide: Ungdomsrådet i Fjell kommune.....	89
Vedlegg 3: Godkjenning fra NSD	92
Vedlegg 4: Informasjonsskriv og samtykkeskjema.....	94

Tabell og figuroversikt

Figur 1: Medvirkningsstigen.	11
Figur 2: Medvirkningspyramiden.....	12
Tabell 1: Oversikt over datamateriale.	20
Figur 3a: Tematisk analyse - prosessen med å kartlegge temaer på tvers av informanter	27
Figur 3b: Tematisk analyse - prosessen med å kartlegge tema hos en informant fra administrasjonen.....	27
Figur 4: Standpunkt-triangelet.....	28
Figur 5: Vår tolkning av standpunkt-triangelet	29

1. Bakgrunn for studien

Ungdoms innflytelse, deltagelse og engasjement i klimasaker på lokale, kommunale, nasjonale og internasjonale nivåer er betraktet som essensielt for gjennomføring av store og nødvendige samfunnsendringer i Norge. Fjell kommune har av den grunn startet utviklingsprosjektet “Ung klimaledelse”, som skal bidra til å styrke ungdomsrådets medvirkning i klimaarbeidet i kommunen. Et ungdomsråd er et rådgivningsorgan som skal representere de unges stemmer i kommunen. Intensjonen bak et ungdomsråd er å sikre bred, åpen og tilgjengelig medvirkning i saker som angår ungdom og rådgi kommunen, i tillegg til at medlemmene i ungdomsrådet kan medvirke ved å løfte egne saker (Forskrift om medvirkningsordninger, 2019, §1c). Ungdomsrådet i Fjell kommune består av elleve ungdommer i alderen femten til nitten år som velges for en toårsperiode. I 2019 ble det vedtatt at alle kommuner i Norge var lovpålagt å ha et ungdomsråd eller annet medvirkningsorgan for saker som gjelder ungdom (Forskrift om medvirkningsordninger, 2019, §1c; Kommuneloven, 2018, §5-12). Norge har sikret barns rettigheter gjennom menneskerettsloven, der FNs barnekonvensjon er innfelt (Menneskerettsloven, 1999, §2-4).

Men medvirkning er komplekst. Bufdir påpeker for eksempel at nye rådsmedlemmer bør få tilstrekkelig opplæring i formelle regelverk og praksiser, men at dette ikke er lovfesta i kommuneloven eller i forskrift for medvirkningsordninger (2022). Ungdomsrådet har derfor ikke krav på en bestemt opplæring.

1.1 Kontekstualisering og avgrensning

Temaet i denne oppgaven er kompleksitetene knyttet til unges medvirkning i en kommunes ungdomsråd, og deres rolle som “unge klimaledere”. Utgangspunktet er et større utviklingsprosjekt ved Universitetet i Oslo (UiO) Senter for utvikling og miljø (Universitetet i Oslo, u.å.). Målet for dette prosjektet er å bidra til et lavutslippssamfunn gjennom økt medvirkning fra unge. Barn og unge skal få mulighet til å utvikle verdier, kunnskaper og ferdigheter som er nødvendige for å ta miljøbevisste valg. Målet er å øke unges kompetanse og mulighet til å bidra, gjennom samarbeid på tvers av tjenesteområder i kommunen.

Institutt for pedagogikk deltar i prosjektet som partner, med fokus på delmålet å styrke ungdomsrådets posisjon og nedslagsfelt i klimaarbeidet i kommunen. Studien i vår oppgave

går også inn i dette delmålet. Vi har valgt å anonymisere kommunen og vil derfor omtale den som Fjell kommune. Vi ønsker at denne oppgaven bidrar til å gi et innblikk i hvordan unge medvirker i praksis gjennom et ungdomsråd.

1.2 Problemstilling og forskningsspørsmål

Med bakgrunn i Fjell kommunes pågående arbeid med ungdomsrådet og utarbeidelse av kommunens klimaplan, har vi formulert følgende problemstilling:

Hvilket handlingsrom har ungdomsrådet i Fjell kommune til å medvirke i klimasaker?

Handlingsrom er et sentralt begrep i vår problemstilling. Begrepet blir ofte benyttet i ledelsesteori, og defineres som «forhold, omstendigheter som gir mulighet for å gjøre det man har tenkt å gjøre eller som det er meningen at man skal gjøre». (Naob, 2022). Vi benytter dette begrepet for å studere hvilke forhold og omstendigheter som må ligge til grunn for at ungdomsrådet kan medvirke og innta en rolle som klimaledere. Kommuner har for eksempel et særlig ansvar for å sikre aktiv medvirkning for barn og unge, ettersom denne gruppen krever spesiell “tilrettelegging” (Plan og bygningsloven § 5-1, 2008). Fordi begrepene medvirkning og aktiv medvirkning ikke er definert i lovverket, er det opp til kommunen selv å vurdere hva de legger i å tilrettelegge for medvirkning i et ungdomsråd. Med utgangspunkt i problemstillingen knyttet til handlingsrom, har vi formulert følgende forskningsspørsmål.

1. Hvordan tilrettelegger administrasjonen i kommunen for ungdomsrådets medvirkning?
2. På hvilken måte opplever ungdomsrådets medlemmer å få medvirke i kommunen?

Det første forskningsspørsmålet tar for seg hvordan kommunen arbeider for ungdomsrådets medvirkning. Dette omhandler hva kommunen gjør for at ungdomsrådet skal få medvirke i saker som omhandler unge. Vi vil her også se på hvilke muligheter administrasjonen og ungdomsrådets medlemmer ser i rådet. Det andre forskningsspørsmålet tar for seg ungdomsrådets opplevelse av å få medvirke i kommunen.

1.3 Oppgavens struktur

Oppgaven er bygd opp av syv hovedkapitler. Kapittel 1 har tatt for seg bakgrunn for studien, kontekstualisering og avgrensning, problemstilling og forskningsspørsmål. Kapittel 2 presenterer teoretiske perspektiver for oppgaven. Her vil vi presentere vår bruk av et sosiokulturelt læringsperspektiv, en dialogisk tilnærming og ulike metaforer på læring. Kapittel 3 inneholder tidligere forskning, der vil vi presentere noen studier på medvirkning. Kapittel 4 beskriver våre metodiske valg og avveininger. Kapittel 5 presenterer studiens analytiske tilnærming og analysen av datamateriale. Studien har et kvalitativt forskningsdesign, der tematisk analyse og The stance triangle (Du Bois, 2007) oversatt til standpunkt-triangelet, utgjør den analytiske tilnærmingen. I kapittel 6 diskuterer vi resultater fra analysen opp mot teoretiske perspektiver og tidligere forskning. Forskningsspørsmålene vil i dette kapitlet bli adressert. I kapittel 7 vil vi gjøre avsluttende betraktninger ved å svare på vår problemstilling og mulighetene for videre forskning.

2. Teoretiske perspektiver

I dette kapittelet vil vi redegjøre for teoretiske begreper, og hvorfor den teoretiske tilnærmingen er relevant for vår oppgave. Her vil det sosiokulturelle læringsperspektivet, den dialogiske tilnærmingen og tilegnelses- og deltakermetaforen bli presentert.

2.1 Sosiokulturell læringsteori

Oppgaven har sitt teoretiske perspektiv i den sosiokulturelle læringsteorien. Fra dette perspektivet anses læring som noe som oppstår i en sosial kontekst og som konstrueres når mennesker samhandler med hverandre (Vygotsky 1986; Bruner 1986; Wertsch, 1991). I vår oppgave er sosiokulturell læringsteori valgt ettersom vi ser på mulighetene et ungdomsråd har til å medvirke. For å medvirke må rådsmedlemmene interagere både med hverandre og kommunens ansatte. De er avhengige av å opparbeide kunnskaper om kommunale praksiser for å kunne delta. Språket utgjør her en viktig del av denne integreringen. Ved å lære seg kommunale prosesser integreres de inn i en ny kultur. Medvirkning er med dette et sosiokulturelt fenomen, da deltakelse og dialog med andre mennesker er nødvendig. For Vygotsky står språket særlig sentralt. Språket omtaler han som et medierende artefakt for læring (Vygotsky, 1978). Språket bidrar her til at rådets medlemmer kan interagere og er en forutsetning for at læring kan oppstå. Et annet sentralt begrep innen det sosiokulturelle læringsperspektivet er sonen for den proksimale utvikling.

For å forstå hvordan læring oppstår, skiller Vygotsky (1978) mellom to nivåer: det faktiske utviklingsnivået og det potensielle utviklingsnivået. Det faktiske utviklingsnivået handler om hva man kan lære på egenhånd, mens det potensielle utviklingsnivået handler om hva man kan lære ved hjelp av en mer kompetent annen (Vygotsky, 1978). Avstanden mellom disse to nivåene definerer Vygotsky som den proksimale utviklingssonen, og det er mellom disse to nivåene at læringen oppstår (Vygotsky, 1978). I vår oppgave vil vi avdekke ungdomsrådets faktiske utviklingsnivå ved å se på hvordan rådet medvirker i dag. Det potensielle utviklingsnivået identifiserer vi ved å se på hvilket potensielle ungdomsrådet har for å medvirke. Det er like viktig å kjenne ungdomsrådets faktiske utviklingsnivå som det er å vite rådets potensielle utviklingsnivå (Wertsch, 1991). For å komme opp på det potensielle utviklingsnivået må instruksjon vektlegges i større grad enn når den lærende befinner seg i det

faktiske utviklingsnivået (Wertsch, 1991). Instruksjon forstås i vår oppgave som hvordan administrasjonen tilrettelegger for at ungdomsrådet kan nå sitt potensielle utviklingsnivå.

En videreutvikling av Vygotskys proksimale utviklingssone er støttestillas. Dette begrepet inkluderer ulike former for støttestrukturer i en læringsprosess, som en mer kompetent annen eller ulike verktøy som medierer til læring (Wood et al., 1976). I vår oppgave ser vi på støttestillas i form av rådsmedlemmer, administrasjonen, digitale verktøy og formøte. For at støttestillaset skal fungere optimalt, må støtten være tilpasset behovet til den som trenger hjelp (Wood et al., 1976). I tillegg må støtten gradvis forsvinne når den lærende har nådd sitt potensielle utviklingsnivå (Wood et al., 1976). Støttestillaset vil bidra til at oppgaven blir mer oppnåelig ved at man reduserer kompleksiteten på oppgaven. Dette vil igjen kunne gi mindre frustrasjon i møte med oppgaven og føre til at den lærende opprettholder motivasjon og interesse for oppgaven (Wood et al., 1976). I vår oppgave forsøker vi å redegjøre for hvilke støttestillas ungdomsrådet trenger for å medvirke. Administrasjonen får med dette en tilrettelegger-rolle som skal støtte opp om ungdomsrådets medvirkning, og legge til rette for deres engasjement. Det vil si hvilke støttestillas rådet må ha tilgang på for å nå sitt potensielle utviklingsnivå.

2.1.1 Dialogisk tilnærming

I denne casen ser vi på dialogisk tilnærming ved at aktørene interagerer med hverandre i form av tekst og tale. Her ser vi nærmere på hvilken rolle den sosiale konteksten og språket har for læring mellom informantene.

Vygotsky og Bakhtin er begge opptatt av hvordan språket bidrar til læring. Bakhtin vektlegger i motsetning til Vygotsky også hvordan spesifikke historiske, kulturelle og institusjonelle kontekster påvirker vår forståelse (Wertsch, 1991). Bakhtin ser på det dialogiske og er opptatt av det grunnleggende sosiale ved språket, og mener at dialogen bidrar til meningsskaping for mennesket (Wertsch, 1991). Meningen som skapes, må her ses i sammenheng med konteksten for dialogen. Ved å samtale med andre formes vårt syn på verden, og vi uttrykker oss dermed alltid i forhold til noen andre. Vi erfarer språket basert på våre erfaringer, og ilegger språket mening basert på tidligere bruk. Dette bidrar til en posisjonering, da vi bruker språket ut ifra den konteksten vi erfarer (Wertsch, 1991). Vår forståelse er med dette grunnleggende relasjonell og kan ikke kun forstås ut ifra oss selv.

Bakhtin ser på hvordan vi bruker språket til å fremme vår forståelse, og deler denne prosessen inn i tre stadier (Bakhtin, 1986). I første stadiet er språket preget av en *generisk kvalitet*. Med det menes at ordene er standardiserte og uten menneskelig fortolkning. Ordbøker kan her være et eksempel på ord med en generisk kvalitet, ettersom de gir en systematisk oversikt over ordets betydning (Bakhtin, 1986). I stadie to blir man introdusert for språket gjennom andres bruk. Språket vil derfor her bære preg av deres fortolkning (Bakhtin, 1986). I det tredje stadiet tar man selv ordet i bruk, det er her menneskets individuelle tolkning kommer til syne (Bakhtin, 1986). Stadie to og tre viser til at ordet er påvirket av en kontekst. Forståelsen vi har, formes videre av de menneskene som man samtaler med, og kan på denne måten sies å få et mindre personlig uttrykk.

Bakhtin viser også til at vi i en samtale henviser til en autoritær stemme som preger vår forståelse (1986). Hvordan man uttrykker seg her, blir med dette en måte å posisjonere seg selv i henhold til etablerte tradisjoner i kulturen. Etablerte tradisjoner kan her være vitenskapelige tradisjoner fra vår tid. Det vil si tankesett som preger vår forståelse i kraft å være del av en kultur og gitt tidsepoke. Når vi uttrykker oss verbalt, snakker vi ut ifra disse overordnede ideene og våre utsagn bærer preg av disse tradisjonene. På denne måten kan vi ifølge Bakhtin si at mennesker bærer med seg sitt verdenssyn i sin talemåte (Bakhtin, 1986). Tekster kan her også gi oss en større tilbøyelighet til å modifisere vårt verdenssyn. Det skal vi se nærmere på i neste avsnitt.

2.1.2 Autoritet i en tekst

Wertsch (1991) knytter Baktins diskursskille opp mot Juridj Lotmans idé om hvordan to tekster kan ha ulike funksjoner. Bakhtin skiller her mellom den autoritære og den internt overtalende diskursen (Bakhtin, 1981), der den autoritære diskurs preges av standpunkter med en satt struktur og har lite rom for modifisering. Den internt overtalende diskursen har på sin side en mer åpen struktur og bidrar til å gi mottakeren tilgang til nye ord og måter å se ting på. Et eksempel på en tekst med autoritær diskurs, vil her være politiske tekster som saksdokumenter (Wertsch, 1991). Politiske tekster kan i følge Bakhtin være et eksempel på en autoritær tekst, fordi den har en iboende overtalende funksjon og lar seg ikke påvirke av andre stemmer (Wertsch, 1991). Dette dokumentet genererer med andre ord ikke nye meninger. Bakhtin sier at den autoritære diskursen ikke oppfordrer til diskusjon, den kan kun bekrefte

eller avkrefte (Wertsch, 1991). Bakhtin viser her til den autoritære tekstens manglende evne til å komme i kontakt med andre stemmer og sosiale språk (Wertsch, 1991). Den overtalende diskursen gir på sin side et rom for det dialogiske og har en mer åpen struktur, den kan derfor sies å oppfordre til nye meninger i møte med teksten. Lotman sitt poeng er at ulike teksttyper kan tjene ulike funksjoner (Wertsch, 1991). Noen typer tekster er med andre ord mer egnet til diskusjon, mens andre er mer egnet til konsensus. I vår oppgave er dette relevant ettersom ungdomsrådet må sette seg inn i saksdokumenter for å kunne si sin mening. Ettersom innholdet i saksdokumentene kan sies å være en forutsetning for at ungdomsrådet kan medvirke, vil vi se nærmere på hvordan ungdomsrådet oppfatter saksdokumentene.

2.2 Tilegnelses - og deltakermetaforen

For å forstå hvordan ungdomsrådets medlemmer lærer å medvirke, vil vi trekke frem Sfard (1998) sine tilegnelses- og deltakermetaforer. Disse metaforene gir et sammensatt syn på læring ettersom de inkluderer både hvordan rådets medlemmer tilegner seg kunnskap individuelt og gjennom å delta i et sosialt fellesskap. Sfard (1998) påpeker at pedagogisk forskning ofte fanges mellom de to metaforene, og fremhever verdien av å se metaforene sammen. Der tilegnelsesmetaforen setter søkelys på at kunnskap er noe individet har eller eier, fokuserer deltakermetaforen på at kunnskap konstrueres i interaksjon med andre.

Tilegnelsesmetaforen har sitt utgangspunkt i kognitiv tradisjon, og vektlegger at individet tilegner seg kunnskap ved å bearbeide informasjon som presenteres, for så å lagre innholdet (Sfard, 1998). Her samler individet kunnskap ut ifra seg selv, og er med dette en konsument av kunnskap. Sfard (1998) sammenligner denne tilegnelsen med en container, der individet fylles opp med konsepter og begreper. Det er først når individet har fått eierskap til kunnskapen at den kan brukes og deles med andre. Individet blir i vår oppgave medlemmene av ungdomsrådet. Sfard (1998) påpeker at instruktøren har en sentral rolle som tilrettelegger da den presenterer kunnskapen individet skal tilegne seg. I vår oppgave forstås instruktøren som kommunen som tilrettelegger og tilbyder av kunnskap, som ungdomsrådets medlemmer skal tilegne seg.

Deltakermetaforen har sitt utspring i den sosiokulturelle tradisjonen. I denne metaforen er læringssituasjonen mer i fokus og relasjonen til andre mennesker er sentral for å få tilgang på kunnskap. Individet må være en aktiv deltaker i diskusjon og refleksjon med andre (Sfard,

1998). I vår oppgave ser vi på hvordan medlemmene av ungdomsrådet og administrasjonen konstruerer kunnskap gjennom deltagelse. Når medlemmene av rådet og kommunens representanter interagerer kan de få justert sin oppfatning og videreutviklet sin forståelse. Individet står her i et påvirkningsforhold til sine omgivelser. Sfard (1998) vektlegger individets evne til å delta i gruppekulturen. Det handler her om å få tilgang til læring gjennom å praktisere gruppens normer og språk. Der instruktøren i tilegnelsesmetaforen presenterer informasjon, er instruktøren mer en ivaretaker av læringsomgivelsene i deltakermetaforen. I vår oppgave forstås instruktøren som kommunen som tilrettelegger for at kunnskap skapes og deles på tvers i rådet og administrasjonen, og for at den læringsfremmende diskusjonen blir opprettholdt (Sfard, 1998). Rådets medlemmer kan både lære av å diskutere med hverandre og med kommunens representanter.

2.3 Oppsummering

I dette kapitlet har vi presentert oppgavens læringsperspektiv, og redegjort for hvilke teoretiske begreper vi skal anvende senere i oppgaven. Det sosiokulturelle perspektivet er som tidligere nevnt det overordnede perspektivet. De ulike metaforene for læring forklarer hvordan medlemmene tilegner seg læring individuelt, og gjennom å delta i interaksjon med andre. Ungdomsrådets medlemmer interagerer med hverandre og med kommunen. Det medierende artefaktet og støttestillaset bidrar til at ungdomsrådet kan medvirke. Her er språket sentralt, men også hvordan medlemmene tilegner seg kunnskapen de trenger for å medvirke.

3. Tidligere forskning

I dette kapittelet vil vi presentere tidligere forskningsstudier på ung medvirkning og en studie som har brukt standpunkttriangelet som analysemetode og er relevant for vår studie. Studiene vi her presenterer vil benyttes når vi skal drøfte funnene våre i diskusjonen.

3.1 Ung medvirkning

En rekke forskere har vist interesse for ungdommers medvirkning i arbeid med kommunens byutviklingsprosesser. Hagen & Andersen (2021) har i sin studie forsket på hvordan ung medvirkning utspiller seg i norske kommuner. Ved å innføre ungdomsråd i norske kommuner har man fått systematisert de unges stemme inn i de kommunale prosessene, slik at de kan medvirke på saker som angår dem. Hagen & Andersen (2021) hevder at medvirkningsfeltet i dag er et felt preget av høye ambisjoner, og understreker verdien av å anerkjenne kompleksiteten i det å drive gode medvirkningsprosesser særlig for unge. De viser til en rekke fallgruver som kan oppstå når man skal gjennomføre dette i praksis. En vanlig fallgrube er at man ukritisk feirer de unges deltagelse, uten å lytte til hvilke innspill de faktisk kommer med. En annen barriere som kommer frem i medvirkningsforskningen, er at det i liten grad foregår dokumentasjon av medvirkningsaktiviteter i norske kommuner. Det blir derfor vanskelig for de unge å se hva som blir resultatene av deres medvirkningsaktivitet. Dette kan på sikt føre til at de unge ikke ser hensikten med deres innspill (Hagen & Andersen, 2021). De trekker derfor frem viktigheten av måten kommunen inviterer og legger til rette for at unge kan medvirke.

Hagen & Andersen (2021) understreker at kommunen må være bevisst på den makten som de har. De som legger til rette for medvirkning er med å styre unge i hva de får mene noe om. Gode intensjoner kan ifølge Hagen & Andersen “skjule både makthierarkier, konflikter og interessemotsetninger” (2021, s.12). Dette kan føre til at unge ikke får deltatt ut ifra egne premisser, men må inngå i de voksnes allerede etablerte planer. I vår oppgave er dette aktuelt fordi vi ser på hvordan kommunen tilrettelegger for ungdomsrådets innspill og hvordan ungdomsrådet opplever det å medvirke.

Fallgruvene som Hagen & Andersen (2021) omtaler i sin studie kan sees i sammenheng med medvirkningsstigen fra Roger Hart (1992) (Figur 1). Hart (1992) har videreutviklet Arnstein (1969) sin medvirkningsstige. Der Arnstein (1969) ser generelt på borgermedvirkning, ser

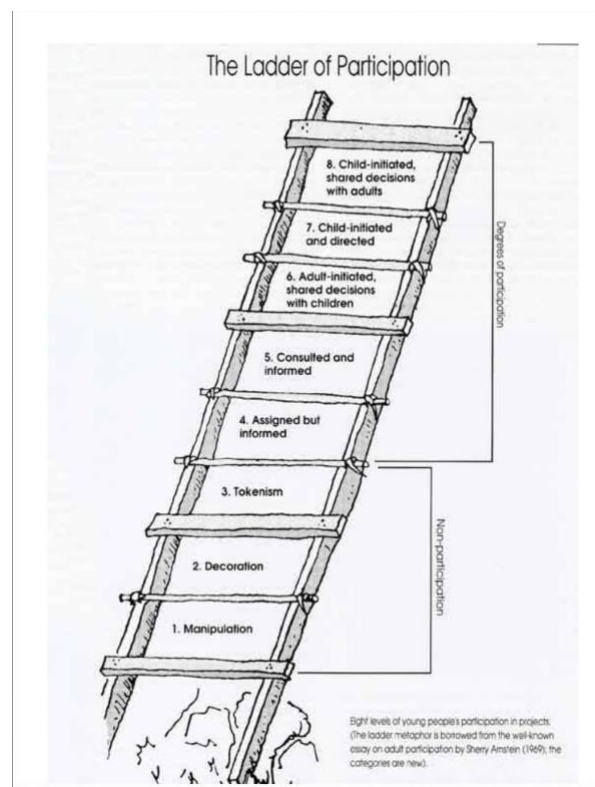
Hart (1992) spesifikt på barn og unges medvirkning. Hart hevder i likhet med Hagen og Andersen at medvirkning for denne gruppen bringer noen helt egne type utfordringer (1992). Hart (1992) vektlegger at unges involvering i medvirkningsprosesser må samsvare med deres forutsetninger for å delta. Deltakelse bidrar til at unge får eierskap til medvirkningsprosessen (Hart, 1992). Hart (1992) mener det er nødvendig at barn og unge er klar over hva de blir invitert inn i av prosesser og at de forstår hvordan deres innspill vil bli brukt. Harts stige og vektlegging av skinmedvirkning, vil i vår oppgave kunne gi gode begreper for å avdekke handlingsrommet ungdomsrådet har for å medvirke i kommunen.

Medvirkningsstigen til Hart består av åtte trinn som beskriver ulike former for deltagelse og skinndeltagelse (Figur 1). Stigen sier noe om ulike måter unge kan delta på. Desto lenger opp i stigen man går, desto mer preges medvirkningen av å være barneinitiert. De tre nederste trinnene består av manipulering, dekorering og tokenisme som Hart (1992) beskriver som ikke-deltakelse, og utgjør ulike former for skinmedvirkning. Begrepet skinmedvirkning viser til når en medvirkningsaktivitet ikke evner å skape deltagelse fra unge, selv om det kan virke sånn på overflaten (Hart, 1992). Trinn 1 er manipulering. Her bruker de voksne barnas innspill uten å involvere de i prosessen. De voksne informerer ikke barna om problemet, så barna har ikke forståelse for hva de gir innspill på. Dekorering er trinn to, her bruker de voksne barnas meninger til å støtte opp rundt deres egne meninger. Her gis ikke barna informasjon om hvordan deres meninger blir brukt. Tokenisme utgjør trinn tre, her gis barna tilsynelatende en stemme, men har i liten grad valg til å formulere egne meninger. De voksne bestemmer hvordan barna skal uttrykke meningene sine, og hva de skal si.

De fem øverste trinnene består av ulike former for medvirkning. De ulike trinnene viser til i hvilken grad barnet er initiativtaker og får være med å ta avgjørelser. I trinn fire er barnet tildelt, men informert. Her forstår barnet intensjonen med prosjektet, de vet bakgrunnen for deres deltagelse og hvorfor. Her har de en meningsfull rolle, de er frivillige deltakere i et prosjekt de kjenner til. I trinn fem skal barnet konsultere og informere voksne. Her styrer de voksne prosessen, men barnet forstår prosessen, gir innspill og barnets meninger blir behandlet på en seriøs måte. I trinn seks er medvirkningsaktiviteten vokseninitiert, og der voksne tar avgjørelser sammen med barn. I trinn syv er aktiviteten barneinitiert og styrt. Her lar de voksne barna holde på, ettersom barnas initiativ er styrende for aktiviteten. I trinn åtte er aktiviteten barneinitiert, og barna tar avgjørelser sammen med voksne. I dette trinnet klarer de voksne å tilpasse seg hva barna er opptatt av, og voksne og barn benytter seg av hverandres

kompetanse. Dette trinnet er ofte forbeholdt tenåringer, da det krever en viss kompetanse fra deltakerne (Hart, 1992).

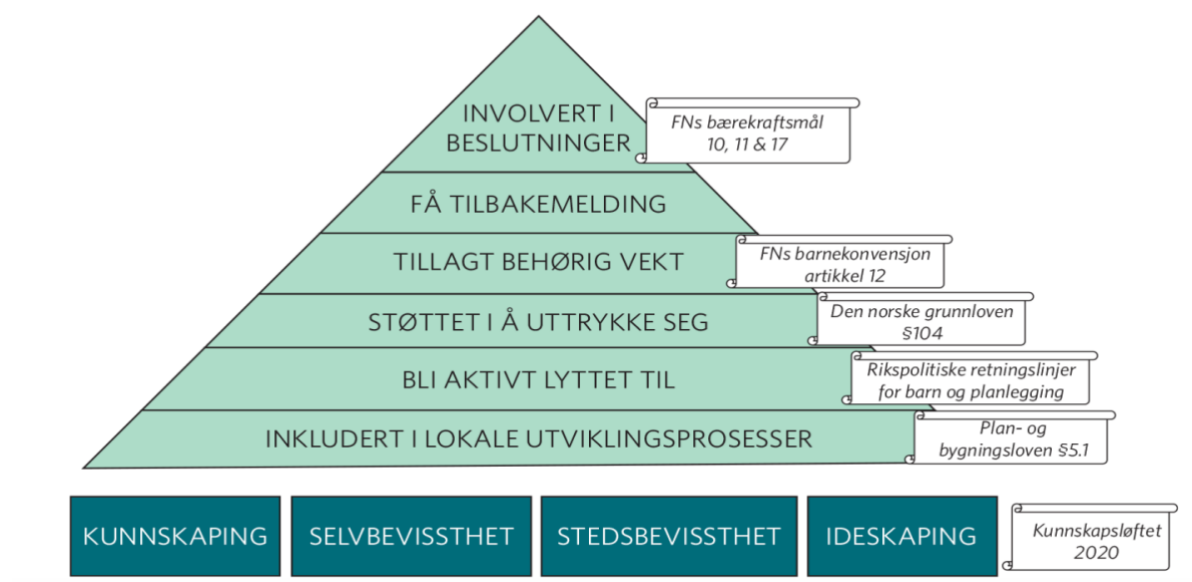
Hart (1992) understreker at stigen ikke er ment som en skalering, der man starter nederst på stigen med mål om å nå toppen. Dette er fordi man må tilpasse aktiviteten til målgruppen og de unges forutsetninger for deltakelse. Det er med dette ikke alltid et ideal at unge får agere på det øverste nivået i medvirkningsstigen. Stigen kan likevel brukes som et utgangspunkt for å reflektere over hvilke muligheter som finnes når man tilrettelegger for en medvirkningsaktivitet. For Hart (1992) er det sentrale at man gir de unge et valg og med det gjør de i stand til å delta ut ifra sitt høyeste kompetansenivå. Hart (1992) viser også til at voksne spiller en viktig rolle ved å legge til rette for at de unge får delta i meningsfulle medvirkningsprosjekter. De voksne har med andre ord en viktig tilrettelegger-rolle. Innspill fra unge kan også bidra til at de voksne erverver ny kunnskap og perspektiver (Hart, 1992).

Figur 1: Medvirkningsstigen.

Fra *Children's participation, from tokenism to citizenship*. (s.8),
av R. Hart, 1992, UNICEF International Child Development Centre.

Hagen & Andersen (2021) har i sin forskning utviklet en medvirkningspyramide (Figur 2). Pyramiden er en videreutvikling av Roger Hart sin medvirkningsstige. De har i likhet med Hart vært opptatt av den kompetansen unge trenger for å kunne medvirke på en god måte. Hagen & Andersen (2021) vektlegger i likhet med Hart at unges kompetanse er avgjørende for å få til medvirkning. De understreker behovet for at de unge inngår som kunnskapsprodusenter for sine nærområder, før de kan bli inkludert i lokale utviklingsprosesser. Unge med kompetanse vil lettere kunne gi innspill på en meningsfull måte. Hagen og Andersen tar utgangspunkt i å engasjere en gruppe unge som typisk ikke deltar i medvirkningsaktiviteter. Vår oppgave ser på et ungdomsråd. Dette er ifølge Hagen og Andersen ofte en mer ensformig gruppe ungdom. Likevel kan deres syn på medvirkning være aktuelt for vår oppgave, gjennom å si noe om hvilke forhold som kan legge til rette for medvirkning. Hagen & Andersen (2021) viser med dette til verdien av å se på unge som kompetente medborgere i sitt lokalsamfunn, men at man samtidig må anerkjenne at dette er en gruppe som trenger spesiell tilrettelegging fra voksne. Dette for å sørge for at de har den nødvendige kompetansen og støtten til å medvirke på en meningsfull måte i kommunale prosesser (2021).

Figur 2: Medvirkningspyramiden.

Fra *Ung medvirkning: Kreativitet og konflikt i planlegging*,
 (s.29) av L. Hagen & B. Andersen, 2021, Cappelen Damm Akademisk.

3.2 Erfaringer fra et ungdomsråd i Oslo kommune

En studie gjort av Taylor Sawyer så på hvordan et ungdomsråd i Oslo fikk medvirke i et byplanleggingsprosjekt (2019). Ved å intervjuer rådets medlemmer kom det frem at deres involvering kunne klassifiseres som ikke-deltagende. Hun fant at selv om rådet ble informert og konsultert om sakene, var språket i de politiske dokumentene et hinder for de unges deltagelse. I sine intervjuer med rådet fant hun flere eksempler på det Hart omtaler som skinnmedvirkning. Hun fant at ungdommene ikke vet hvordan de er ment å bidra og på hvilken måte deres bidrag har betydning for utfallet i sakene (Sawyer, 2019). Det var med andre ord en rekke hindre til stede som gjorde det vanskelig for de unge å medvirke. I følge Sawyer (2019) viser dette til en mangelfull tilrettelegging for unges deltagelse i kommunale prosesser. Ungdommene i rådet hadde ikke nok innsikt i verken sakene eller saksgangen til at det kunne være snakk om en reell medvirkning. Ettersom studien tar for seg hvordan medlemmene i et ungdomsråd opplevde å få medvirke, ser vi om det er mulig å trekke paralleller til funnene vi gjør i vår studie.

3.3 Å skape engasjement hos ungdom

Giarratani et al. (2011) har sett på hvordan de kan få jenter i ungdomsalder til å bli interessert i naturvitenskap og teknologiske fag, med mål om å få flere jenter inn på disse utdanningene. De gjorde dette ved å designe et spill som tok utgangspunkt i et rollespill som samsvarte med jentenes interesser for mote og omgivelser de kjente fra før, som deres hjemby. Deretter engasjerte de venninnegjenger til å prøve ut spillet. Intensjonen med dette var å skape et læringssamfunn rundt spillet, og stimulere til at deres sosiale identitet også passet inn i temaet. Dette førte til at venninnene fortsatte samtalen om temaet seg imellom også på fritiden. Forskerne fant ut at ved å tilpasse spillet til jentenes livsverden, klarte de å skape engasjement rundt et fagfelt som ofte blir regnet for å være mannsdominert. Med livsverden menes her hvordan informantene erfarer sine omgivelser.

Denne forskningen er aktuell for vår oppgave, ettersom den viser til mulighetene i å fasilitere for nye interesser ved å ta utgangspunkt i ungdommenes sosiale identitet. Artikkelen viser at ved å skape overlapp mellom ungdommenes interesser med nye, kan man stimulere til nye interesser. Artikkelen viser også til verdien av det sosiale i læring, og viser hvordan jentene inngår i et sosialt samspill rundt spillet, der de støtter/bygger hverandres forståelse, og bidrar til å fylle hverandres kunnskapshull. Artikkelen viser at ved å basere prosjektet i det sosiale

kan det skape holdningsendringer, og vekke interesse/nysgjerrighet for et tema deltakerne hadde lite interesse for i utgangspunktet (Giarratani et al., 2011).

3.4 Standpunkt-triangelet i praksis

Oswald (2020) har i sin casestudie sett på hvordan museumsansatte ved Botanisk hage og en gruppe frivillige samarbeider. Oswald ser her på hvordan de opplever begrensningene av dette samarbeidet, og hvordan det igjen kan prege designet av et prosjekt. Denne analytiske tilnærmingen er aktuell for vår oppgave, ettersom Oswald benytter standpunkt-triangelet for å illustrere hvordan to grupper vurderer et felles tema, og ut ifra dette om de er enig eller uenig med hverandre. Dette er sammenfallende med våre forskningsspørsmål, som ser på hvordan administrasjonen tilrettelegger for ungdomsrådets medvirkning og hvordan ungdomsrådet opplever å få medvirke i kommunen. Vi ser dermed på informantgruppens vurdering av et felles tema. Gjennom en interaksjonsanalyse analyserer Oswald (2020) de to informantgruppens vurderinger. Studien til Oswald viser hvordan standpunkt-triangelet kan utdype en analyse og utforske mulighetene for et samarbeid mellom to grupper. Denne studien har vært til inspirasjon for hvordan vi har benyttet standpunkt-triangelet i analysen og diskusjonen.

3.5 Oppsummering

I dette kapitlet har vi presentert relevant forskning på medvirkning og bruk av standpunkttriangelet. Studiene vi har presentert, gir oss et situasjonsbilde av mulighetene og utfordringene som ung medvirkning byr på i dag. Studiene gir oss et innblikk i hvordan ungdom opplever å få medvirke, og hva som kreves av tilrettelegging for å skape deltakelse i en medvirkningsprosess. Dette er relevant ettersom våre forskningsspørsmål tar for seg hvordan medvirkning blir tilrettelagt, og hvordan ungdomsrådet opplever å få medvirke. Studiene bidrar også til å si noe om hva som gir ungdom handlingsrom til å medvirke. Vi har også presentert en studie om standpunkttriangelet som viser hvordan denne modellen kan benyttes i praksis.

4. Metode

I dette kapittelet vil vi beskrive og begrunne våre metodiske valg og avveininger. Det inngår her en beskrivelse av casestudien, vår tilnærming til kvalitativ forskningsdesign, innhenting av datamateriale, valg av analytisk strategi, validitet, reliabilitet, generalisering, og avslutningsvis etiske vurderinger og våre refleksjoner når det gjelder General Data Protection Regulation (GDPR).

4.1 Casestudie om medvirkning i et ungdomsråd

Vår studie har en kvalitativ tilnærming. En slik tilnærming er hensiktsmessig når man forsøker å få en dypere forståelse av et sosialt fenomen som medvirkning (Thagaard, 2013). Ved å ta i bruk denne metoden vil vi kunne få innsikt i hvordan informantene vi intervjuer opplever sin livsverden (Bryman, 2016).

Vi engasjerte oss i et eksisterende forskningsprosjekt med tematikken ung klimaledelse i Fjell kommune. Casestudie ble valgt som forskningsmetode for vår studie, fordi det gjorde det mulig å gå i dybden på en case i en reell kontekst (Yin, 2018). En casestudie er et forskningsdesign som er forenlig med å benytte kvalitativ forskningsmetode med observasjon og semistrukturert intervju (Bryman, 2016). Etersom vi har en deskriptiv tilnærming i våre forskningsspørsmål, vil vi gå i dybden på hvordan våre informanter opplever ungdomsrådet. Ungdomsrådet blir med dette studiens reelle kontekst og utgangspunktet for vår casestudie.

Vår casestudie er knyttet til en forskningsgruppe som har søkelys på prosjekter som kan føre til en sosialt inkluderende energiomstilling. Forskningsgruppen var i gang med å utvikle et prosjekt under paraplyen medvirkning, klima og barn og unge. Hovedmålet for prosjektet var blant annet å bidra til lavutslippssamfunnet gjennom økt medvirkning fra barn og unge. Et av delmålene var å styrke ungdomsrådets posisjon og nedslagsfelt i klimaarbeidet i Fjell kommune. Dette delmålet ønsket vi å utdype oss i, og det ble derfor utgangspunktet for vår problemstilling: "Hvilke handlingsrom har ungdomsrådet i Fjell kommune til å medvirke i klimasaker?". For å besvare dette utarbeidet vi to forskningsspørsmål. Det første forskningsspørsmålet tar for seg hvordan administrasjonen tilrettelegger for ungdomsrådets medvirkning. For å få svar på dette har vi intervjuet representanter fra kommunen. Det andre

forskningsspørsmålet tar for seg på hvilken måte ungdomsrådet opplever å få medvirke i kommunen. Her har vi brukt informanter som er medlemmer av kommunens ungdomsråd.

Vi bestemte oss for å dele informantene inn i to hovedgrupper, administrasjonen i kommunen og ungdomsrådet. Dette gjorde vi ettersom forskningsspørsmålene våre retter seg mot hver av de ulike informantgruppene. Administrasjonen består av kommunens representanter og tilrettelegger ut mot ungdomsrådet, mens ungdomsrådet består av rådets medlemmer.

Dagens ungdomsråd trådte i kraft januar 2022, og består av 11 medlemmer i tillegg til varamedlemmer. Ettersom dagens ungdomsråd kun hadde fungert i to måneder når vi intervjuet koordinator, var det ønskelig for oss å intervju medlemmer av det avtroppende ungdomsrådet, som satt i perioden 2020- 2022. Vi ble gjort oppmerksom på at tre av medlemmene av dagens ungdomsråd hadde vært varamedlemmer for det tidligere ungdomsrådet. For oss var dette svært interessant, da disse representantene ville ha erfaring fra både avtroppende og påtroppende ungdomsråd. Det var derfor hensiktsmessig å dele informantene i to grupper basert på om de hadde erfaring fra det tidligere ungdomsrådet eller var helt nye i rådet. Totalt rekrutterte vi seks informanter fra dagens ungdomsråd.

4.2 Datainnsamling

Vårt datasett eller våre data består av ni intervjuer og en observasjon. Vi gjennomførte seks intervjuer med administrasjonen i kommunen, to gruppeintervjuer med ungdomsrådet og et intervju med forskningsleder for prosjektet.

Vi kom i kontakt med aktuelle informanter gjennom forskningsgruppen. Vi ble anbefalt av forskningsleder ved forskningssenteret å starte med å kontakte klimarådgiver Lars og bærekraftskoordinator Kari. Videre benyttet vi oss av snøballmetoden, som er en teknikk for å komme i kontakt med aktuelle informanter i forbindelse med et forskningsprosjekt (Bryman, 2016). Vi hadde et lite utvalg informanter som vi starter med, og der vi i intervjuene fikk videre anbefalinger til nye informanter som kunne gi oss nye innspill på tema (Bryman, 2016). I neste del skal vi gå nærmere inn på hvordan datamaterialet ble innhentet.

4.2.1 Intervju

For å få innblikk i hvordan kommunen tilrettelegger for medvirkning, benyttet vi oss av kvalitative forskningsintervjuer. Ved å intervju ulike aktører i kommunen i tillegg til ungdomsrådet, kunne vi få innblikk i deres erfaringer (Kvale & Brinkmann, 2021). I forkant av intervjuene utarbeidet vi tilpassede intervjuguider basert på de ulike informantenes rolle (Vedlegg 1,2).

Alle intervjuene ble gjennomført som semistrukturerte intervju. Denne tilnærmingen ble valgt fordi vi ønsket å gi informantene mulighet til å være med på å forme intervjuet. Fleksibiliteten som de semistrukturerte intervjuene ga, bidro til å fremme tillit mellom våre informanter i kommunen og oss som intervjuere (Thagaard 2013). Det ga oss mulighet til å følge opp løse tråder i informantenes resonnementer og avklare upresise formuleringer underveis i intervjuene (Bryman, 2016).

Vi startet med å intervju administrasjonen i kommunen, dette fordi vi fikk raskt tilgang på informanter. På grunn av deres ulike roller overfor rådet så vi det også som hensiktsmessig å intervju de hver for seg. Administrasjonen la med dette noe av kunnskapsgrunnlaget for intervjuet vårt med ungdomsrådet. Her fikk vi informasjon om hvordan ungdomsrådet ble benyttet, oppgavene til rådet og hvilke innspill rådet tidligere hadde gitt. Dette var informasjon vi tok med oss inn i intervjuene med ungdommene. Vi fikk med dette innsyn i hvordan ungdommene og administrasjonen erfarte rådet fra ulike perspektiv.

Da vi skulle intervju medlemmene i ungdomsrådet, valgte vi å gjøre dette gjennom to semistrukturerte gruppeintervju. Peek & Fothergill (2009) anser mindre grupper som grupper på 3-5 deltakere. Vi endte opp med tre informanter på hver gruppe, ettersom mindre grupper gir mindre rom for uenigheter mellom deltakere, og de kan også hindre at noen deltakere dominerer (Peek & Fothergill, 2009). Etter at intervjuene var gjennomført, startet transkriberingen. Vi benyttet her et transkriberingsprogram. Vi startet transkriberingen rett etter intervjuene, for å unngå feilsitering eller utelatelse av ord. Det bidro også til at intervjuet holdt seg ferskt i minne de neste dagene (Braun & Clark, 2013).

Det første gruppeintervjuet ble gjennomført med de tre informantene som var helt nye i rådet, mens det andre gruppeintervjuet ble gjennomført med tre informanter med vara-erfaring. Det

ble som tidligere nevnt, gjort fordi vi ønsket å få tilgang på erfaringer fra det gamle rådet. Det var også en fordel å separere medlemmene fra hverandre, slik at de ikke ville bli påvirket av hverandre. Noen av våre spørsmål ble kun stilt til informanter som representerte det gamle ungdomsrådet, ettersom de hadde erfaring med hvordan rådet hadde blitt benyttet tidligere.

Vi avsluttet med å intervju forskningsleder ved forskningssenteret. Dette intervjuet valgte vi for å få bakgrunnsinformasjon, og kan med dette sees på som sekundærdata

4.2.2 Observasjon

Observasjonen vi gjorde var av et ungdomsrådsmøte i kommunens rådhus. Møtet var åpent for offentligheten. Til stede på møtet var de 11 medlemmene av ungdomsrådet, fem saksbehandlere fra kommunen, en representant fra politisk sekretariat og rådskoordinator Kristin, totalt 18 deltakere (Tabell 1). Saksbehandlerne var til stede for å presentere saker for ungdomsrådet. Da vi ankom møtelokalet, ble vi plassert bakerst i lokalet sammen med kommunens saksbehandlere.

Målet for observasjonen var å få et bedre innblikk i hvordan rådsmøtene artet seg. Dette for å supplere dataene fra intervjuene. Denne type feltobservasjon kan ifølge Thagaard (2013) særlig bidra til å gi oss innsikt i det relasjonelle mellom ungdomsrådet og administrasjonen. I observasjonen fokuserte vi særlig på de delene av møtet som var relevant for oppgavens problemstilling og allerede innsamlede data. Vi forberedte oss til observasjonen ved å lese møteinnkallelsen for hvilke saker som skulle behandles. Ved å observere rådets deltakelse, fikk vi innsikt i både hvordan administrasjonen og ungdomsrådet samhandlet, og hvordan rådets medlemmer samhandlet seg imellom. Observasjonen ble dokumentert i form av feltnotater. Vi skrev hver våre feltnotater for å få et bredt datamateriale. Det var også her en fordel å være to observatører, da vi gjorde ulike observasjoner. Etter observasjonene gikk vi sammen for å diskutere hva vi fant av interesse. Vi ønsket å gjennomføre en åpen og ikke-deltakende observasjonen, ettersom vi ønsket å begrense vår påvirkning på deltakerne (Thagaard, 2013). I analysen vår blir observasjonen benyttet for å se om dataene fra intervjuene kan verifiseres. På den måten kan observasjonen bidra med å styrke våre funn.

4.2.3 Dokumenter

Styringsdokumentene vi har valgt ut er offentlige dokumenter som er tilgjengeliggjort på kommunen nettsider. Vi har benyttet oss av enkelte styringsdokumenter som har gitt oss bakgrunnskunnskap om hvordan kommunen arbeider, og hvilke planer de har for fremtiden. Dokumentene har også bidratt til å kontekstualisere funn som har kommet frem i intervjuene.

I intervju med administrasjonen ble *Temaplanen: handling mot klimaendringene 2021-2033* omtalt. Temaplanen er en strategisk plan for hvordan kommunen skal arbeide for å nå sine mål. Kommunen vektlegger her verdien av innbyggermedvirkning for å nå klimamålene. Både *Handlingsprogrammet for 2022-2025* og *Kommuneplanen 2020-2032* er de overordnede planene til kommunen, og omhandler kommunens visjoner og satsningsområder. I tillegg til plan for virksomhetsstyring har vi benyttet disse planene for få mer kunnskap om kommunens organisering og satsningsområder. Vi har også benyttet protokoller og sakskart fra ulike ungdomsrådsmøter. Vi benyttet disse for å tilegne oss bakgrunnsinformasjon om ungdomsrådet i forkant av intervjuene. *Temaplanen for medborgerskap 2021- 2033* ble benyttet i utarbeidelse av intervjuguider. Planen viser til kommunens ambisjoner for at innbyggere kan delta i utviklingen av kommunens tjenester.

4.2.4 Datamateriale

I denne casestudien er intervjuene primærdata, mens observasjon og styringsdokumenter er sekundærdata. Intervjuene har vært ledende for hva vi har innhentet av sekundærdata. Med dette menes at data som kom frem under intervjuene har vært utgangspunktet for hva vi valgte å fokusere på i observasjonen og valg av styringsdokumenter. Tabell 1 viser datamateriale vi innhentet i sin helhet.

Tabell 1: Oversikt over datamateriale.

Datamateriale	Antall	Deltakere	Tid/ Mengde
Intervju	7	Rådskordinator: 1 Klimarådgiver: 2 Bærekraftskordinator: 1 Klima- og kommunikasjonsrådgiver: 1 Prosjektleder medborgerskap: 1 Forskningsleder: 1	Sum: 5 timer 27 min Intervjuene varte i 45 til 60 minutter De ble gjennomført digitalt via Zoom. Det ble gjort opptak av intervjuene via Zoom og diktafonappen
Gruppeintervju	2	Ungdomsrådet: 3 Ungdomsrådet: 3	2 timer
Observasjon	1	Ungdomsrådsmøte Totalt: 18 deltakere Ungdomsrådet: 11 Ungdomsråds- koordinator: 1 Representant fra politisk sekretariat: 1 Saksbehandlere fra kommunen: 5	3 timer
Styrings-dokumenter		Temaplan handling mot klimaendringene 2021- 2033 Handlingsprogram 2022-2025 Kommuneplan 2020- 2032 Temaplan for medborgerskap 2021- 2033 Plan for virksomhetsstyring Sakskart for ungdomsrådsmøter Protokoller for ungdomsrådsmøter	Antall sider: 422

4.3 Reliabilitet, validitet og generaliseringer

Når man skal vurdere en studies kvalitet gjøres dette ved å se på dataenes reliabilitet, validitet og potensiale for generaliseringer (Bryman, 2016).

4.3.1 Reliabilitet

Reliabilitet sier noe om forskningens pålitelighet (Bryman, 2016). Studiens reliabilitet kan vurderes ut ifra om den kan gjentas av en annen forsker og gi de samme resultatene. Thagaard (2013) viser til utfordringer ved reliabilitetsbegrepet i kvalitativ forskning, da idealet om repliserbarhet ikke nødvendigvis er et kvalitetstegn i kvalitativ forskning. Dersom en annen forsker skulle gjennomført studien på nytt, vil denne personen mest sannsynlig vektlagt andre aspekter enn det vi har gjort. Våre data vil bære preg av relasjonen vi har til våre informanter, noe som både kan gi verdifulle data, men også potensielt svekke forskningens repliserbarhet. Kvalitative forskningsdata er med dette ikke repliserbar på samme måte som i et kvantitativt forskningsprosjekt, der forskeren og informanten aldri er i direkte kontakt og dermed i liten grad preger materialet. Vi må derfor vise reliabiliteten på andre måter. Ved å gi full innsikt i forskningsprosessen viser vi mulighet til repliserbarhet (Silverman, 2017). Vi vil derfor tydeliggjøre vår prosess gjennom å redegjøre for våre metodiske valg og vår analytiske tilnærming.

Kvale & Brinkmann (2021) påpeker at man som forsker bør være bevisst intervjuets iboende maktubalanse. Vi ledet intervjuet, og informantene kan på denne måten sies å ha blitt styrt gjennom spørsmålene som ble stilt. På grunn av denne ubalansen var det viktig at vi som forskere opparbeidet oss en fortrolighet til informantene i intervjuene (Thagaard, 2013). Vi satte derfor av tid i begynnelsen av hvert intervju til å etablere et tillitsforhold til informantene. Dette gjorde vi ved å presentere hvem vi var og tydeliggjøre at deltakelsen ville være anonym. Vi presiserte også overfor informantene at det ikke fantes gale svar, og at vårt ønske var å få deres perspektiv på temaet.

Thagaard (2013) peker på at reliabiliteten også kan styrkes ved at flere forskere går over det samme materiale. Ettersom vi er to masterstudenter, har vi sett over datamateriale med ulike blikk. Som masterstudenter har vi begge tilegnet oss faglig kompetanse innen pedagogikk, men vi er også ulike individ med forskjellige erfaringer og forforståelse. Vi valgte å veksle

mellom hvem av oss som førte intervjuene og hvem som kom med oppfølgingsspørsmål. Denne ansvarsfordelingen kan ha gitt oss verdifulle data, ettersom vi da lettere kunne følge opp informantenes innspill.

Thagaard (2013) sammenligner forskeren med et instrument. Hun hevder at forskeren i møte med intervjusettingen bruker seg selv og sin innlevelsessevne til å respondere. Dette fordi intervjuet krever at forskeren raskt responderer på informantens utsagn. På denne måten kan vi se på oss selv som to instrumenter, som begge har ulike strenger å spille på i en intervjusetting. Dette vil derfor også prege materialet og vi vil gjennom våre individuelle forskjeller ha fått ulik tilgang på informantenes livsverden (Thagaard, 2013). Oppsummert kan vi si at studiens reliabilitet er styrket ved at vi har vært transparente om vår forskningsprosess og at vi har vært bevisst intervjuets mulige maktubalanse. Ved at vi var to forskere som gjennomførte intervjuene og analyserte dataene så kan dette også ha bidratt til å styrke forskningens reliabilitet.

4.3.2 Validitet

Validitet omhandler i hvilken grad forskningen gir svar på det man ønsker å undersøke (Bryman, 2016). Det handler her om å kunne vise til en sammenheng mellom data og funn. Vi har forsøkt å svare på våre forskningsspørsmål ved å utvikle intervjuguider som ga informantene mulighet til å beskrive deres opplevelser av ungdomsrådet. Vår analyse er med dette deskriptiv, der vi forsøker å si noe om hvordan det er i dag. Ifølge Braun og Clarke (2013) vil en analyse alltid være påvirket av forskeren sine standpunkt, holdninger, kunnskap og persepsjon. For at vår analyse i mindre grad skulle bli påvirket av våre holdninger, standpunkter, kunnskap og persepsjon, gjennomførte vi første del av analysen hver for oss. Selv om dette valget gjorde at den tematiske analysen ble mer tidkrevende, valgte vi å gjøre dette for å styrke funnene. I etterkant diskuterte vi funnene og kom fram til temaer som vi hadde notert oss i analysefasen. Vi har likevel i analysen måttet gjøre noen tolkninger av materiale, der disse tolkningene har tatt utgangspunkt i informantenes resonnementer. Her har det vært en styrke å være to forskere, ettersom vi begge har måttet vurdere det samme materiale. Ved å spille det Thagaard (2013) omtaler som “djevelens advokat”, har vi forholdt oss kritisk til hverandres tolkninger og med dette vært utsatt for en gjensidig kritisk prosess. Dette har etter vår oppfatning styrket studiens validitet.

4.3.3 Generaliseringer

Det tredje aspektet når man skal vurdere en studies kvalitet, er å vurdere en studies generaliserbarhet. Det omhandler i hvilken grad resultatene fra forskningen kan overføres til andre sammenhenger (Bryman, 2016). En analytisk generalisering kan gjøres ettersom studien ser på sosiale relasjoner i et ungdomsråd. Dette kan overføres til andre ungdomsråd, dersom konteksten er relativt lik (Kvale & Brinkmann, 2021). Ved å presentere konteksten for denne studien, blir det opp til leseren å vurdere om våre funn også kan brukes i en annen situasjon. Det kan her være fellestrekk ved hvordan andre kommuner har valgt å organisere sine ungdomsråd. Studien kan derfor si noe generelt om ungdomsmedvirkning og hva som kreves av en kommune som vil tilrettelegge for medvirkning i et ungdomsråd.

4.4 Etiske vurderinger og personvern

Vårt prosjekt er godkjent av NSD (vedlegg 3). I forkant av intervjuene sendte vi ut informasjonsskriv og et samtykkeskjema som informantene måtte signere i nettskjema (vedlegg 4). Informasjonsskrivet ga en beskrivelse av forskningsprosjektet og informasjon om at det ble gjort opptak av zoom-intervjuet. Gjennom informasjonsskrivet ga vi informantene informasjon om at deltakelsen var frivillig, og at de hadde mulighet til å trekke seg underveis i studien (Kvale & Brinkmann, 2021). Vi informerte også om at deres personvern ble ivaretatt, og at informantene ble anonymisert. Stillingsbeskrivelsen er det eneste vi har beholdt fra informantene fra administrasjonen, da denne gir nødvendig kontekst for analysen. Noen dager før intervjuet kontaktet vi informantene på e-post og klargjorde at de ikke trengte å forberede seg til møte og at vi så frem til å høre deres perspektiver. Med dette håpet vi på å avklare deres forventninger, samtidig som vi ga de en påminnelse om intervjudatoen.

Når det kommer til observasjonen vi gjennomførte, ble vår deltakelse ikke gjennomført som planlagt. Møteleder glemte å informere rådet om vår deltagelse. En forutsetning for å gjennomføre en åpen og ikke-deltakende observasjon er at miljøet man observerer er klar over at de blir observert (Thagaard, 2013). Ettersom vi ikke ble introdusert i forkant av møtet endte vi opp med å gjøre en skjult observasjon til tross for at vi ønsket at den skulle være åpen. Vi fikk med dette ikke vedkjent oss vår "forskeridentitet" overfor deltakerne (Thagaard, 2013). Det er her nødvendig å understreke at møtet var åpent for offentligheten. Skjult observasjon på offentlige arenaer blir ansett å være en akseptabel fremgangsmåte, siden personer forventer at de blir iaktatt (Esterberg, 2002). Vi velger likevel ut ifra en etisk vurdering å understreke at

data fra observasjonen ikke ble vektlagt likt som primærdata fra intervjuene, og med dette kun ga et supplerende perspektiv.

Datamaterialet ble lagret i Google Drive gjennom skytjenesten G Suite for UiO og nettskjema. Ettersom dataene våre betegnes som gule og grønne er datalagringen i tråd med UiO sine retningslinjer for datalagring (Universitetet i Oslo, u.å.). Ettersom vi hadde informanter i alderen 16-18 år kunne også disse samtykke selv, jmfør Personopplysningsloven (2018, §5). Vi har vernet om informantenes personopplysninger i henhold til Personvernloven 2018 (§5 og §8).

4.5 Begrensninger

Korona må ses i sammenheng med det arbeidet kommunen har gjort så langt med ungdomsrådet. Pandemien har begrenset samarbeidet mellom administrasjonen og ungdomsrådet. Medlemmene vi intervjuet som hadde vært vara i det tidligere ungdomsrådet fra 2020 uttrykte begrensningene koronapandemien hadde hatt på rådets evne til å medvirke. Det forrige ungdomsrådet var også det første ungdomsrådet etter kommunesammenslåing. Utviklingsprosjektet ung klimaledelse har akkurat startet opp, og må derfor sees i sammenheng med at Fjell kommune ikke har kommet så langt i arbeidet med ungdomsrådet.

5.0 Analytisk tilnærming og analyse

Som analytisk tilnærming har vi valgt å ta i bruk tematisk analyse og modellen standpunkt-triangelet (Du Bois, 2007). Vår oppgave har en induktiv tilnærming, der datamaterialet ble innhentet før vi satte oss inn i relevant teori (Bryman, 2016). Intervjuguiden var ledende for hvilke spørsmål vi stilte informantene, og dermed hvilke temaer som ble identifisert i den tematiske analysen. På den måten ble temaene avdekket gjennom en kombinasjon av intervjuguiden (ovenfra og ned) og den tematiske analysen (nedenfra og opp).

Vi intervjuet som tidligere nevnt ungdomsrådets medlemmer i to separate gruppeintervju. I analysen vil vi se på ungdomsrådets medlemmer som en informantgruppe. Ettersom de alle representerer rådet, er det derfor hensiktsmessig å se på de som en enhet. På samme måte vil vi i analysen se på medlemmene i administrasjonen som en informantgruppe. Vi har valgt å anonymisere våre informanter med følgende pseudonymer: Administrasjonen består av klimarådgiver Lars, klimarådgiver Åse, rådskoordinator Kristin, bærekraftskoordinator Kari, klima- og kommunikasjonsrådgiver Lise og prosjektleder medborgerskap Trine.

Ungdomsrådets medlemmer består av informantene Henriette, Hans, Iben, Hilde, Ole og Nikolai.

5.1 Tematisk analyse

En tematisk analyse gjør det mulig å identifisere temaer og mønstre på tvers av intervjuene (Braun og Clarke, 2013, s.175). Gjennom en induktiv tilnærming til tematisk analyse så vi på dataene fra bunnen av (bottom up). Det vil si at analysen ikke er formet av eksisterende teori (Braun og Clarke, 2013, s.175). Den tematiske analysen ble gjennomført som en refleksiv prosess, noe som ga oss større rom for å gå frem og tilbake mellom de ulike fasene i prosessen (Braun og Clarke, 2019). På den måten har analysen vært en iterativ prosess, noe som i større grad har bidratt til refleksjon i møte med dataene. Analysen er formet av oss som forskere, ettersom vi tar med oss vår forståelse og kunnskap i møte med dataene.

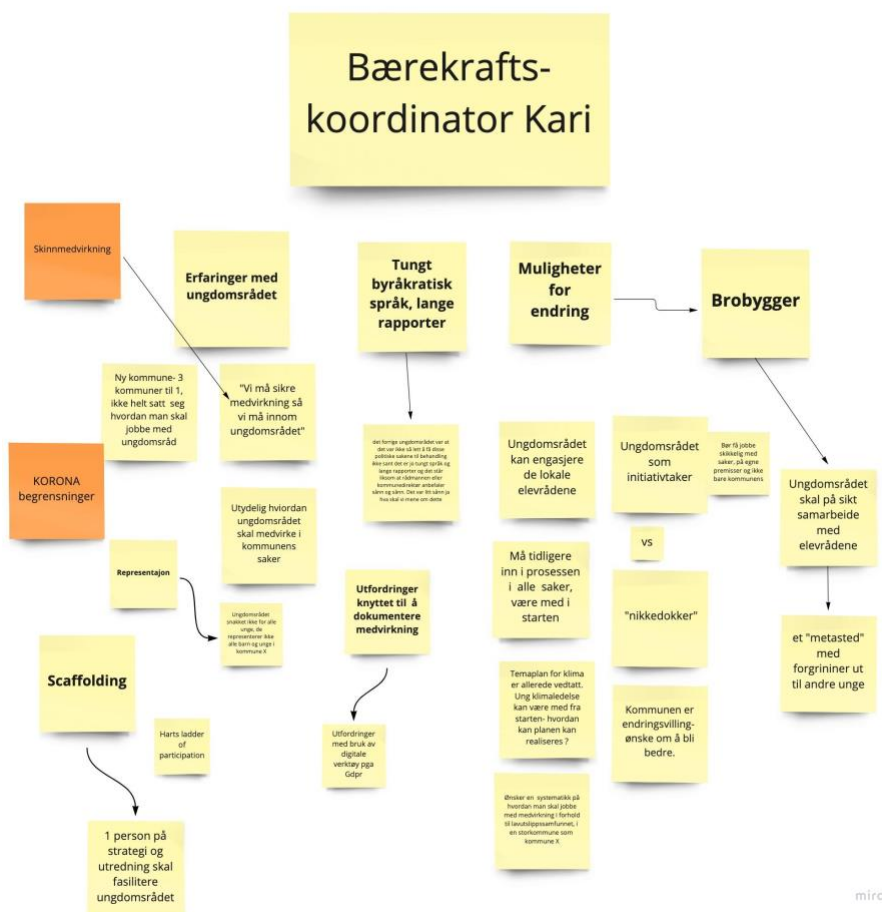
Den tematiske analysen ble gjennomført i syv faser (Braun og Clarke, 2013). Første fase besto av transkribering, her begynte vi å reflektere over datamaterialet vårt. Deretter begynte vi å lese datamaterialet og markere utdrag som var av interesse i fase to (Braun og Clarke, 2013). I denne fasen arbeidet vi hver for oss, der vi benyttet kommentarfunksjonen i Google Docs.

Kommentarfunksjonen gjorde det enkelt for oss å gå tilbake i de senere fasene av analysen. I den tredje fasen startet prosessen med å identifisere temaer på tvers av datasettet (Braun og Clarke, 2013). Her tok vi utgangspunkt i det individuelle arbeidet vi gjorde i Google Docs. Deretter diskuterte vi hva vi hadde lagt merke til, og ble så enige om hvilke utdrag som kunne bidra til å besvare forskningsspørsmålene våre. Noen utdrag gikk vi bort ifra, mens andre ble beholdt. Det vi ble enige om, fremhevet vi gjennom kommentarfunksjonen i Google Docs. Vi gikk systematisk gjennom hver enkelt informant før vi gikk videre til neste. Det at vi reflekterte over datamateriale i fellesskap var med å bidra til en rikere og mer nyansert lesning av dataene (Braun og Clarke, 2019). I diskusjonen mellom oss startet vi med å se sammenhenger mellom koder og enkelte teoretiske begreper.

I den fjerde fasen begynte vi å sette temaene i et system ved å benytte oss av samarbeidsverktøyet Miro (Figur 3a, 3b). Mirobrettet gjorde det mulig å sortere temaer knyttet til de forskjellige informantene, og identifisere mønstre og temaer på tvers av datasettet. Vi sorterte først informantenes temaer inn under de to gruppene *administrasjonen* og *ungdomsrådets medlemmer*. Hver informant fikk hver sin farge (Figur 3a). Enkelte temaer overlappet hverandre, noe som gjorde at vi lagde litt mer generelle temaer. I fase fem til seks gjennomgikk vi temaene i flere runder. Vi lagde en oversikt over hvilke temaer som hørte sammen, der vi til slutt endte opp med de tre overordnede temaene: *kommunikasjon*, *ledelse* og *klima*. Fase syv består av selve analysen av datamaterialet fra intervjuene. Analysen vil bli presentert senere i dette kapittelet.

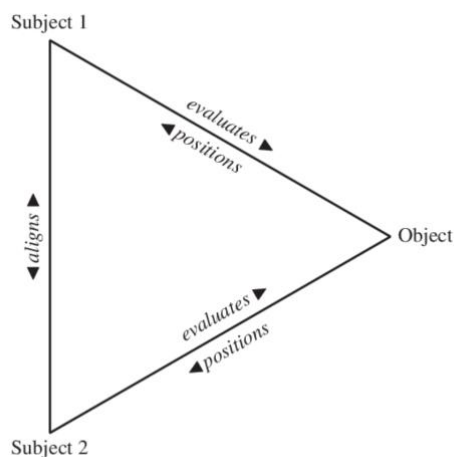
Figur 3a: Tematisk analyse - prosessen med å kartlegge temaer på tvers av informanter

Figur 3b: Tematisk analyse - prosessen med å kartlegge tema hos en informant fra administrasjonen

5.2 Standpunkt-triangelet

Du Bois (2007) påpeker at mennesker bruker språket til å ta et standpunkt overfor sine omgivelser. Han har utviklet en analytisk modell, der han ser på hva og hvordan mennesker uttrykker seg. Ifølge Du Bois er ikke standpunkt noe et menneske har, det er noe et menneske gjør - noe et menneske tar (2007, s.171). Modellen er med dette av språklig, interaksjonsmessig og sosiokulturell verdi.

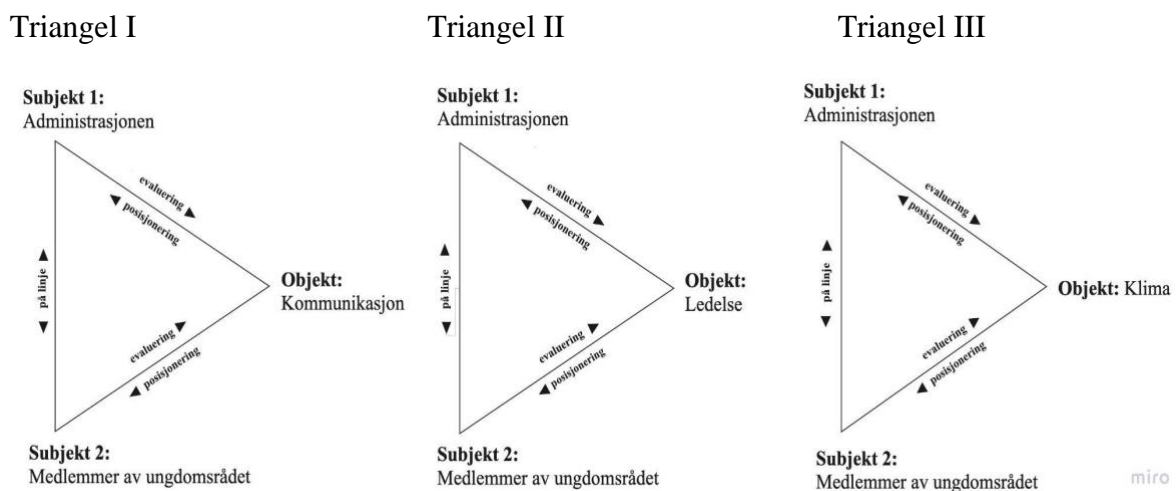

Figur 4: Standpunkt-triangelet

Standpunkt- triangelet gir oss mulighet til å se på hvordan to subjekt evaluerer og posisjonerer seg mot et felles objekt (Du Bois, 2007). Det felles objektet utgjør et tema. For å få en dypere forståelse av triangelet, vil vi presentere de ulike delene som utgjør standpunkt-triangelet (Figur 4). Vi har oversatt disse delene til norsk. Evaluates til *evaluering*, positions til *posisjonering* og aligns til *på linje*. To subjekt evaluerer et felles tema (objekt) gjennom å uttrykke hvordan de oppfatter temaet. På bakgrunn av denne evalueringen tar de et standpunkt gjennom en posisjonering. Når begge subjektene har posisjonert seg, setter man posisjoneringene sammen. På denne måten kan man se om subjektene er på linje i sine posisjoneringer, det vil si om de er enig eller uenig i hverandres standpunkt.

Selv om modellen ofte blir brukt ved diskurs-, interaksjons- og samtaleanalyse, ser vi til tross for dette at modellen kan sette den tematiske analysen vår i et interessant perspektiv (Du Bois, 2007). De to subjektene er i vår oppgave ungdomsrådets medlemmer og administrasjonens representanter. Standpunkt-triangelet vil i vår oppgave bidra til å se på hvordan våre to

informantgrupper evaluerer og posisjonerer seg mot temaene vi avdekket i den tematiske analysen (Du Bois, 2007). Temaene kommunikasjon, ledelse og klima har hvert sine tilhørende tre triangler (Figur 5). I triangel I er objektet kommunikasjon, i triangel II er objektet ledelse og i triangel III er det klima (Figur 5).

Figur 5: Vår tolkning av standpunkt-triangelet

Temaene kommunikasjon, ledelse og klima vil belyses gjennom undertemaer i analysen. Vi avdekker informantgruppens evaluering og posisjonering ved å ta utgangspunkt i enkeltutdrag som illustrerer deres standpunkt. Basert på informantenes evalueringer sammenstilles informantgruppens posisjoneringer på slutten av hvert undertema. I diskusjonskapittelet vil vi presentere i hvilken grad administrasjonen og ungdomsrådets medlemmer er på linje med hverandre posisjoneringer. Vi vil nå vi presentere selve analysen av datamaterialet fra intervjuene, som inngår som fase syv i den tematiske analysen og der standpunkt-triangelet bidrar til å kartlegge hvilket standpunkt de to informantgruppene tar til de ulike temaene. Informantene fra de to informantgruppene vil i vår analyse representere gruppen i sin helhet. Vi vil derfor evaluere og posisjonere informantene på gruppenivå og ikke som enkeltindivider

5.3 Kommunikasjon

I dette temaet vil vi se på hvordan informantgruppene opplever ulike typer kommunikasjon mellom rådet og administrasjonen, og rådsmedlemmene seg imellom. Dette vil inkludere saksdokumenter, møter og kommunikasjonskanaler.

5.3.1 Hvem er rådet?

I intervju med administrasjonen ble det tydelig at samtlige av informantene hadde et positivt inntrykk av ungdommene som satt i ungdomsrådet. De beskrev medlemmene som oppegående, samfunnsengasjerte og ressurssterke. Flere av informantene vektla også at medlemmene var geografisk bredt representert i kommunen. Administrasjon gjør med dette en evaluering av hva slags type ungdommer som sitter i rådet. Her kommer de frem til at rådsmedlemmene er særlig kompetente ungdommer som kommer fra ulike deler av kommunen. Når vi intervjuet ungdomsrådets medlemmer påpekte samtlige, at rådsmedlemmene kom fra ulike deler av kommunen, og at det gjerne var en bestemt type ungdom som ønsket å være en del av et ungdomsråd. Informant Nikolai uttalte følgende om bakgrunnen til medlemmene i rådet:

Nikolai: Det er jo viktig å påpeke at det er en type ungdom som tiltrekkes til sånne verv. Det er jo de som gjerne er litt politisk engasjerte og har foreldre med bøker i hylla på en måte. Så det er noe jeg har tenkt litt på.

Her forteller informant Nikolai at han erfarer at det ofte er en type ungdom som tiltrekkes til å sitte i et ungdomsråd. Videre viser han til at det gjerne er politisk engasjert ungdom. Informanten trekker en sammenheng til medlemmenes sosioøkonomiske status ved å påpeke hva slags hjem ungdommene kommer fra. Dette ble også bekreftet av informant Hilde som mente at de fleste i ungdomsrådet kom fra familier med en høyere sosioøkonomisk status.

Hilde: Jeg vet ikke hvordan inntekten for husholdningen vi kommer fra er, men jeg vil tørre å påstå at det er noe høyere og at de som har lavere sosioøkonomisk status kan falle litt unna.

I utdraget ovenfor hevder Hilde at dersom rådet skulle bestått av medlemmer med lavere sosioøkonomisk status ville de lettere falle fra. Ungdomsrådets medlemmer evaluerer her hva slags type ungdommer som i dag sitter i rådet. Rådsmedlemmene kommer fra ulike deler av

kommunen, de er politisk engasjert og kommer fra ressurssterke familier. Administrasjonen ved bærekraftskoordinator Kari og rådskoordinator Kristin viste til at selv om rådsmedlemmene kom fra ulike deler av kommunen, så representerte de likevel ikke interessene for alle ungdommer i kommunen. Kristin trakk frem at flere av medlemmene hadde politisk erfaring fra tidligere. Videre pekte informantene på at kommunen måtte tenkte over at rådsmedlemmene ikke utgjorde gjennomsnitts ungdom i kommunen, og at de derfor måtte vurdere om de skulle lytte til andre grupper unge. Administrasjonen evaluerer her hvorvidt medlemmene av ungdomsrådet er representative for alle ungdoms interesser, og om de på bakgrunn av dette må vurdere å lytte til andre grupper.

Når vi spurte rådsmedlemmene om de opplevde at rådet representerte alle ungdommers interesser, var medlemmene delt i sin oppfatning. Informant Hilde mente at rådet ikke representerte alle ungdommers interesser i kommunen. Hilde påpekte at ettersom flere av rådsmedlemmene hadde verv i politiske partier eller ungdomsorganisasjoner var dette noe som skilte medlemmene ut fra gjennomsnitts ungdommen. Hilde trakk også frem at rådet heller ikke var mangfoldig representert med tanke på funksjonsnedsettelse, hudfarge og etniske eller religiøse grupper. Informant Iben var av en annen oppfatning enn Hilde, og opplevde at rådet snakket på vegne av all ungdoms interesser. Spesielt trakk Iben frem at hun ofte lyttet til folk som ikke satt i rådet for å fremme andres interesser. Ungdomsrådets medlemmer gjør her en evaluering av hvorvidt ungdomsrådet representerer alle interessene til ungdom i kommunen.

Alle rådsmedlemmene vi intervjuet trakk frem at de ønsket en plattform for å komme i kontakt med andre unge. Informant Hilde påpekte at andre unge kunne kontakte rådet på e-post, men at ingen gjorde dette i praksis. Videre fortalte Hilde at e-post opplevdes som en utilgjengelig og formell kanal for unge, noe som ble bekreftet av informant Iben.

Informantene Henriette og Hilde fortalte at rådet nå jobbet med å få mer direkte kontakt med andre ungdommer i kommunen. Informant Henriette la til følgende:

Henriette: Men vi jobber også med å få mer direkte og konkret kontakt med ungdom i Asker. Vi hadde blant annet lyst til å opprette en Instagram-profil, ja vi er ikke helt sikre på hvordan vi skal forme den. Men da blir det litt lettere å få kontakt da, håper vi.

Informanten uttrykker i utdraget ovenfor at rådet hadde et ønske om å opprette en Instagram-profil, men at de var usikre på hvordan den burde utformes. De øvrige rådsmedlemmene mente også at en slik plattform ville kunne øke sannsynligheten for å få innspill fra andre unge i kommunen. Vi gjennomførte som tidligere nevnt en observasjon av et ungdomsrådsmøte. I løpet av møtet holdt to av kommunens kommunikasjonsrådgivere en presentasjon om hvordan ungdomsrådet kunne bygge opp en Instagram-profil for å få en sterkere tilstedeværelse på sosiale medier. På denne måten kom administrasjonen ungdomsrådet sitt ønske i møte om en Instagram-profil for å utvide rådets kontaktnettverk. Klima- og kommunikasjonsrådgiver Lise fortalte at hun hadde et ønske om å snakke med ungdomsrådet om kanalbruk, og hvordan sosiale medier kunne bidra til å nå flere unge. Klimarådgiver Åse trakk frem at rådet kunne få tak i flere unges stemmer gjennom å benytte *Tik Tok*. Administrasjonen evaluerer hvordan ungdomsrådet kan nå ut til flere unge. Ved å la de benytte sosiale medier kan rådet fungere som en brobygger ut til andre unge.

Ungdomsrådets medlemmer kan her sies å gjøre en evaluering av hvem rådet er gjennom å påpeke hvordan rådet kan representere et bredere utvalg av unges interesser. Ungdomsrådets medlemmers posisjonering kan her være at medlemmene ser på seg selv som ressurssterke, og at dette er en forutsetning for deltakelse i rådet. Medlemmene er usikre på om de evner å representere alle unges interesser, derfor er et tiltak å bli mer tilgjengelig gjennom en Instagram-profil. Administrasjonens posisjonering kan her tenkes å være at de ser på medlemmene som kompetente og ressurssterke, og at rådet med dette er lite mangfoldig representert. Administrasjonen påpekte at en av ambisjonene med rådet er at det skal fungere som en brobygger ut til andre unge i kommunen. Ved å benytte ungdomsrådet som en brobygger ut til unge, kan ungdomsrådet representere flere interesser. Ved at ungdomsrådet interagerer med andre unge, vil de være i stand til å praktisere gruppens normer og språk (Sfard, 1998). Det vil kunne gi de et innblikk i hva andre unge i kommunen engasjerer seg for.

5.3.2 Det tunge byråkratiske språket

For at rådsmedlemmene skal være i stand til å gi veloverveide råd må de i forkant av rådsmøtene sette seg inn i en rekke saksdokumenter. Dokumentene skal gi rådet de nødvendige forkunnskapene de trenger for å kunne gi innspill på sakene som rådet skal behandle. Da vi intervjuet administrasjonen spurte vi informantene hvordan de så for seg at

rådet oppfattet saksdokumentene. Både klimarådgiver Lars, klimarådgiver Åse, klima- og kommunikasjonsrådgiver Lise og bærekraftskoordinator Kari trakk her frem at saksdokumentene nok var krevende for rådet å sette seg inn i. Klimarådgiver Lars uttrykte følgende:

Klimarådgiver Lars: Nå har jeg sagt det flere ganger, spesielt samfunnsengasjerte og flinke ungdom. Men å sette seg ned og lese våre saksfremlegg vil jeg tro er krevende ja, selv om vi prøver å skrive klart språk.

I dette utdraget trekker informanten frem at saksdokumentene er krevende å sette seg inn i, selv om de prøver å skrive klart språk. Samtidig trekker informanten frem at medlemmene er samfunnsengasjerte og flinke, det kan derfor tenkes at informanten mener medlemmene vil mestre dette. Administrasjonen evaluerer her hvordan de tror ungdomsrådets medlemmer oppfatter saksdokumentene. Når vi spurte medlemmene selv hvordan de opplevde å sette seg inn i saksdokumentene, var det enighet fra alle informantene om at dokumentene var overveldende og omfattende. I tillegg påpekte de at språket i saksdokumentene var krevende å sette seg inn i. Informant Hilde uttrykte dette på følgende måte:

Hilde: Det er veldig lange sakspapirer, og veldig tungt språk og uvant språk. Ja, for alle egentlig som ikke har vært lenge i politikken, men særlig for oss unge. Veldig langt unna vårt språk.

I dette utdraget uttrykker informanten at lengden og språket i sakspapirene som benyttes er tungt og uvant. Videre legger informanten til at dokumentene er særlig utfordrende for de som er unge og nye i politikken. Ungdomsrådets medlemmer evaluerer med dette hvordan de opplever å sette seg inn i saksdokumentene, og at de opplever sakspapirene som lange, med et tungt og uvant språk. Basert på dette kan vi si at administrasjonen opererer med en tilegnelsesmetafor, der ungdom strever med å forstå det tunge språket som administrasjonen presenterer (Sfard, 1998). Det viser at det ikke er noen interaksjon mellom dem annet enn at språket presenteres i en bestemt form. Ungdomsrådets medlemmer sin posisjon kan tenkes å være at dokumentenes autoritære språk er utfordrende å sette seg inn i (Bakhtin, 1981). Språket som benyttes gjør det vanskelig for medlemmene å gjøre sakene til sine egne, ettersom tekstene gir lite rom for egne tolkninger. De kan videre sies å posisjonere seg til at språket og formen på språket utgjør en barriere ettersom det hemmer rådets arbeid. Ettersom

administrasjonen trekker frem at medlemmene er engasjerte og flinke, kan det derfor være grunn til å tenke at administrasjonen mener ungdomsrådet ikke har behov for så mye støtte fra kommunen. Administrasjonen kan også sies å posisjonere seg til at de prøver å skrive klart språk i sine saksdokumenter. På bakgrunn av administrasjonens evaluering kan det tenkes at administrasjonens posisjonering er at de tror kunnskapsnivået som trengs for å lese saksdokumentene er innenfor ungdommenes faktiske utviklingssone (Vygotsky, 1978)

5.3.3 Tilpasning av dokumentene

Klimarådgiver Åse og rådsadministrator Kristin fra administrasjonen fortalte at saksdokumentene ble skrevet for politikere og at de derfor ikke var tilpasset ungdom. Åse påpekte at det nok var utfordrende for ungdom uten politisk erfaring å lese disse dokumentene. Kristin trakk derimot frem at det var tillitsvekkende at medlemmene fikk tilsendt de samme dokumentene som politikerne. Et ungdomsrådsmøte ble også gjennomført på samme måte som et kommunestyremøte, noe som ifølge Kristin synliggjorde at ungdomsrådet ble verdsatt ved å bli inkludert i et godt demokratisk system. Administrasjonen evaluerer her hvem saksdokumentene er skrevet for. De anerkjenner at det nok er utfordrende for ungdomsrådet å lese dokumentene, men at det også er tillitsvekkende at dokumentene og møtene ikke tilpasses medlemmene.

Ungdomsrådets medlemmer ved informantene Henriette, Nikolai og Hilde uttrykte at språket som ble benyttet i politikken var en terskel for arbeidet i rådet. Informant Hilde uttrykte videre at det var viktig ut ifra et demokratisk perspektiv at språket i dokumentene var forståelig. På denne måten ville dokumentene være tilgjengelig ikke bare i teorien, men også i praksis. Medlemmene refererte også til en sak som rådet hadde løftet frem. Her pekte informant Nikolai på at saken gikk videre som et oversendelsesforslag til utvalget for oppvekst. Informant Hilde trakk frem at ingen i rådet visste hva et oversendelsesforslag var.

Medlemmene evaluerer her den begrensende funksjonen språket har for det politiske arbeidet. Deres posisjon kan her være at her at språket som benyttes i politikken hindrer ungdomsrådet i å medvirke og i å nå sin potensielle utviklingssone. De mener tekstene i kommunen bør være demokratiske, og med dette forståelig for alle. Det kan derfor tenkes at ungdomsrådet mangler den kontekstuelle forståelsen fra politikken til å kunne sette seg inn i kommunens saksdokumenter (Wertsch, 1991). Administrasjonens posisjonering kan her være at de ser på

rådets medlemmer som ressurssterke, de kan med utgangspunkt i dette se ut til å vurdere at de derfor ikke ser noe behov for å tilpasse saksdokumentene. Det kan her se ut til at administrasjonen sidestiller politikere med ungdommer og behandler de ut ifra de samme forutsetningene. Dette selv om de to gruppene har varierende kontekstuell erfaring fra politikken (Wertsch, 1991). Politikere vil her kunne tenkes å ha helt andre forutsetninger, ettersom de allerede er integrert i den kommunale språkkulturen (Vygotsky, 1978).

5.3.4 Behov for opplæring

I dette undertemaet skal vi se nærmere på hvilke støttestrukturer rådet mottar og hvilke de har behov for. Ungdomsrådets medlemmer ved informantene Henriette, Hilde og Iben uttrykte at de trodde det lå en forventning fra administrasjonen om at rådet skulle ha kjennskap til alt av innhold i saksdokumentene. Informant Henriette uttrykte likevel at hun håpte at medlemmene ikke leste alle dokumentene, da dette ble for omfattende. Informantene Hilde og Iben opplevde begge at møtet med saksdokumentene var sjokkartet. Iben fortalte at hun hadde spurt de andre rådsmedlemmene om det var meningen at de skulle lese 400 sider før første møte, noe de hadde svart ja på.

Informant Henriette trakk frem at rådet hadde ytret en sak om at de trengte mer opplæring i hvordan man leste saksdokumentene, og hvilke teknikker de skulle benytte for å tilegne seg materiale. Henriette så selv verdien av å benytte søkestrategier som kontroll F for å kunne søke i dokumentene etter temaer som omhandlet barn og unge. Ungdomsrådets medlemmer evaluerer med dette hvilke forventninger de tror administrasjonen har til rådet, og hvilke erfaringer rådet har med å lese saksdokumenter. Medlemmene ønsker mer opplæring i hvilke strategier de kan benytte for å tilegne seg saksdokumentene på en bedre måte.

Administrasjonen ved rådskoordinator Kristin trakk frem at saksdokumentene var noe ungdommene kom til å bli vant til, jo lenger de satt i rådet. Videre uttrykte informanten følgende:

Rådskoordinator Kristin: Saken i seg selv med alle vedleggene kan jo være kjempestor. Jeg husker at de hadde oppe opplæringsloven, det var liksom 1000 siders vedlegg. Da blir det litt sånn, er det meningen vi skal lese alt det her? De må lære seg å lese sammendrag eller oppsummering ikke sant. Eller finne noe, hvert kapittel kanskje har et sånt sammendrag.

I utdraget ovenfor trekker Kristin frem at omfanget med vedlegg til en sak kan være stor. Videre påpeker informanten at det ikke er meningen at ungdommene skal lese alt, men at de må lære seg å lese oppsummering og sammendrag. Administrasjonen gjør her en evaluering av forventningene de har til rådets medlemmer om hvordan de skal tilegne seg saksdokumentene. Administrasjonens posisjonering seg her ut til å være at ungdomsrådet må tilegne seg lesestrategier på egenhånd og vurdere hva som er viktig. Rådsmedlemmenes posisjonering kan være at de mangler støtte for å kunne fungere optimalt i rollen sin. De trenger en forventningsavklaring med tanke på hvor mye de skal forberede seg i forkant av møtene.

5.3.5 Medlemmene bistår hverandre

I intervjuet trakk administrasjonen ved klimarådgiver Åse paralleller fra sine egne erfaringer og til det informanten så for seg var ungdomsrådets behov. Åse påpekte at dersom hun ble bedt om å mene noe om et ukjent tema, var det ønskelig å vite hvilket nivå hun skulle mene noe om. Informanten påpekte at en av konsekvensene ved å ikke ha kunnskap om et tema var at man ble sittende som en passiv deltaker. Klimarådgiver Åse uttrykte videre at det måtte være utfordrende for ungdomsrådet å vite hva man skal mene noe om, når man er ny med kommunale prosesser. Administrasjonen evaluerer her hvordan de ser for seg at ungdom opplever møtet med kommunale prosesser.

Ungdomsrådets medlem ved informant Iben uttrykte at det var utfordrende å være ny i rådet og forstå politiske prosesser. Iben fortalte at hun hadde fått mye hjelp fra et medlem i dagens råd, som tidligere hadde sittet som varamedlem i det forrige ungdomsrådet. Iben påpekte at denne personen hadde hjulpet henne med å forstå hva som skjedde med sakene videre og hvordan ting i rådet virker. Iben fortalte videre:

Iben: Jeg har jo blitt kjent med en som var i ungdomsrådet før, og som nå er der enda. Og hen har fått en god del meldinger fra meg, når det gjelder hva jeg har lyst til å kommentere, hva er greit for meg å si. Altså er dette greit? Mangler jeg noe, hva har du sagt? Selv om personen bare har vært vara i de to forrige årene, har hen kommet med ekstremt mye hjelp.

Informanten uttrykker i utdraget ovenfor at det har hjulpet mye å kunne utveksle ideer med en som er mer erfaren i rådet. Våre feltnotater fra observasjonen påpekte at informant Iben var en av de mer aktive medlemmene under møter.

Informant Hilde fortalte om en støttende rolle hun hadde hatt til et nytt medlem i rådet. Hilde trakk frem at det nye medlemmet ikke hadde politisk erfaring fra tidligere, og derfor hadde behov for litt hjelp og støtte. Hilde fortalte at hun prøvde å svare etter beste evne når det nye medlemmet stilte spørsmål om hva ord betydde eller dersom vedkommende ikke forstod en sak. Informant Hilde fortalte videre at opplæring skjedde på bakgrunn av medlemmenes initiativ. Dette kunne de gjøre ved å selv ta kontakt med rådsadministrator Kristin, politisk sekretariat eller hverandre hvis de lurte på noe. Hilde fortalte videre at hun helst tok kontakt med de medlemmene hun kjente fra før, at det kanskje ikke var det beste for fellesskapet i rådet, men at det raskt ble sånn ettersom det var lavere terskel å ta kontakt med de man kjente fra før. Hilde påpekte at det måtte være utfordrende å komme inn i rådet dersom man ikke kjente noen fra før.

Ungdomsrådets medlemmer gjør her en evaluering av verdien relasjoner til andre rådsmedlemmer har for deres deltakelse i rådet. På bakgrunn av dette kan deres posisjonering være at medlemmer uten politisk erfaring er avhengig av støtte fra mer kompetente andre for å delta i rådet (Vygotsky, 1978). Administrasjonens posisjonering kan her være at de anerkjenner at kommunale prosesser er utfordrende å forstå. Det kan her virke som om administrasjonen ikke er klar over støtte behovet som ungdomsrådet opplever å ha.

5.3.6 Bruk av digitale verktøy

Ungdomsrådets medlem ved informant Henriette viste til en Messenger-gruppe som medlemmene i rådet brukte for å stille spørsmål til hverandre, og be om hjelp. Ifølge informanten opplevdes denne arenaen som et lavterskeltilbud, der medlemmene kunne utveksle råd og meninger. Dette bekreftes av informant Hans, som videre trakk frem at varamedlemmene i det gamle rådet var flinke til å fortelle de nye medlemmene om vanlig praksis i rådet. Informant Hans bekrefter med dette informantene Hilde og Ibens utspill om at medlemmene med vara-erfaring er en viktig kunnskapskilde for de andre medlemmene. Messenger-chatten bidrar med dette til at rådsmedlemmene kan søke råd uten at det er så høy terskel. Ungdomsrådets medlemmer evaluerer her verdien av hvordan Messenger fungerer

som en kanal for støtte for rådet, og hvilken betydning det har for kunnskapsdeling innad i rådet.

Administrasjonen ved rådskoordinator Kristin påpekte at ungdomsrådet hadde en Messenger-gruppe. Ettersom dette var en chat kun for rådsmedlemmene, visste ikke hun hvordan kommunikasjonen foregikk der. Rådskoordinator kommuniserte med rådsmedlemmene via e-post, noe som til tider var utfordrende da medlemmene sjeldent sjekket e-posten sin. Administrasjonen evaluerer her hvordan medlemmene kommuniserer seg imellom, og uttrykker at hun er klar over at ungdom foretrekker å kommunisere på andre måter enn e-post.

Administrasjonen ved rådskoordinator Kristin uttrykte at ungdom i dag ikke er så vant til å lese så mye tekst, og at de nok foretrakk mer bilder og video. Informanten påpekte at saksdokumentene ikke var tilpasset ungdom. Rådskoordinator påpekte at de gangene saksbehandlere fremhevet hva som var viktig i en sak gjennom en Powerpoint-presentasjon, så var det lettere for rådet å gi innspill til saken. Administrasjonen evaluerer med dette hvordan saksdokumentene fremstår for unge, og at bruk av visuelle verktøy gjør det lettere for medlemmene å gi innspill.

Ungdomsrådets medlem ved informant Henriette bekreftet rådskoordinator sin mening om at videopresentasjon bidro til mer engasjement blant medlemmene. Videre la informant Henriette til at videopresentasjoner ikke var så utbredt blant saksbehandlere, men at det gikk an å oppfordre til mer bruk av dette. Informanten påpekte også at det hadde vært morsomt å tenke annerledes rundt prosessen med temaplanene. Informant Hans uttrykte følgende om bruk av digitale verktøy i arbeidet:

Hans: Jeg vil bare si at den temaplanen for oppvekst. Der fikk vi ikke tid til å diskutere ferdig på møtet. I etterkant skulle man skrive på sånn der Jamboard, og komme med notater anonymt på nett. Det var jo flere som sa at det var litt mindre skummelt å komme med innspill da. Var mye lavere terskel, så det er jo litt fint at man kan gjøre det sånn også.

I utdraget ovenfor trekker informant Hans frem verdien av at innspillene fra rådsmedlemmene ble sendt inn anonymt gjennom det digitale verktøyet Jamboard. Bruken av dette bidro til at det var en lavere terskel for å gi innspill. Ungdomsrådets medlemmer evaluerer her hvilken

verdi bruken av medierende verktøy har for arbeidsprosessen. Verktøy som Powerpoint og Jamboard engasjerer medlemmene, og de oppfordrer derfor til mer bruk av slike verktøy.

Administrasjonen sin posisjonering kan her være at de forventer å kommunisere på mail med ungdomsrådet, selv om medlemmene foretrekker en annen kommunikasjonsform. De er åpne for å tilrettelegge for støttende verktøy, slik at det er lettere for ungdomsrådet å gi innspill. Posisjoneringen til ungdomsrådets medlemmer kan her være at det er nyttig å dele kunnskap om rådets praksiser. Medlemmene fungerer som en støtte for hverandre, der tidligere varamedlemmer blir ansett som den mer kompetente andre. Samtidig finner de denne støtten i det medierende artefaktet Messenger (Vygotsky, 1978). Med kun medlemmer i chatten, kan rådet snakke sitt eget språk. Ved at medlemmene praktiserer gruppens normer og språk i gruppe-chaten får de tilgang på læring (Sfard, 1998). Rådsmedlemmene uttrykker et behov for at administrasjonen kan tilrettelegge for mer bruk av medierende verktøy (Vygotsky, 1978).

5.3.7 Behovet for formøte

Ungdomsrådet har i dag et formøte i forkant av rådsmøtet. På dette formøtet har leder og nestleder av rådet mulighet til å stille spørsmål til administrasjonen om hvordan sakene på rådsmøtet skal presenteres.

Ungdomsrådets medlemmer ved informantene Nikolai, Hilde og Ole uttrykte behovet for å kunne diskutere sakene i større grad før de skulle ta standpunkt til dem. Alle informantene vektla nytten av å ha et formøte før selve rådsmøtet, der de kunne diskutere sakene i større grad enn sånn formøtet var i dag. Informant Nikolai uttrykte behovet for å diskutere saker som var av en mer omfattende karakter. Informant Ole påpekte at et formøte vil være særlig nyttig når rådet skulle behandle mange saker, ettersom det var utfordrende å sette seg inn i sakene kun ved å lese. Her blir deltakermetaforen gjeldende, da medlemmene opplever at det er lettere å tilegne seg sakene dersom de diskuterer seg imellom (Sfard, 1998). Informant Ole uttrykte videre følgende:

Ole: Ja, sånn jeg tenker på det er jo at et sånt formøte veldig nyttig, rett og slett på grunn av det jeg har snakket om med språket i sakene, få litt større forståelse, spørre hverandre litt for å komme fram til hva som egentlig menes her. Hva er det vi skal ta standpunkt til?

I dette utdraget trekker Informant Ole frem at et formøte kan bidra for å skape en større forståelse og klargjøre hva medlemmene skal ta standpunkt til. Medlemmene evaluerer med dette hvilken verdi diskusjon har for rådets forståelse av komplekse saker.

Administrasjonen ved rådskordinator Kristin fortalte at ungdomsrådet hadde ytret et behov om et annet type formøte. Kristin foreslo at medlemmene kunne møttes på Zoom for å diskutere hva sakene handlet om. Informanten evaluerer her medlemmenes behov for å diskutere sakene og muligheten for å arrangere et formøte. Administrasjonens posisjonering kan her tenkes å være at ungdomsrådet må arrangere et formøte på egenhånd, for å dekke sine behov for mer gruppebaserte forberedelser. Ungdomsrådets medlemmers posisjonering kan her være at de trenger mer tilrettelegging enn det de får i dag. Ettersom språket fremstår som en barriere for medlemmenes forståelse, har de behov for å diskutere kommunens saker i fellesskap gjennom et formøte. Ungdomsrådets medlemmer uttrykker her et behov for å operere i deltakermetaforen for læring, med læringsomgivelsene som åpner opp for diskusjon mellom medlemmene (Sfard, 1998). Et formøte vil her fungere som et støttestillas, som bidrar til at medlemmene får større forståelse for saker (Wood et al., 1976).

5.3.8 Administrasjonens tilrettelegging

Informantene fra administrasjonen viste seg å ha ulike roller og samarbeid inn mot ungdomsrådet. KU pekte på at kommunen hadde lang tradisjon med å arrangere en ungdomskonferanse, med et bærekraftsfokus. Informanten fortalte at ungdomsrådet hadde en sentral rolle både i planleggingen av konferansen, og som fasilitator under de unges kommunestyre (DUK), som skulle bli arrangert for første gang i 2022 i den nye storkommunen. Prosjektleder for medborgerskap Trine fortalte at hun bistod ungdomsrådet i forbindelse med konferansen, i tillegg til DUK. Prosjektleder medborgerskap Trine skulle med dette ha en støttefunksjon inn mot rådet med bestemte aktiviteter som rådet skulle delta på. Rådskordinator Kristin fortalte at under DUK skulle innspillene til handlingsprogrammet til kommunen diskuteres. I forbindelse med dette påpekte rådskordinator at elevrådene på ungdomsskolene hadde fått i oppdrag å undersøke hva barneskolene i sin skolekrets var opptatt av, og avgjøre hvilke innspill de ønsket å gi politikere for at barn og unge skulle få det bedre. Rådskordinator fortalte at innspillene som kom frem her var noe ungdomsrådet skulle ta med seg videre når de behandlet handlingsprogrammet.

Rådskordinator påpekte at en del av stillingsprosenten var direkte knyttet til å arbeide med ungdomsrådet. Informanten uttrykte at hun hadde en sentral rolle inn mot rådet, og i arbeidet med å fasilitere rådet i det daglige. Informanten fortalte at hun var bindeleddet mellom administrasjonen og ungdomsrådet, og var derfor den som hadde nærmest kontakt med rådet. Rådskordinator uttrykte at administrasjonen deltok med to representanter under hvert rådsmøte, som besto av informanten selv og politisk sekretariat. Informanten fortalte at politisk sekretariat var en rådgiver som bistod rådet med protokollskrivning fra rådsmøtet, i tillegg til å gi råd i politiske prosesser. Videre trakk informanten frem hva hennes egne oppgaver var i forkant av rådsmøtet. Informanten tok kontakt med saksbehandlere som skulle presentere sakene. Rådskordinator pleide å opplyse saksbehandlerne om at det var lurt å tenke over hva de ville ha innspill om i forkant av møtet. Administrasjonen evaluerer her hvordan de tilrettelegger for ungdomsrådets arbeid, både innad i rådet og ut til andre unge. Rådskordinator, politisk sekretariat og prosjektleder medborgerskap har tydelige støttefunksjoner inn mot rådet. Administrasjonen tilrettelegger for at ungdomsrådet kan representere andre unges interesser gjennom å arrangere ungdomskonferanse og DUK.

På spørsmål om hvordan ungdomsrådets medlemmer opplevde organiseringen av ungdomsrådet, ble rådskordinator Kristin og politisk sekretariat trukket frem. Informant Nikolai uttrykte at det var en åpenbar ressurs at rådet hadde tilgang på en rådgiver fra politisk sekretariat. Dette fordi politisk sekretariat hadde god innsikt i politiske prosesser. Informant Hilde fortalte at både rådskordinator Kristin og politisk sekretariat ble flittig brukt på rådsmøtene. Politisk sekretariat ble særlig benyttet når medlemmene lurte på hvordan rådet skulle gå frem i en sak. Hilde påpekte at rådsmedlemmene hadde fått beskjed fra rådskordinator og politisk sekretariat om at rådet bare måtte sende en e-post om de lurte på noe. Informanten hadde selv ikke benyttet seg av dette. Dette begrunnet informanten i at det å skrive en mail opplevdes veldig formelt, og at det derfor var en terskel å ta kontakt med administrasjonen av den grunn.

Informant Nikolai fortalte at de ønsket mer støtte fra politisk sekretariat, da rådet hadde behov for mer kunnskap om politiske prosesser. Informanten opplevde at rådet ble overlatt til seg selv når det kom til opplæring, noe som fungerte dårlig. Videre trakk informanten frem at selv om det hjalp å ha politisk sekretariat tilgjengelig, så var det ikke noe substitutt for ordentlig opplæring. Nikolai fortalte at rådet hadde etterspurt opplæring på hvordan de kunne legge frem saker på eget initiativ, ettersom de opplevde det spesielt utfordrende. Dette ble bekreftet

av informant Hilde som viste til at rådet ikke visste hvordan de skulle løfte frem egne saker. Informanten var blant annet usikker på om sakene de fremmet skulle sendes til kommunen eller til et politisk utvalg. Hilde var også i tvil om rådet kunne koble seg på saker de hadde meninger om som rådet ikke hadde fått tilsendt. Informant Hilde la til at politisk sekretariat nå skulle utarbeide en ordliste til rådet, noe rådet opplevde som helt nødvendig. Nikolai mente at kommunen hadde vært svake på folkevalgt-opplæringen når det kom til medlemmene av ungdomsrådet, noe som ble bekreftet av informant M. Rådet hadde ifølge Hilde fått tilgang til noen Powerpoint-er fra folkevalgt-opplæringen, men at dette tilbudet for opplæring ikke var tilstrekkelig for rådet og at det derfor ikke var et likeverdig tilbud. Ungdomsrådet medlemmer gjør her en evaluering av hvordan de opplever at administrasjonen tilrettelegger for ungdomsrådet. Rådet uttrykker at de trenger mer tilrettelagt opplæring, og at de ikke ønsker å bli overlatt så mye til seg selv.

Administrasjonens posisjonering kan her være at rådskoordinator, politisk sekretariat og Prosjektleder medborgerskap tilrettelegger for rådet på andre medvirkningsarenaer. Administrasjonen har likevel begrenset mulighet til å gi rådet forkunnskaper om politiske prosesser. Rådsmedlemmenes posisjonering kan på sin side her være at rådet trenger mer tilrettelagt opplæring i forbindelse med rådsmøtene. De ønsker mer kontakt og tilrettelagt opplæring fra administrasjonen. Medlemmene nevner ikke andre medvirkningsarenaer og kan med dette sies å være mest opptatt av hvordan de kan medvirke på rådsmøter. I lys av dette kan det tenkes at rådets medlemmer mangler støtte til å nå sitt potensielle utviklingsnivå (Vygotsky, 1978).

5.4 Ledelse

Dette temaet inngår som det andre hovedtema. Ettersom det er et ønske at ungdomsrådet skal bli klimaledere vil vi her se på hvilken måte ungdomsrådet tar ledelse eller blir ledet av administrasjonen. Vi vil her også trekke frem hvilke saker rådet medvirker i og hvordan denne prosessen er tilrettelagt.

5.4.1 Opplevd innflytelse

På spørsmål om ungdomsrådets medlemmer opplevde at stemmene deres ble hørt fortalte informantene Nikolai, Hans og Iben at lokalpolitikere brukte rådets innspill da saken om fylkesoppløsningen var oppe i kommunestyret. Rådets innspill ble referert til av både formannskap og lokalaviser. Her mente ungdomsrådet at fylket ikke burde løses opp. Fylkesoppløsningen ble likevel vedtatt kort tid etter saken ble behandlet i ungdomsrådsmøtet. En annen sak informant Nikolai trakk frem var at skoleruten hadde endret seg etter ungdomsrådets innspill. Informant Hans opplyste likevel at det nåværende rådet kun hadde sittet tre måneder, og at det derfor var vanskelig å se konsekvensen av det arbeidet de hadde gjort. Rådet hadde i tillegg til saken om fylkesoppløsningen løftet en sak på eget initiativ. Informant Iben hadde følgende å si om de to sakene:

Iben: Det virker ikke som om det endret så mye, men det ble veldig oppmerksomhet på oss. Folk hørte på oss, og det ble en veldig stor sak. Jeg tok opp en sak sist gang om bind og tamponger i grunnskoler, og jeg tror det ble tatt videre til de andre rådene, eller tjenestene i rådhuset da. Så vi har en innflytelse, stemmene våre blir hørt, men i hvor stor grad det blir gjort noe med? Det kommer vel an på sak til sak, og hvor sterke og forskjellige meningene våre er, fra de høyere opp.

I utdraget over forteller informant Iben at ungdomsrådets innspill ikke endret sakens utfall om fylkesoppløsningen, men at det likevel ble mye oppmerksomhet på rådet. Informanten opplevde at rådet hadde innflytelse, men var usikker på om rådets innspill førte til endringer. Det kommer også frem i denne oppfatningen at hvis ungdomsrådet hadde tydelige meninger, så er det større sannsynlighet for at de blir lyttet til. Informant Hilde opplevde at det var en fordel at ungdomsrådet var enstemmige for å få tyngde inn mot kommunen. Rådsmedlemmene gjør her en evaluering av i hvilken grad ungdomsrådet har innflytelse på sine innspill. De uttrykker at det er en fordel at rådet utvikler et felles standpunkt i saker.

Medlemmene refererte til to saker hvor de opplevde at rådet hadde hatt innflytelse. Når vi spurte administrasjonen om de opplevde at ungdomsrådet hadde innflytelse på saker uttrykte klimarådgiver Åse følgende:

Klimarådgiver Åse: Ofte så føler jeg at det ungdommen mener er egentlig ting vi er enig i, så det ville kanskje skjedd uansett. Men jeg håper at de opplever at de blir lyttet til.

I utdraget viser informanten til at ungdomsrådet ofte ikke kommer med noe nytt i saker, og at de derfor blir brukt av kommunen til å bekrefte allerede etablerte saker. Likevel håper informanten at rådet opplever å bli lyttet til. Administrasjonen evaluerer her i hvilken grad ungdomsrådet har innflytelse på saker. Administrasjonens posisjonering kan her være at ungdomsrådet har lite innflytelse i saksbehandlingsprosesser. Målet til administrasjonen kan likevel sies å være at de skal tilrettelegge for at rådet opplever å bli lyttet til, selv om de har lite innflytelse i praksis. Rådsmedlemmene sin posisjonering kan her tenkes å være at de har lite innflytelse på saker som fører til endringer, og det kan tenkes at medlemmene opplever seg som lite betydningsfulle i saksbehandlingsprosesser. Medlemmene ser også ut til å se en sammenheng mellom medieoppmerksomhet og grad av innflytelse.

5.4.2 Ikke så mye å være uenig i

Da vi spurte ungdomsrådet om de opplevde å ha begrenset medvirkning på noe, ble temaplanene nevnt. Informant Henriette pekte på at temaplanene var veldig generelle og store, og at det ikke var så mye å være uenig i, noe som også ble bekreftet av informant M. Begge informantene trakk her frem av det også var utfordrende for rådet å vite hvordan de kunne gi innspill på disse planene. Informant Hilde uttrykte at det var kaotisk å manøvrere seg frem til hvor de skulle sende hvilke innspill. Informant Henriette fortalte også at temaplaner var noe rådet ble satt til å mene noe om når temaplanen så og si var ferdig. Informant Nikolai omtalte tema planene på følgende måte:

Nikolai: Det er jo sånn, egentlig alle kommunens strategidokumenter er jo på en måte, dette skal bli bra og dette skal vi forbedre det er veldig sånn ambisjonsdokument da. Så det er på en måte hvem er imot gode ambisjoner på en måte? Det blir litt vanskelig å mene noe om da av den grunn.

I utdraget ovenfor trekket informant Nikolai frem at temaplaner er en del av strategien for kommunen, og at det sees på som et ambisjonsdokument. Nikolai påpeker at det er vanskelig å være imot gode ambisjoner, og at det av den grunn er utfordrende å mene noe om en temaplan. Informant Hans fortalte at ungdomsrådet nå om dagen medvirket i en prosess om temaplanen for oppvekst. Hans mente at denne klimaplanen ville påvirke ungdommer i stor grad, og at medlemmene derfor ville ha mange innspill å gi. Informanten skulle ønske at rådet fikk mer å si, og at de fikk være med på skriveprosessen av temaplanen. Ungdomsrådets medlemmer gjør her en evaluering av utfordringene som oppstår når de skal jobbe med temaplaner.

Administrasjonen ved klimarådgiver Åse påpekte at ungdomsrådet ikke kom med så mange egne saker, og at rådet mest ga innspill på ferdig utarbeidede saker. Dette bekreftes av Klimarådgiver Lars, rådskoordinator Kristin og bærekraftskordinator Kari som også la til at ungdomsrådet får litt for ferdigtygde saker, som er mer eller mindre ferdig behandlet. Bærekraftskordinator Kari og rådskoordinator Kristin trakk frem at rådet måtte komme tidligere inn i saksprosessen, og ikke bare når saken var ferdig. Klimarådgiver Åse var mer splittet om når det var best å involvere rådet. Når rådet skulle jobbe med temaplaner mente Klimarådgiver Åse at tidlig involvering krevde mer av de voksnes støtte, mens det ved sen involvering var lettere å se synlige resultater av. Administrasjonens informanter la alle vekt på at de så potensiale i hvordan ungdomsrådet kunne fungere. Rådskoordinator Kristin vektla at det i oppstarten av ungdomsrådet var svært populært at sakene var innom rådet, da dette betydde at kommunen hadde hørt på hva ungdomsrådet mente. Informanten la til at rådet var en god arena for å høre ungdommenes meninger. Bærekraftskordinator Kari problematiserte på sin side at ungdomsrådet skulle behandle alle sakene de fikk tilsendt. Informanten påpekte at det ville ta for lang tid dersom rådet skulle behandle alle sakene de fikk tilsendt. Videre sa informanten at rådet selv måtte få velge hvilke saker de hadde lyst til å jobbe med. I det kommende utdraget forteller informanten om hvordan kommunen benytter seg av ungdomsrådet i dag.

Bærekraftskordinator Kari: *De må få lov til å gjøre det skikkelig, og at de ikke bare får alle disse papirene ikke sant, også kan kommunen krysse av på: Ja, vi har ungdomsmedvirkning for saken har vært innom ungdomsrådet før det kom til kommunestyret.*

I dette utdraget retter informanten kritikk mot hvordan kommunen benytter seg av ungdomsrådet. Bærekraftskordinator Kari problematiserer at kommunen krysser av på at de har jobbet med ungdomsmedvirkning når sakene har vært innom rådet. Bærekraftskordinator påpekte også at arbeidet ungdomsrådet i dag gjorde bar sterkt preg av å være vokseninitiert, men at hen håpte at rådsmedlemmene etter hvert kunne ta over. Både bærekraftskordinator og prosjektleder medborgerskap Trine trakk frem Harts medvirkningsstige. Bærekraftskordinator påpekte at kommunen nå var nederst på denne stigen, men at målet var å komme høyere opp der ungdommene selv kunne ta initiativ. Informanten mente at for å få til en god medvirkningsprosess, så var det nødvendig at de voksne først fasiliterte for dette. Når medlemmene etter hvert kunne ta mer styring og initiativ, ville administrasjonen fungere mer som en fasilitator enn en leder. Bærekraftskordinator Kari anerkjente at administrasjonen hadde et ønske om å tilrettelegge bedre for ungdomsrådet, men at tilgang på tid og ressurser ikke alltid var forenlig med kommunens ambisjoner.

Administrasjonen evaluerer her hvordan ungdomsrådet i dag blir benyttet av kommunen og når rådet bør bli involvert i saksprosessen. De ytrer også hvilke ambisjoner de har for at rådet kan ta en mer ledende rolle etter hvert. Administrasjonens posisjonering kan her være at ungdomsrådet er en god arena å benytte for å jobbe med ungdomsmedvirkning. Administrasjonen er likevel kritisk til hvilke saker ungdomsrådet i dag får medvirke på og de er usikre på hvor i saksprosessen rådet bør involveres. Administrasjonen mener ungdomsrådet ikke har erfaringen til å ta ledelse, og at administrasjon derfor er nødt til å lede rådet og tilrettelegge for mer systematikk i hvordan rådet benyttes. Ungdomsrådets medlemmer sin posisjonering kan her være at temaplanene ikke gir rom for rådets egne innspill. Rådet mangler kunnskap om hvor og hvordan de skal sende innspill. Medlemmenes videre posisjon kan her være at de i større grad ønsker å være initiativtaker for saker som løftes i rådet og ikke bare blir sluttmottakere av ferdigbehandlede saker. Ettersom dette ofte fører til at de bare bekrefter saker, og gir liten grad av eierskap til sakene. I lys av dette kan det tenkes at administrasjonen opererer på tilegnelsesmetaforen for læring, ettersom sakene de initierer til gir lite rom for innspill fra ungdomsrådet (Sfard, 1998).

5.4.3 Nikkedukkene bekrefter

Ungdomsrådets medlem ved informant Ole uttalte hvilke saker rådet brukte å behandle, og hvordan rådsmedlemmene tok standpunkt til disse. Informanten fortalte videre:

Ole: Det er ikke alltid det er like lett å skjønne hva de vil at man skal ta standpunkt til. For noen saker pleier å være mer sånn nikkesaker, hvor vi bare sitter der sånn yes, og nikker med hodet, også bare godkjenner vi det, også går vi videre. Mens andre saker er litt mer omfattende, litt sånn polarisert da man skal ta en side av saken.

I utdraget ovenfor peker informanten på at det ikke var så lett å forstå hva saksbehandlerne ønsker at rådet skal ta standpunkt til. Informanten opplever at dette er fordi noen saker er *nikkesaker*, hvor medlemmene bare nikker med hodet og godkjenner sakene. Mens andre saker er av mer omfattende karakter der man skal ta en side av saken. Ungdomsrådets medlemmer evaluerer med dette hvilke saker ungdomsrådet behandler, og hvordan medlemmene tar standpunkt. Medlemmene er usikker på når rådet skal gi egne innspill, ettersom rådet behandler saker som krever ulik grad av deltakelse. På spørsmålet om hvordan administrasjonen optimalt sett skal jobbe mot ungdomsrådet fortalte bærekraftskordinator Kari om hvilke ambisjoner hen hadde for ungdomsrådet. Bærekraftskordinator hadde med dette følgende å si:

Bærekraftskordinator Kari: Jeg tror det kommer litt an på saken og hva de vil engasjere seg i, men min ambisjon inni meg er at dette lille prosjektet (henviser her til ung klimaledelse) kan endre måten de jobber med ungdomsrådet på. At de ikke bare skal sitte der som sånne nikkedokker å ta imot voksenpapirer, ja satt på spissen.

Bærekraftskordinator Kari uttrykker her hvilke ambisjoner hun har for ungdomsrådet. Kari mener at forskningsprosjektet “Ung klimaledelse” som kommunen deltar i kan bidra til at ungdomsrådet ikke bare blir sittende som nikkedukker og tar imot voksen papirer.

Administrasjonen gjør her en evaluering av hvordan ungdomsrådet i dag blir benyttet, og hvilke ambisjoner de har for utviklingsprosjektet Ung klimaledelse.

Ungdomsrådets medlemmer sin posisjonering kan her være at rådets handlingsrom er saksavhengig. Medlemmene ser her ut til å innta en passiv rolle som mottakere av saker som

kommunen fremmer. Rådet kan med dette sies å ha en bekreftende funksjon ved å behandle saker som i liten grad åpner for nye innspill. I lys av dette kan det tenkes at skinnmedvirkning oppstår (Hart, 1992). At ungdomsrådet inntar en passiv rolle kan igjen sies å gi en indikasjon på at administrasjonen operer i tilegnelsesmetaforen for læring ettersom saker som blir presentert gir lite rom for innspill (Sfard, 1998). Administrasjonen sin posisjonering kan her være at ungdomsrådets har en bekreftende funksjon i kommunen og at rådet har en passiv rolle. Kommunen er her tilbyder, og gir sakene som ungdomsrådet så bekrefter. Det kan sies å ligge en forventning fra administrasjonens side at prosjektet Ung klimaledelse kan bidra til å gi rådet en mer aktiv rolle i behandling av saker.

5.4.4 Unge i så kort tid

Informant Nikolai fortalte at det ofte ikke var så synlig hva kommunen gjorde med innspillene i sakene fra ungdomsrådet. Dette er også noe informant Ole påpeker.

Ole: Jeg kan jo kommentere på det man ikke ser. Det er ofte vi har saker som ikke er så lett synlig. De er enten sånne langtidsplaner eller mindre synlige ting, litt sånn klimaplanen.

Informanten viser til at ungdomsrådet ofte behandlet saker som omhandlet fremtiden, og at det derfor ikke er så synlig for rådet hvordan deres innspill påvirker kommunens langtidsplaner. Informant Ole trekker her frem klimaplanen som et eksempel på en plan hvor rådet ikke ser hvordan rådets innspill blir satt ut i praksis. Ungdomsrådets medlemmer gjør her en evaluering om hvorvidt deres innspill er synlige, der innspill på langtidsplaner blir trukket frem som noe de har vanskeligheter med å se et synlig resultat av.

Administrasjon ved prosjektleder medborgerskap Trine uttrykte at ungdomsrådet hadde gitt tilbakemelding på at det var utfordrende å se effekt av deres innspill på langtidsplaner. Prosjektleder medborgerskap Trine fortalte at hun hadde snakket med noen i ungdomsrådet som vektla at “de var unge i innmari kort tid”. Det var derfor ifølge Prosjektleder medborgerskap Trine ikke tilstrekkelig at ungdomsrådet skulle mene noe om en plan som ville endre kollektivløsningene i kommunen ti år frem i tid. Hen påpekte at kommunen i større grad måtte ta hensyn til at sakene som ungdomsrådet skulle behandle var saker som de raskt kunne se en effekt av, mens de fremdeles var unge. Dette mente Prosjektleder medborgerskap Trine ville bidra til at rådet opplevde at deres innspill i større grad ble tatt på alvor.

Prosjektleder medborgerskap Trine opplevde at dette var en stor utfordring for kommunen ettersom de hadde treghet i planlegging og treghet i å endre ting. Informanten pekte derfor på viktigheten av strakstiltak og å sette av midler som raskt kunne settes ut i livet. Informanten pekte på at ungdomsrådet måtte få direkte myndighet, og bestemme innhold i det de skal stå i. Administrasjonen evaluerer med dette rådets manglende synlige effekt på langtidsplaner. En løsning de referer til er at administrasjonen i større grad må tilrettelegge for at ungdomsrådet får behandle saker de kan se effekt av, mens de fremdeles er unge.

Administrasjonens posisjonering kan her være at de ønsker at medlemmene skal oppleve sin deltakelse i rådet som mer meningsfull. En konsekvens administrasjonen kan se ut til å frykte er at ungdommene vil slutte å komme med innspill, dersom deres innspill ikke fører til synlige endringer. Ungdomsrådets medlemmer sin posisjonering kan her være at medlemmene ikke ser synligheten av sine innspill på langtidsplaner. Den manglende synligheten kan tyde på at skinmedvirkning oppstår). Ettersom de ikke opplever at innspillene deres fører til endringer. Vi kan med dette se antydning til at ungdomsrådets innspill kun brukes til dekorering (Hart, 1992).

5.5 Klima

I dette temaet vil vi se nærmere på det overordnede tema klima. Dette vil vi gjøre ved å redegjøre for hvordan informantgruppene evaluerer og posisjonerer seg til hvordan ungdomsrådet engasjerer seg og får medvirke i klimasaker.

5.5.1 En klimasak blir til

Et av spørsmålene vi stilte informantene var hvilke saker som engasjerte ungdomsrådet. Administrasjonens informant ved bærekraftskordinator Kari hadde følgende å si om hvilke saker som engasjerte unge i dag:

Bærekraftskordinator Kari: *Altså jevnt over så opplever jeg at de er veldig opptatt av klima. Det har jo vært skoleaksjoner og alt.*

I utdraget påpeker bærekraftskordinator at de fleste ungdommer i dag interesserer seg for klima. Dette er en oppfatning informanten deler med rådskordinator Kristin og Klimarådgiver Lars. Det var også en felles oppfatning blant informantene rådskordinator og

klimarådgiver Åse at ungdomsrådet særlig var opptatt av kollektivtransport. Rådskordinator hadde følgende å si for hvilke saker som engasjerte ungdomsrådet:

Rådskordinator Kristin: Det er jo mye kollektivtrafikk, klimasaker og skolepolitikk. Altså kretsgrensar og sånne ting. Ja, der de føler seg nærmest da. At det her angår oss, det er vår framtid da. Det engasjerer de mye.

I utdraget ovenfor påpeker informanten at ungdomsrådet engasjeres av saker som angår dem, og særlig kollektivtransport, klimasaker og skolepolitikk. Administrasjonen gjør her en evaluering av hvilke saker ungdom er opptatt av. Det er en generell oppfatning at ungdomsrådet engasjerer seg for klima og kollektivtransport. Når vi spurte medlemmene i ungdomsrådet hvilke saker som engasjerte mest var kollektivtransport og samferdsel et gjentagende interessefelt blant informantene. Informant Henriette hadde følgende å si på hvilke saker som engasjerte:

Henriette: Jeg er veldig opptatt av samferdsel og skole, det har jeg jobbet mest med. Men jeg er jo også opptatt av kultur og gode møteplasser. Jeg er egentlig opptatt av alt som omhandler ungdom.

I dette utdraget evaluerer informanten at hun er opptatt av alle saker som påvirker ungdom, men spesifiserer særlig samferdsel og skole, men også kultur og møteplasser. Informant Iben var også opptatt av saker som påvirket ungdommers trivsel, og trakk frem psykisk helse, møteplasser og kulturtilbud for unge som viktige saker. Et annet medlem, informant Hans fortalte at ettersom han var avhengig av å pendle og opplevde at kommunen hadde et dårlig kollektivtransporttilbud, var dette en sak som informanten var opptatt av å fremme. Informant Ole uttrykte også hvorfor kollektivtransport var en viktig sak for rådet. Ole påpekte at medlemmer med lang reisevei slet med å komme seg til og fra rådsmøtene. Dette ble bekreftet av informant Hilde, som la til at et tidligere rådsmedlem måtte gå før rådsmøtet var ferdig for å rekke siste bussen hjem. Informanten mente at denne situasjonen var talende for det manglende kollektivtilbudet i kommunen.

Informant Iben fortalte også at hun hadde fremmet en egen sak i ungdomsrådet som omhandlet gratis bind og tamponger i grunnskolen. Saken med bind og tamponger snakket også informant Ole og Hilde om. Ungdomsrådets medlemmer evaluerer her hvilke saker som

engasjerer ungdomsrådet og hvorfor. Medlemmene begrunner sitt engasjement på bakgrunn av egne behov, og hvorfor et manglende kollektivtilbud begrenser ungdommers bevegelsesmuligheter i kommunen. Medlemmene evaluerer her rådets rolle som en viktig arena for å fremme saker som angår unge.

Administrasjonens posisjonering kan her være at utgangspunktet for ungdomsrådet sitt engasjement er medlemmenes personlige behov og erfaringer. Administrasjonen har også en forventning om at medlemmene engasjerer seg for klima. Ungdomsrådets medlemmer sin posisjonering kan sies å være at de ser på ungdomsrådet som et sted hvor de kan fremme saker som angår ungdom. Medlemmene ønsker å løfte de unges interesser i rådet og tar derfor utgangspunkt i seg selv. Det ser ut til at rådet engasjerer seg for saker som er av personlig interesse, som f.eks. kollektivtransport. Vi ser her at rådet tar utgangspunkt i sin livsverden, som utgangspunkt for saker de ønsker å løfte (Wertsch, 1991).

5.5.2 Kollektivtransport som klimasak

På spørsmål om hvilke klimasaker ungdomsrådet var opptatt av svarte informant Hilde følgende:

Hilde: Jeg kan jo si buss da, det er jo mer på en måte kollektivt, men det er jo klima det også på en måte. Å ha bedre busstilbud og billigere og sånn har vært en gjenganger.

I utdraget ovenfor peker informant Hilde på at et billigere og bedre busstilbud er å betrakte som en klimasak. Informant Ole hadde videre følgende å si om klimasaker som engasjerte rådet:

Ole: Kollektivtransport generelt er jo noe vi ofte tar opp. Å forbedre tilbud, for eksempel soner, antall busstopp, hvor ofte busser går fra steder til steder.

Informanten trekker her frem at rådet ofte tar opp saker om å forbedre busstilbudet. Rådsmedlemmene gjør her en evaluering av hvilke klimasaker som engasjerer rådet, og at kollektivtransporttilbudet er en viktig klimasak for rådet. Administrasjonen ved bærekraftskoordinator Kari pekte på vanskelighetene med å endre kommunens kollektivtransporttilbud, da dette foregikk på fylkesnivå. Dette var også noe som

klimarådgiver Åse påpekte. I det kommende utdrag viser Klimarådgiver Åse hvordan kommunen møter ungdomsrådets engasjement for kollektivtransport:

Klimarådgiver Åse: Altså kollektivtransport tror jeg de er ganske engasjert i og det er litt sånn frustrerende for oss. Det får vi egentlig ikke gjort noe med, for det er det jo fylkeskommunen som styrer med. Så det er litt sånn hver gang de skal si noe om klima, så vet vi på en måte hva som kommer, også vet vi at det får vi ikke gjort noe med. Så det er litt kjedelig.

Intervjuer: *Men kan dere videreformidle ungdomsrådet sine meninger opp til fylkesnivå?*

Klimarådgiver Åse: Ja, kanskje noen andre i kommunen som jobber med samferdsel, men min erfaring er at det er litt sånn tungt å jobbe mot disse kollektivselskapene og fylkeskommunen for de har litt sånn begrenset med penger, også prioriterer jo ikke de alltid de bussrutene som ungdommen i Fjell kommune vil ha.

I utdraget ovenfor peker klimarådgiver Åse på at de ikke får gjort noe med ungdomsrådets engasjement for kollektivtransport, da dette området bestemmes på fylkesnivå.

Administrasjonen evaluerer her hvordan de møter rådets engasjement for kollektivtransport. Vi stilte klimarådgiver Åse oppfølgingsspørsmålet hvorfor informanten trodde rådet var opptatt av kollektivtransport. Informanten sa følgende:

Klimarådgiver Åse: Mmm, ja, det er jo fordi de ikke har førerkort enda, og kanskje ikke alltid har mulighet til å bli kjørt rundt omkring av foreldrene sine og forhåpentligvis fordi de er opptatt av klima og at vil at det skal kjøres mindre i kommunen.

Her vektlegger klimarådgiver Åse medlemmenes personlige transportbehov som årsak til rådets engasjement. Administrasjonen evaluerer her årsaken til hvorfor rådet engasjerer seg for kollektivtransport. Administrasjonen sin posisjonering kan her være at de inntar en passiv rolle i møte med ungdomsrådets engasjement for kollektivtransport på grunn av at de har et begrenset handlingsrom. Det kan tyde på at administrasjonen har en forventning om at ungdomsrådet engasjerer seg for klimasaker, der kollektivtransport er et eksempel på et slikt engasjement. Ungdomsrådets medlemmer sin posisjonering ser her ut til å være at de løfter

kollektivtransport til å være en klimasak ut fra et ifra et personlig behov, og ikke på bakgrunn av et klimaengasjement.

5.5.3 Medvirkning på klimaplanen

I det kommende undertema vil vi se nærmere på hvordan administrasjonen og ungdomsrådets medlemmer opplever at ungdomsrådet har fått medvirke i klimasaker. Her vil vi se nærmere på ungdomsrådets bidrag og muligheter til å gi innspill i temaplaner generelt, og spesifikt på klimaplanen. Administrasjonen ved klimarådgiver Lars, bærekraftskoordinator Kari og klimarådgiver Åse uttrykte at pandemien satte en begrensning for arbeidet med det tidligere ungdomsrådet. Klimarådgiver Åse og Klima- og kommunikasjonsrådgiver Lise fortalte at da de hadde vært innom rådet, så klarte de ikke å få opp engasjementet for klimasakene de presenterte. Lise uttrykte videre at hun ikke hadde funnet samarbeidsformen med ungdomsrådet. Klimarådgiver Åse påpekte at administrasjonen med jevne mellomrom tenkte at de måtte bruke ungdomsrådet mer, men at de ikke visste hvordan.

I forbindelse med at klimaplanen skulle ut på høring var klimarådgiver Lars, klimarådgiver Åse og klima- og kommunikasjonsrådgiver Lise fra administrasjonen innom ungdomsrådet for å få deres innspill. Klima- og kommunikasjonsrådgiver Lise hadde spurt rådet hvordan administrasjonen kunne engasjere ungdom bedre, da de skulle arrangere noe mot denne målgruppen i høringsperioden. Informanten uttrykte også at det hadde vært gøy om noen ungdommer kunne mene noe om klimaplanen. Klima- og kommunikasjonsrådgiver Lise fortalte videre at administrasjonen ble møtt med apatiske blikk fra ungdomsrådet når de snakket om hvordan de kunne løfte klimasaken ut til ungdom. Videre pekte klima- og kommunikasjonsrådgiver Lise på at rådet ga uttrykk for at de ikke forstod sånne rapporter og heller ikke visste hvordan de skulle lese de. Informanten fortalte at på bakgrunn av de apatiske blikkene til ungdomsrådet hadde administrasjonen en stor jobb å gjøre.

Ungdomsrådet ga ingen innspill på klimaplanen før den skulle vedtas. Klimarådgiver Lars hadde følgende å si om ungdomsrådets manglende bidrag:

Klimarådgiver Lars: Vi fikk ingen kommentarer fra dem. De tok den kun til orientering. Det var lite debatt om den(.) Det var litt synd synes jeg (.) Var det fordi de ikke visste hvordan de skulle gripe det an, på et så stort plan? Burde vi ha kommet med konkrete problemstillinger?

Var det noe de ønsket å gi innspill på? Ombruk? Trafikk? Sykling? Eller ble det for vidt og åpent?

I utdraget ovenfor peker klimarådgiver Lars på at de ikke mottok noen kommentarer fra ungdomsrådet på klimaplanen, noe han syntes var synd. Det kan her tyde på at Lars hadde en forventning om at ungdomsrådet skulle gi innspill på klimaplanen. Informanten stiller så spørsmål om ungdomsrådet ikke visste hvordan de skulle gripe an planen, eller om det var noe administrasjonen kunne ha gjort annerledes. Vi spurte administrasjonen hva som kunne være grunnen til at de ikke fikk så stor oppslutning rundt klimaplanen fra ungdomsrådet. Klima- og kommunikasjonsrådgiver Lise, klimarådgiver Lars, klimarådgiver Åse og rådskoordinatør Kristin mente at en av grunnene var at administrasjonen var for lite konkret på hva de ønsket å få ut av samarbeidet med rådet. Administrasjonen evaluerer her ungdomsrådets bidrag til klimaplanen og hvordan samarbeidet med ungdomsrådet har fungert. Administrasjonen hevder at de ikke har funnet samarbeidsformen med rådet enda, og de lurer på hvordan administrasjonen kunne ha tilrettelagt bedre for å få rådets innspill. De evaluerer videre at de må være mer konkrete på hva de ønsker av innspill fra rådet.

Som tidligere nevnt under temaet “Ikke så mye å være uenig i” og “unge i så kort tid” uttrykte ungdomsrådets medlemmer hvordan det var å arbeide med langtidsplaner som temaplaner. Her var rådets posisjon at medlemmene ikke så synligheten av rådets innspill på langtidsplaner. Disse planene ga heller ikke rom for rådets egne innspill. Rådet manglet kunnskap om hvor og hvordan de skulle sende innspill i prosessen. Medlemmenes ønsket også i større grad å være initiativtaker for saker som rådet kunne fremme og ikke bare være sluttmottakere av ferdigbehandlede saker. Dette ettersom bekreftelse av saker ga liten grad av eierskap til sakene.

Ungdomsrådets medlemmer ved informantene Nikolai, Hilde og Ole var vararepresentanter i det gamle ungdomsrådet da klimaplanen ble vedtatt. Vi spurte de hva som var grunnen til at datidens råd ikke ga innspill på klimaplanen. Hilde fortalte at hun tok sine innspill på klimaplanen gjennom sitt politiske parti, da personlige meninger var ryddigere å ta gjennom eget parti enn gjennom ungdomsrådet. Informantene Ole og Nikolai mente at det forrige rådet hadde en mer passiv deltakelse, og at digitale møter hadde begrenset rådets mulighet til å gi innspill på klimaplanen. Rådets medlemmer gjør her en evaluering av hvorfor rådet ikke ga

innspill på klimaplanen.

Administrasjonens posisjonering kan her tenkes å være de ikke tilrettela godt nok for at ungdomsrådet kunne gi innspill på klimaplanen. Det manglende samarbeidet med rådet gjør at administrasjonen baserer sin tilrettelegging på antagelser. Antagelsene baserer seg på administrasjonen sin forventning om at medlemmene er klimaengasjerte og at rådet derfor ville komme med innspill uten tilrettelegging fra administrasjonen. Ungdomsrådets medlemmer sin posisjonering kan her være at klimasaken bærer preg av å være en personlig sak, og der ungdomsrådet ikke egner seg som arena for å løfte medlemmenes klimaengasjement. Dette kan sees i sammenheng med at medlemmene tidligere uttalte at det var en fordel at rådet var enstemmig. Saker som er splittende, blir derfor ikke løftet i rådet. Disse posisjoneringene kan sees i sammenheng med tidligere posisjoneringer i “ikke så mye å være uenig i og “unge i så kort tid”, hvor medlemmene uttrykte at temaplanene var lite egnet for nye innspill. Klimaplanen blir her en plan det er vanskelig for rådet å gi innspill på.

5.5.4 Grobunn for ny læring

På spørsmålet om ungdomsrådet var et sted for læring, svarte klimarådgiver Lars følgende:

Klimarådgiver Lars: Ja, det vil det vel være for dem, selvfølgelig. Men jeg vet ikke om det er hensikten. Hensikten er vel medvirkning. At de skal ha det. Akkurat som eldrerådet, og andre. De representerer en gruppe som skal høres, og få medvirkning.

I utdraget peker klimarådgiver Lars på at administrasjonen sin hensikt med ungdomsrådet er å tilrettelegge for medvirkning og at læring ikke er hensikten med rådet. Bærekraftskoordinator Kari trakk frem at medvirkning kunne sees fra to sider. Medvirkning som var lovpålagt, og medvirkning som bidro til motivasjon og læring. Informanten uttrykker her at motivasjon og læring er en konsekvens av å arbeide med medvirkning. Administrasjonen evaluerer her i hvilken grad læring kommer til syne i arbeidet med medvirkning.

Ungdomsrådets medlemmer pekte på at deltakelse i rådet ga mulighet til å lære noe nytt. Informant Hans uttrykte at det å kunne påvirke samtidig som man tilegnet seg ny kunnskap var givende. Videre la informanten frem sine ambisjoner om å stille til valg, og at det derfor var viktig å få innblikk i hvordan kommunen fungerte. Å lære om politiske prosesser var noe

flere medlemmer vektla som en viktig årsak til at de ønsket å bli med i rådet. Informant Iben fortalte at interessene hadde endret seg ved å være med i ungdomsrådet. I begynnelsen var informanten mest engasjert i psykisk helse for ungdom, men at hun gjennom rådet hadde fått et nytt syn på kultur som interessefelt. Informanten begrunnet dette engasjementet med at rådet hadde jobbet mye med kultursaker i det siste, og at det å lære om et nytt felt skapte engasjement. Informant Iben uttrykte videre følgende for hvorfor hun ønsket å søke ungdomsrådet:

Iben: Du får et godt innblikk og det virket interessant. Det skapte i hvert fall en stor motivasjon og et ønske for meg, å lære mer og bli en større del av ting.

Her trekker informant Iben frem at læring er en viktig motivasjon for å være med i rådet. Dette er også noe som bekreftes av informant Ole. Tidlig i intervjuet fortalte informant Hans at han hadde deltatt på en workshop arrangert av kommunen. Workshopen omhandlet hvordan de kunne redde en fjord i Fjell kommune fra forurensning. Informanten pekte på at de i workshopen snakket mye om tiltak de kunne iverksette og hvordan de kunne skape en folkeaksjon gjennom dugnadsarbeid. Senere i intervjuet stilte vi spørsmål om hvilke tiltak rådet ville fremme når klimaplanen skulle diskuteres med administrasjonen. Informant Hans svarte her følgende:

Hans: For min del så blir mye av sakene knyttet til jorden, blant annet så har kommunen ansvaret for grunnskolen. Da tenker jeg det er utrolig smart å gjennomføre noen dugnader ved at man organiserer og koordinerer barneskoler og ungdomsskoler til å rydde opp langs elva og kysten, også området som ikke er så nært kysten. I tillegg for meg er det viktig med rensaneanlegg, som renses nitrogen. Det er jo noe vi kunne ha retta rundt fjorden i Fjell kommune. I tillegg så er det snakk om å springe et farled ute i denne fjorden, og det kommer jo til å ramme verna hummerbestander og forårsake mye forurensning i denne fjorden.

Det interessante i dette utdraget er at informant Hans omtaler den samme fjorden som workshopen omhandlet. Hans trekker frem flere saker som han ønsket å fremme som omhandlet denne fjorden. Når informanten omtalte workshopen tidligere i intervjuet snakket han om at det var mye fokus på å skape folkeaksjon og dugnadsarbeid. I utdraget ovenfor trekker informanten frem at kommunen kan gjennom dugnader engasjere skolebarn til å rydde langs elva og kysten. Erfaringene fra workshopen inngår som en del av informantens

raisonnement. Det kan derfor tyde på at workshopen bidro til informantens engasjement for å minske forurensingen i fjorden i Fjell kommune.

Ungdomsrådets medlemmer evaluerer her hvordan de ser på læring, og på hvilken måte det skaper motivasjon for å medvirke. Medlemmene viser til at interessene deres har endret seg ved å delta i rådet, og at deltakelse i rådet har bidratt til grobunn for læring og engasjement. Ungdomsrådets medlemmer sin posisjonering kan her være at de ser på læring som en forutsetning for det å medvirke og en viktig motivasjon for deres rådsdeltakelse. Det kan tyde på at rådets medlemmer har et ønske om å operere på deltakermetaforen for læring der, de kan konstruere kunnskap i fellesskap med andre (Sfard, 1998). Administrasjonens posisjonering kan her være at de ikke ser på læring som en forutsetning for det å medvirke, men som en konsekvens av en medvirkningsprosess.

6. Diskusjon

I dette kapittelet vil vi diskutere funn fra analysen opp mot teoretiske perspektiver og tidligere forskning for å adressere våre forskningsspørsmål. Vi vil her presentere den siste delen av standpunkt-triangelet i analysen, altså i hvilken grad administrasjonen og ungdomsrådets medlemmer er 'på linje' med hverandre i sine posisjoneringer mot temaene kommunikasjon, klima og ledelse. Her vil vi forsøke å avdekke om informantene er enige eller uenige med hverandre.

Følgende forskningsspørsmål vil her bli drøftet:

1. Hvordan tilrettelegger administrasjonen i Fjell kommune for ungdomsrådets medvirkning?
2. På hvilken måte opplever ungdomsrådets medlemmer å få medvirke i kommunen?

6.1 Kommunikasjon

I dette underkapitlet vil vi diskutere hvordan ungdomsrådets medlemmer og administrasjonen kommuniserer med hverandre og hvilken betydning kommunikasjon har for at ungdomsrådet kan medvirke.

6.1.1 Rådet som kompetent brobygger

Ett funn fra analysen var at ungdomsrådets medlemmer og administrasjonen vurderte medlemmenes sosioøkonomiske bakgrunn ganske likt. Begge informantgruppene så på rådets medlemmer som politisk engasjerte og ressurssterke. De kan derfor her sies å være på linje i deres syn på medlemmene i ungdomsrådet (Du Bois, 2007). På bakgrunn av dette er rådsmedlemmene sin videre posisjon at de er usikre på om de evner å representere alle unge i kommunen. De vektlegger her behovet for en sterkere tilstedeværelse på sosiale medier, for å få innspill fra andre grupper unge. Rådet er her på linje med administrasjonens posisjonering der en sterkere profil på sosiale medier vil styrke rådets posisjon gjennom et bredere utvalg av unges meninger.

En økt tilstedeværelse på sosiale medier vil også kunne bidra til å formidle klimasaken på en plattform som unge kjenner. Giarratani et al. (2011) har i sin studie vist hvordan man kan fasilitere for holdningsendringer og skape nye interesser ved å etablere seg på et medie som

unge kjenner seg igjen i. Det kan derfor tenkes at dersom ungdomsrådet profilerer seg på sosiale medier, kan de gjennom å løfte klimasaken bidra til holdningsendringer blant andre unge. Gjennom at rådet praktiserer de unges normer og språk, vil kunne få innblikk i hva andre unge i kommunen engasjerer seg for (Sfard, 1998). Det sosiale mediet som rådet da benytter, i tillegg til språket som rådet bruker for å interagere med andre unge vil da fungere som et medierende verktøy til å øke klimaengasjement ut til unge (Vygotsky, 1978). Ved å etablere en sosial plattform der rådet kan være en initiativtaker og gå i dialog med andre unge vil kommunen også kunne få et mer representativt antall stemmer inn i rådet. Ungdomsrådet vil da fungere som en brobygger mellom administrasjonen og ungdommer i kommunen.

Å opprette en slik plattform kreves også tilrettelegging fra administrasjonens side. Denne tilretteleggingen var i gang under møte vi observerte. Administrasjonen ved kommunikasjonsavdelingen bistod her rådet med å etablere en Instagram-konto, og fungerte som en instruktør som delte sin kommunikasjonskompetanse med rådet (Sfard, 1998). På denne måten så vi at rådet og administrasjonen var på linje i deres ambisjoner om å profilere rådet ut til andre ungdommer.

6.1.2 Saksdokumentene

Saksdokumentene er som tidligere nevnt dokumenter som rådet er forventet å sette seg inn i før rådsmøtene. Intensjonen med dokumentene er å gi medlemmene innsikt i saker som rådet skal behandle. Behovet for opplæring kom til syne i hvordan rådsmedlemmene vurderte saksdokumentenes form og språk. Et funn fra analysen var at rådsmedlemmene opplevde språket og mengden av saksdokumenter som en barriere for å kunne gi innspill på saker. På bakgrunn av dette posisjonerte ungdomsrådets medlemmer seg til at de forventet mer tilrettelegging på hvordan de kunne tilegne seg saksdokumentene. Administrasjonen posisjonerte seg på sin side til at de forventet at rådet klarte å sette seg inn i saksdokumentene på egenhånd. På bakgrunn av dette ser vi at de to informantgruppene ikke er på linje med hverandres posisjoneringer, da de har ulike forventninger til rådets evne til å tilegne seg saksdokumentene på egenhånd (Du Bois, 2007).

I fravær av støttestillas fra administrasjonen, kan vi si at medlemmene forblir på sitt faktiske utviklingsnivå (Vygotsky, 1978). Dette kunnskapsnivået opplever rådet som begrenset, da de har behov for mer støtte fra administrasjonen for å kunne tilegne seg dokumentene på en mer

effektiv måte enn de gjør i dag. Administrasjonen er i dag avhengig av at ungdommene gjør det kommunale språket til sitt eget for at de skal kunne komme med innspill i saker som angår unge (Bakhtin, 1986). Språket er relasjonelt, og medlemmenes bruk og forståelse formes ut ifra deres tidligere erfaringer (Bakhtin, 1986). Medlemmene tar derfor med seg sin forforståelse i møte med saksdokumentene. Når rådet ikke er vant til språket som brukes i saksdokumentene vil de derfor også ha problemer med å gjøre det til sitt eget. Ungdomsrådet kan her sies å være preget av det autoritære språket i saksdokumentene ved at det hindrer dem i å få tilgang på deres egen stemme. På denne måten kan man si at saksdokumentene ikke åpner opp for at rådet kan komme med egne innspill. Språket i dokumentene kan med dette sies å være fremmedgjørende, og fungere som en barriere for rådets evne til å være aktive medlemmer som kommer med innspill.

Saksdokumentene kan sies å være et eksempel på det Bakhtin omtaler som en autoritær tekst (1986). Han viser her til at disse tekstene kan lede leseren til å innta en bestemt posisjon, ettersom de gir lite rom for andre innspill. Dette preger også saksdokumentene som eksempelvis temaplaner, som medlemmene skal tilegne seg. Dokumentene gjør det vanskelig for ungdommene å komme med egne innspill. Dersom saksdokumentene skal bidra til at medlemmene skal ta initiativ i en sak kan det tenkes at en mindre autoritær tekst vil være bedre for å få frem ungdommenes stemmer. Bakhtin (1981) trekker her frem den internt overtalende diskurs som en type tekst som gir leseren tilgang til nye perspektiver uten å være overtalende. Den mer autoritære teksten som kan sies å være en motsetning til den internt overtalende tekst, og er med på å begrense rådets mulighet til å medvirke i kommunens saker.

Vi kan likevel stille spørsmål ved om saksdokumentene er nødvendig for at medlemmene skal medvirke på en god måte. Dokumentene skal som tidligere nevnt gi medlemmene en innsikt i sakene de skal behandle. Det er likevel ikke den eneste måten rådet kan tilegne seg kunnskap om sakene. Rådet får også presentert sakene av saksbehandler under rådsmøtene. Disse presentasjonene gir medlemmene mulighet til å tilegne seg kunnskap ved å lytte til saksbehandleren sin presentasjon (Sfard, 1998). Saksbehandleren fungerer her som en instruktør, og er den som avgjør hvilke aspekter av saken som er viktigst for at rådet skal kunne gi innspill (Sfard, 1998). På den måten kan disse presentasjonene sies å være mer førende for medlemmene enn tekstene. Ifølge Hagen & Andersen (2021) må kommunen være bevisst på hvilken makt de utspiller. Saksbehandler kan ha en agenda med sin presentasjon, da det kan skjule seg både makthierarkier og interessekonflikter i en sak (Hagen og Andersen,

2021).

Språket er som tidligere nevnt alltid kontekstuell, og må derfor sees i sammenheng med hvem som uttrykker språket og i hvilke omgivelser det uttrykkes i (Wertsch, 1991). En nøytral presentasjon vil med dette ikke være mulig når mennesker uttrykker seg. Saksbehandlere vil derfor kunne tenkes å bære med seg sitt tankesett og politiske syn i sin talemåte når de presenterer sakene for rådet (Bakhtin, 1986). I fravær av saksdokumenter som gir mening, vil medlemmene kunne tenkes å kun benytte seg av presentasjonen for å få kunnskap om saken de skal gi innspill på. Ettersom de ikke har noen tekstlig forforståelse å knytte presentasjonen fra saksbehandler opp til, vil de med dette også bli mer ledet i sin fortolkning. Medlemmene vil da kun erfare saksdokumentene gjennom saksbehandlers fortolkning. Det kan derfor sies å være aspekter ved en tekst som er mer “nøytral” enn å høre en presentasjon. Språket i saksdokumentene kan i henhold til Bakhtin sies å ha en generisk kvalitet, i dette stadiet er språket standardisert og uten fortolkning (1986). Ved å eksponere medlemmene for tekstene på dette stadiet vil de kunne tolke tekstene ut ifra sine subjektive erfaringer. Dette vil igjen kunne sies å være verdifullt når intensjonen bak et ungdomsråd er å få innspill fra unge. På mange måter kan man si at kommunen trenger at ungdommene beholder sitt ungdomsblikk på sakene og ikke inngår i saksbehandlerens fortolkning av saken. Ut ifra denne forståelsen er det grunn til å tenke at tekstene i større grad vil kunne åpne opp for ungdommenes subjektive innspill enn presentasjonen.

På en annen side så ser vi at det formelle språket utgjør en barriere, og fører til at rådet har vanskeligheter med å tilegne seg saksdokumentene. Dette fordi de ikke har den nødvendige forforståelsen til å skape mening ut av det de leser. På denne måten kan rådets forslag om en ordbok være en god måte for rådet å tilegne seg saksdokumentene på. Her inngår støtten fra administrasjonen på en mer nøytral måte, og kan bistå rådet i å tilgjengeliggjøre seg av disse (Bakhtin 1986). Dette kan være en måte for rådet å gjøre språket til sitt eget ved først få det presentert som en standard, for så å ta språket i bruk og la det inngå ut ifra deres tolkning (Bakhtin, 1986).

Administrasjonen og ungdomsrådets medlemmer er ikke på linje i sine posisjoneringer på hvordan saksdokumentene oppleves av rådet. Administrasjonens posisjon var videre at den formelle strukturen var en måte å inkludere medlemmene inn i de kommunale prosessene. De mente det var tillitsvekkende at de behandlet rådet på samme måte som politikere, ved å

inkludere de inn i de samme formelle prosessene. Det kan her tenkes at administrasjonen mener ungdomsrådet har de samme forutsetningene til å forstå saksdokumentene som kommunepolitikere.

Den manglende tilretteleggingen og de autoritære tekstene kan føre til at medlemmene inntar en mer passiv rolle, noe som vil gjøre de mindre i stand til å medvirke. Sawyer (2019) fant også i sin studie av et ungdomsråd opplevde at språket i de politiske dokumentene fungerte som et hinder for deres evne til å medvirke. Dette kan tyde på at det eksisterer en spenning mellom å på den ene siden inkludere medlemmene inn i de politiske prosessene, og på den andre siden anerkjenne behovet for at dette er en gruppe som trenger spesiell tilrettelegging. De har ikke de samme forutsetningene som politikere til å tilegne seg disse dokumentene. Det kan på denne måten virke som administrasjonen har undervurdert vanskelighetsgraden til politiske tekster. Dette kan kanskje forklares ved at tekstene er en del av administrasjonens kultur og at de derfor selv ikke opplever den som fremmed. De mangler her den kontekstuelle erfaringen til å kunne forstå språket i saksdokumentene. Det kan likevel tenkes at de kan bli mer vant til språket etter hvert som de får erfaring i rådet og blir en del av den kommunale kulturen, de vil da også i større grad være i stand til å tilegne seg språket i saksdokumentene (Vygotsky, 1978).

6.1.4 Vi fikser opplæring selv

Det kom frem i analysen at ungdomsrådets medlemmer og administrasjonen ikke var på linje når det kom til rådets behov for mer opplæring (Du Bois, 2007). Der rådet posisjonerte seg til at de trengte mer opplæring i kommunens prosesser, var behovet for mer tilrettelagt opplæring ikke en del av administrasjonens posisjonering. Ved å se dette i lys av den proksimale utviklingssonen kan det tenkes at administrasjonen overvurderer medlemmenes faktiske utviklingszone (Vygotsky, 1978). Ettersom administrasjonen posisjonerer rådets medlemmer som ressurssterke, kan det se ut til at de også undervurderer medlemmenes behov for støtte. Det at ungdommene etterspør mer opplæring kan sies å være en indikasjon på dette.

For ungdomsrådets medlemmer oppleves kontaktmulighetene til administrasjonen mellom rådsmøtene som utilgjengelig, ettersom kommunikasjonen begrenser seg til e-post. De posisjonerer seg derfor til at støtten de kan motta mellom rådsmøtene er utilstrekkelig. Administrasjonen opplever på sin side at de tilrettelegger godt nok ut ifra de ressursene som

er satt av, og ser på mulighetene medlemmene har til å sende e-post som et verdig tilbud. Informantgruppene er derfor ikke på linje i deres vurdering på hvilken støtte kommunen skal tilby ungdomsrådet (Du Bois, 2007). Der administrasjonen vektlegger en ressursbegrensning og forventer at medlemmene kan være mer selvgående, opplever rådets medlemmer at de trenger mer støtte. Rådet virker på sin side ikke være klar over administrasjonens ressursbegrensning.

I henhold til Bufdir (2022) har ikke ungdomsrådet krav på en bestemt type opplæring fra kommunen, da dette verken er lovfestet i kommuneloven eller i forskrift for medvirkningsordninger. Likevel mener Bufdir (2022) at ungdomsrådet bør få tilstrekkelig opplæring i formelle regelverk og kommunale praksiser. Det er opp til kommunen selv å tolke hva de legger i dette. Administrasjonens syn på opplæringen kan sies å være i tråd med at det er lite føringer fra statlig hold om opplæringen bør være spesielt tilrettelagt for rådsmedlemmene. Ungdomsrådet forventer på sin side at kommunen tilpasser seg deres behov for opplæring på en mer tilrettelagt måte. Det kan også tenkes at rådets forventning til mer opplæring kan basere seg på erfaringene de har som skoleelever. De kan i lys av dette tenkes å ha en annen forventning om tilrettelegging.

I mangel på opplæring har rådsmedlemmene et behov for å søke støtte hos hverandre. Støtten de mottar fra de mer kompetente rådsmedlemmene har vist seg å være en viktig for nye medlemmer uten politisk erfaring (Wood et al., 1976). Deres posisjon blir at det å spørre noen når man er ny i rådet er avgjørende for å bli et aktivt medlem. Det kom frem i analysen at et av medlemmene som var helt ny i politikken, uttrykte verdien av støtten hen hadde mottatt fra annet et rådsmedlem. Dette rådsmedlemmet hadde politisk erfaring, i tillegg til at det hadde vært varamedlem i det forrige rådet. Da vi gjennomførte en observasjon av rådet viste det seg at medlemmet som hadde søkt denne støtten også var et av de mest aktive medlemmene under rådsmøtet. Det kan med utgangspunkt i denne observasjonen se ut til at støtten medlemmet mottok var avgjørende for at vedkommende ble et aktivt medlem i rådet. Vi kan ut ifra dette hevde at et støttende nettverk innad rådet er avgjørende for å bli kjent med rådets prosesser og på sikt bli et aktivt medlem av rådet.

Medlemmene med politisk erfaring har en særlig verdifull rolle for de resterende rådsmedlemmene, da de deler kunnskap om kommunale prosesser og erfaringer med resten av rådet. Rådsmedlemmene finner på denne måten egne strategier for hvordan de kan tilegne seg

saksdokumentene. Ved at rådsmedlemmene selv deler kunnskap med hverandre bekrefter de her posisjoneringen til administrasjonen om at medlemmene er ressurssterke. Medlemmene viser her at de er selvgående ved å søke støtte innad i rådet. Det kan her tenkes at medlemmene både opererer i tilegnelses- og i deltakermetaforen for læring. Når de mer kompetente medlemmene deler kunnskapen sin, tilegner de andre rådsmedlemmene seg denne kunnskapen på individnivå. Rådsmedlemmene må først tilegne seg kunnskap individuelt, før de kan interagere og konstruere kunnskap i fellesskap med de andre rådsmedlemmene. Medlemmene vil da gå over i deltakermetaforen for læring (Sfard, 1998). Ved at medlemmene samhandler vil deres oppfattelse formes av hverandre, og medlemmene kan justere og videreutvikle oppfatningen de har til komplekse saker (Sfard, 1998). Ungdomsrådet kan på denne måten sies å fungere som et sosialt læringsnettverk (Giarratani et al., 2011).

6.1.5 Rådets faktiske utviklingssone

For at ungdomsrådet skal nå sitt potensielle utviklingsnivå må støtten som gis være basert på medlemmenes behov og forutsetninger for å delta. Dette vil si at støtten må skje innenfor medlemmenes potensielle utviklingsnivå (Vygotsky, 1978). Hvis ungdomsrådet skal nå sitt potensielle utviklingsnivå vil de ha behov for mer støtte. Dette kan enten være fra et medierende verktøy og/eller instruksjon fra en mer kompetent annen, som her vil kunne være administrasjonen eller andre rådsmedlemmer (Vygotsky, 1978; Wood et al., 1976). Administrasjonen må i henhold til Vygotsky være bevisst medlemmenes faktiske utviklingssone for at de skal kunne nå sitt potensielle utviklingsnivå (1978). Dette er også noe Hart (1992) vektlegger, da han påpeker verdien av å invitere ungdommene inn i medvirkningsprosesser som de har forutsetninger for å delta. Det kan se ut til at administrasjonen ikke er klar over medlemmenes forutsetninger for å medvirke, noe som kan forklares ut ifra manglende samarbeid og kommunikasjon mellom de to gruppene. At administrasjonen ikke kjenner til rådets faktiske utviklingssone gjør at de heller ikke er i stand til å tilrettelegge for medvirkningsaktiviteter ut ifra rådets forutsetninger.

For å delta i de prosessene de inviteres inn i finner medlemmene støtte i hverandre. Støtten som rådsmedlemmene gir til hverandre er innenfor den proksimale utviklingssonen, noe som er en forutsetning for at medlemmene kan nå sitt potensielle utviklingsnivå i rådet (Vygotsky, 1978). Rådet består som tidligere nevnt av elleve medlemmer med ulik grad av politisk

kompetanse og erfaring. Medlemmene har derfor ulike potensielle utviklingsnivå. Det kan tenkes at medlemmene uten politisk erfaring får tilstrekkelig støtte fra de mer kompetente medlemmer, og på den måten når sitt potensielle utviklingsnivå (Vygotsky, 1978). De kompetente rådsmedlemmene har på sin side ikke tilgang på et mer kompetent medlem. De vil derfor ha behov for en annen type støtte som de i dag ikke har tilgjengelig i rådet. Først da kan også de nå sitt potensielle utviklingsnivå. På bakgrunn av dette ser vi at ungdomsrådet har behov for å motta varierende grad av opplæring ut ifra medlemmenes faktiske utviklingsnivå. Det vil likevel være en krevende oppgave for administrasjonen å tilrettelegge for en gruppe som også har varierende behov for tilrettelegging. Der noen av medlemmene har erfaring fra politikken gjennom ungdomspartier, er andre medlemmer helt nye i politikken. De vil derfor kunne tenkes å trenge ulik grad av tilrettelagt opplæring, ettersom deres faktiske utviklingsnivå varierer.

6.1.6 Medierende kommunikasjonsverktøy

Både ungdomsrådets medlemmer og administrasjonen så verdien av å diskutere sakene i forkant av rådsmøtet gjennom et formøte. Ungdomsrådets medlemmer posisjonerte seg til at de ønsket å få tilrettelagt et formøte der medlemmene kunne diskutere sakene, og med det få en større forståelse for sakene. Administrasjonens posisjonering var på sin side at et formøte var noe rådet gjerne kunne arrangere på egenhånd. Informantgruppene er til dels på linje i sine posisjoneringer, da de begge ser verdien av et formøte. Samtidig er de ikke på linje, ettersom administrasjonen legger ansvaret for å arrangere formøte over på rådet (Du Bois, 2007). Dette gapet understreker igjen at de to informantgruppene har ulike forventninger tilknyttet tilrettelegging.

Rådsmedlemmene uttrykte at det var lettere å tilegne seg de komplekse sakene dersom de diskuterte seg imellom. Deltakermetaforen kommer her til syne ettersom medlemmene utvikler forståelse og konstruerer kunnskap om sakene når de interagerer med andre rådsmedlemmer (Sfard, 1998). Formøte kan med dette være et annet eksempel på en sosial kontekst, der rådet i samspill med hverandre kan skape en dypere forståelse, og utvikle et felles språk ovenfor saksdokumentene (Vygotsky, 1978). Ved at rådet diskuterer sammen praktisere de i større grad sitt eget språk, som kan bidra til å forenkle kompleksiteten av saksdokumentene. Et formøte kan også bidra til at medlemmene når sitt potensielle utviklingsnivå, da læringsomgivelser medierer til den forståelsen og kunnskapen rådet trenger

for å medvirke i komplekse saker (Vygotsky, 1978; Sfard, 1998).

Administrasjonen og ungdomsrådets medlemmer er på linje i at bruk av digitale verktøy bidrar til mer engasjement fra rådet (Du Bois, 2007). I analysen kom det frem at ungdomsrådet foretrakk å jobbe med saker gjennom visuelle og kreative arbeidsmåter. Medlemmene mente at kommunen i større grad kunne benytte seg av workshop, Jamboard og Powerpoint for å engasjere rådet. Egenskapene til verktøyet Jamboard ble særlig trukket frem, da det muliggjorde å sende saks-innspill anonymt. Det at medlemmene vektla verdien av å gi anonyme innspill, kan tyde på at de ikke er helt komfortable med å løfte sine meninger under møtene. Administrasjonen nevnte på sin side ikke Jamboard, men trakk frem Powerpoint som et verktøy som gjorde det enklere for rådet å gi innspill, da sakene ble tydeliggjort.

Verktøyene som nevnes kan her sees på som medierende artefakter, og inngår som støttestillas for medlemmene (Wood et al., 1976). Verktøyene reduserer kompleksiteten på sakene. I tillegg snakker de medlemmenes språk og er tilpasset behovet medlemmene har i dag. Verktøyene bidrar til et høyere engasjement, noe som kan tyde på at medlemmene får en høyere motivasjon og interesse for sakene. Det viste også workshopen som det ene rådsmedlemmet deltok på. Læringsomgivelsene rundt workshopen medierte her til engasjementet informantene uttrykte for fjorden i Fjell kommune. Verktøyene Jamboard, Powerpoint og workshop er støttestillas som gjør det lettere for rådet å medvirke, og med dette bidrar til at medlemmene når sitt potensielle utviklingsnivå. Forskningen til Giarratani et al. (2011) har vist at dersom man vil engasjere ungdom på nye områder, så er det en fordel å bygge nye interessefelt gjennom kanaler som ungdommene kjenner fra før. Ved at administrasjonen i større grad benytter seg av medlemmene foretrukne verktøy, kan det bidra til at de får et større eierskap og et større engasjement i sakene som presenteres av kommunen.

6.1.7 Oppsummering

I dette del temaet har vi sett på hvordan administrasjonen og rådsmedlemmene posisjonerer seg ulikt i deres syn på i hvilken grad rådet trenger støtte til å sette seg inn i saksdokumentene. Ettersom administrasjonen ser på medlemmene som ressurssterke og kompetente, ser det ut til at de også mener at rådet derfor ikke trenger noen spesiell tilrettelegging i form av opplæring. Administrasjonen opplever at de tilrettelegger godt nok ut ifra de ressursene som er tilgjengelig. De tilrettelegger for bruk av digitale verktøy på rådsmøter, og at rådet kan

opprette en Instagram- konto for å nå ut til en mer representativ gruppe unge.

Rådsmedlemmene opplever språket som benyttes i saksdokumentene som en barriere for at ungdomsrådet kan medvirke. På bakgrunn av dette har rådsmedlemmene behov for at saksdokumentene enten blir tilpasset deres faktiske utviklingsnivå eller at sakene presenteres i et annet format. Rådet opplever her at de blir overlatt til seg selv når det kommer til opplæring og uttrykker et behov for å diskutere sakene mer innad i rådet. De søker derfor støtte hos mer kompetente medlemmer i rådet gjennom kommunikasjonskanaler de er komfortable med. Rådet opplever at kommunikasjonsverktøy bidrar til et høyere engasjement og nye interessefelt for medlemmene. De erfarer at administrasjonen tilrettelegger for at rådet kan nå ut til flere unge gjennom å opprette en Instagram-konto.

6.2 Ledelse

Ettersom det er et ønske at ungdomsrådet skal bli klimaledere vil vi her drøfte hvilke muligheter ungdomsrådet har til å ta ledelse, og i hvilken grad de blir ledet i sitt medvirkningsarbeid.

6.2.1 Førrende statlige retningslinjer

Administrasjonens posisjonering er at de er nødt til å lede rådet, da de mener ungdomsrådet ikke har erfaring til å lede. Rådsmedlemmene posisjonerer seg på sin side til at de i større grad ønsker å være initiativtakere, i stedet for sluttmottakere i saker. Rådsmedlemmene er her ikke på linje med administrasjonens posisjonering i området er i stand til å ta en ledende rolle i dag. Vi kan her sies å avdekke et gap i forventninger til rådets evne til å lede (Du Bois, 2007). Vi finner at administrasjonen og ungdomsrådets medlemmer ikke er på linje i deres forventninger om hvordan rådet er ment å medvirke og når de bør være i stand til å ta en ledende rolle og løfte egne saker (Du Bois, 2007). I lys av dette kan vi si at informantgruppene presenterer to tilnærminger på hvem som skal være initiativtakere i rådets medvirkningsarbeid. Det ungdomsinterte og det vokseninterte, noe som leder oss over til medvirkningsstigen av Hart (1992).

Ifølge Hart (1992) er det ikke en forutsetning at en medvirkningsaktivitet skal være ungdomsinitert for å være vellykket. Det kan likevel hevdes at dersom rådet skal være

klimaledere må ungdomsrådet i større grad få agere på det øverste trinnet i medvirkningsstigen, trinn åtte. I dette trinnet er aktiviteten ungdomsinitiert, og gir medlemmene mulighet til å ta avgjørelser sammen med administrasjonen. De får her rom til å styre, i stedet for å bli styrt noe som kan sies å være i tråd med ung klimaledelse-prosjektet.

Vi kan si at rådet i dag ofte befinner seg på trinn fem i medvirkningsstigen (Hart, 1992). Her styrer de voksne prosessen, og rådet har en konsulentrolle overfor administrasjonen der de gir innspill på kommunens saker (Hart, 1992). Det må likevel igjen understrekes at å jobbe med medvirkning er komplekst. Administrasjonens tilrettelegging og rådets deltakelse vil kunne sies å variere fra sak til sak, noe som gjør at ungdomsrådet vil kunne plasseres på ulike trinn i stigen. Det er ifølge Hart (1992) ikke noe mål i seg selv at rådet skal agere på trinn åtte i alle saker. Ulike aktiviteter krever varierende grad av medvirkning fra de unge. Ettersom ung klimaledelse-prosjektet har som ambisjon at rådet skal ta en ledende rolle, så kan det tenkes å i større grad måtte befinne seg på dette nivået. Ettersom den mer ungdomsinitierte tilnærmingen som befinner seg spesielt på steg syv og åtte gir medlemmene større grad av ansvar og myndighet. Administrasjonen spiller her en viktig tilrettelegger-rolle på alle stegene (Hart, 1992).

Avgjørelser blir her tatt sammen med administrasjonen, der begge gruppene benytter seg av hverandres kunnskaper (Hart, 1992). Den ungdomsinitierte tilnærmingen krever ifølge Hart (1992) at de voksne overgir mer tid og myndighet til ungdommene enn det rådet har i dag. Administrasjonen tilpasser seg hva medlemmene er opptatt av, og benytter seg av hverandres kompetanse. Det krever en viss kompetanse fra rådsmedlemmene å agere på dette medvirkningstrinnet, noe administrasjonen kan se ut til å mene at rådet ikke har (Hart, 1992). Selv om administrasjonen ser på medlemmene som ressurssterke og samfunnsengasjerte. Det kan likevel tenkes at de mener rådet ikke har nok kompetanse om klimasaker til å medvirke på det øverste trinnet i medvirkningsstigen. Dette kan ses i sammenheng med administrasjonen og ungdomsrådets medlemmer ulike evalueringer og posisjoneringer om kollektivtransport som klimasak, og i hvilken grad det var en viktig sak for kommunen å løfte.

De statlige retningslinjene vektlegger at ungdomsrådet skal få mulighet til å medvirke i alle saker som omhandler unge (Forskrift om medvirkningsordninger, 2019, §1c). Rådet i Fjell kommune behandler med dette et stort volum med saker som i seg selv kan begrense deres mulighet til å løfte egne saker i rådet. Forskriften påpeker at ungdomsrådet kan ta opp saker

på eget initiativ (Forskrift om medvirkningsordninger, 2019, §2, 3.ledd). Rådet har til nå løftet kun en sak i rådet. Vi kan derfor stille spørsmål ved om det er plass til at rådet både skal ta en ledende rolle ved å være initiativtaker, i tillegg til at de skal behandle det saksomfanget de gjør i dag. Det kan derfor være grunn til å hevde at rådets mulighet til å medvirke i alle saker også begrenser rådets mulighet til å løfte egne saker. Administrasjonen kan her sies å være splittet i hvordan de ønsker at rådet skal medvirke. På den ene siden ønsker administrasjonen at rådet skal behandle mange saker, dette kan være fordi de ønsker å tilrettelegge i henhold til retningslinjene. På den andre siden ønsker de å åpne opp for at ungdommene skal ta ledelse ved å gi mer rom for ungdomsinitierte saker ved eksempelvis ung klimaledelse prosjektet. De har med dette ambisjoner om å utvide mulighetene for at rådet kan medvirke. Dette ser per nå ut til å være noe rådet gjør lite av i praksis.

6.2.2 Et spor av skinmedvirkning

I analysen kom det frem at ungdomsrådets medlemmer posisjonerte seg til at rådet hadde lite innflytelse på saker som førte til endringer, og at det kunne tenkes at de opplevde seg som lite betydningsfulle i saksbehandlingsprosesser (Du Bois, 2007). Dette ble bekreftet av administrasjonen som var på linje med rådsmedlemmenes posisjonering, i at ungdomsrådet hadde lite innflytelse i saksbehandlingsprosessen (Du Bois, 2007). Informantgruppene var også var på linje med hverandres posisjonering i at rådet inntok en passiv og bekreftende rolle som mottakere av saker som kommunen fremmet (Du Bois, 2007).

Vi fant det påfallende at både et medlem fra ungdomsrådet og en representant fra administrasjonen benyttet ordene *nikkedukker* og *nikkesaker* om hvordan rådet behandlet saker i dag. Begrepene kan her sies å være talende for hvordan ungdomsrådet i dag blir benyttet. Det at kommunen er en tilbyder av *nikkesaker* kan trekkes mot tilegnelsesmetaforen. Kommunen påtar seg her en instruktørrolle, og er den som avgjør hvilke saker ungdomsrådet skal mene noe om (Sfard, 1998). Her er det kommunen som presenterer sakene, og medlemmene inngår som en passiv mottaker som tilegner seg sakene. Hagen & Andersen (2021) vektlegger verdien av å være klar over de føringene man som myndighet i legger når man tilrettelegger for medvirkning. Ved at kommunen sender rådet saker som gir lite rom for nye innspill, kan det hevdes at kommunen sender et signal om at de ikke vektlegger innspillene de kommer med. Dette styrker ungdomsrådets tidligere posisjonering, at det kan tenkes at de opplever seg som lite betydningsfulle i kommunen.

Både ungdomsrådets medlemmer og administrasjonen er på linje med hverandres posisjoneringer når det kommer til at rådet ikke får synliggjort innspillene sine på langtidsplaner (Du Bois, 2007). På bakgrunn av dette var administrasjonen sin posisjonering at kommunen måtte legge opp til at ungdomsrådet fikk behandle saker de kunne se effekt av, mens de fremdeles var unge. Her er ungdomsrådets medlemmer på linje med administrasjonens oppfatning (Du Bois, 2007). Det at kommunen ikke synliggjør ungdomsrådets innspill er ifølge Hagen & Andersen (2021) å anse som en medvirkningsbarriere. Manglende dokumentering på langtidsplaner fører til at rådet har vanskeligheter med å se at de har innflytelse. Dette viste også Sawyer (2019) til i sin studie av et ungdomsråd. Sawyer fant her at manglende dokumentasjon av rådets innspill gjorde det vanskelig for medlemmene å se at deres innspill hadde verdi. Kommunens manglende dokumentasjon omtalte Sawyer (2019) som et eksempel på skinnmedvirkning. Dette bekreftes av Hart (1992), som også viser til verdien av at unge må være klar over hvordan deres innspill blir brukt i en medvirkningsaktivitet. Hagen & Andersen (2021) stiller seg også bak manglende dokumentasjon som en kjent fallgrube i norske kommuner. De viser til at det i liten grad foregår dokumentasjon av medvirkningsaktiviteter i norske kommuner. Funnet i Fjell kommune er med dette ikke spesielt oppsiktsvekkende. Det kan likevel sies å være problematisk at kommunen ikke driver med dokumentasjon, ettersom det fører til at rådet ikke ser hvordan deres innspill blir anvendt i praksis. Det er aspekter ved dette som kan knyttes opp mot Harts steg to, om dekorering og har aspekter av skinnmedvirkning i seg (1992). Ungdommene kan her tenkes å oppleve at deres innspill blir brukt til å dekorere kommunens planer, uten at de får innsikt i hvordan deres bidrag blir brukt (Hart, 1992) Dette vil kunne tenkes å gå ut over deres motivasjon til å gi innspill over tid.

Ungdomsrådets medlemmer opplever det også vanskelig å ta initiativ til nye saker, ettersom de ikke kjenner de kommunale prosessene. Manglende forståelse i kommunens saksgang oppleves av rådet som en barriere for at de kan ta mer initiativ i saker. Selv om denne opplevelsen kan sies å være mer fremtredende i rådet Sawyer undersøkte, så ser vi likevel tendenser til dette også hos Fjell kommune. Det kan derfor hevdes å være noe administrasjonen bør være bevisst på, ettersom det kan tenkes å komme mer til syne hvis det nye rådet over lenger tid erfarer at deres innspill ikke blir hørt av kommunen. Når rådsmedlemmene med vara-erfaring viste til at det forrige rådet var mer passivt, så kan det

kanskje tyde på at også de i liten grad kjente saksprosessen og opplevde at deres innspill ble lyttet til.

Den manglende systematikken på når rådet forventes å “nikke” og når de er ment å gi innspill, kan begrunnes i misforståelser som oppstår i medvirkningsarbeidet mellom administrasjonen og rådet. Vi vil komme tilbake til dette under klimadelen, der vi vil se på misforståelser knyttet til innspill på klimaplanen. Det kan ut ifra dette være grunn til å tro at ungdomsrådet i dag blir benyttet for at kommunen skal kunne krysse av på at de jobber med ungdomsmedvirkning, uten at de egentlig har systematikken på plass for å få til dette til i praksis. Manglende systematikk kan forstås ut ifra rådets manglende innsikt i saken og saksprosessen, noe som Hart påpeker er et viktig aspekt når man vil tilrettelegge for medvirkning hos unge (1992). Sakene som rådet behandler i dag, kan derfor sies å bære spor av skinnmedvirkning.

En videre konsekvens av at rådet behandler *nikkesaker*, er at det hindrer de i å påta seg rollen som klimaledere. På denne måten kan det hevdes at medvirkningen som tilrettelegges for i rådet i dag, anerkjenner at rådet ikke er kompetente nok ved at de i praksis har en passiv “nikke” rolle i rådet. Andersen & Hagen (2021) uttrykker at feiring av de unges deltakelse uten å egentlig lytte til hva de har å si er en fallgrube i mye medvirkningsarbeid. Dette fordi kommunen er mest opptatt av å få frem at de arbeider med ungdom, uten å egentlig lytte til hva de sier. Ved å presentere saker for rådet mener kommunen at de driver med ungdomsmedvirkning, uten å kunne vise til at rådet har en reell påvirkningskraft. Dette er igjen fordi de ikke dokumenterer på medvirknings-aktivitetene som de tilrettelegger for.

Samtidig kan innspill fra rådet som bekrefter kommunens forslag sies å være eksempler på god medvirkning. Det forutsetter likevel at rådet er informert om saken, slik at det å bekrefte oppleves som et valg (Hart, 1992). Først da vil det å stille seg bekræftende kunne sies å være en verdifull medvirkning fra rådets side.

Det må også her trekkes frem at rådet opplever manglende opplæring på hvordan de kan fremme egne saker. Dette kan sies å være en forutsetning for at de skal kunne ta mer initiativ ved å innta en mer ledende rolle. Uten disse kunnskapene kan det være snakk om at rådets medvirkning befinner seg på et skinnmedvirknings-nivå. Hagen & Andersen (2021) trekker som tidligere nevnt, frem verdien av å la ungdommene utvikle en kompetanse på det området

de skal medvirke på. Dette kan sies å fremme at ungdommene i større grad må få utvikle en kompetanse på klima for å kunne gi verdifulle innspill til kommunen.

6.2.3 Ungdomsrådet som initiativtaker er en forutsetning for ledelse

Kommunens ambisjon om å gjøre ungdomsrådet til klimaledere krever at medlemmene tar initiativ, og befinner seg på toppen av Hart sin medvirkningsstige (1992). Det kan virke som om administrasjonen har en større ambisjon om å gjøre ungdomsrådet til klimaledere, enn det ungdomsrådet selv har. Klimaledelse kan med dette sies å være et eksempel på en vokseninitert medvirkningsaktivitet der rådet inngår i administrasjonens allerede etablerte planer (Hagen og Andersen, 2021). I praksis kan det tyde på at administrasjonen inntar rollen som klimaledere, ettersom de er initiativtakerne for prosjektet og med det leder rådet til hva de skal medvirke på.

Dersom ungdomsrådet skal bli klimaledere trenger rådet mer myndighet og friere rammer enn de har i dag (Hart, 1992). Med dette menes at rådet selv må få definere hva de ønsker å medvirke på. Dette kan bidra til at rådet tar større initiativ til å konstruere saker som engasjerer de i samhandling med andre unge, noe som gjør at de vil operere i deltakermetaforen for læring (Sfard, 1998). Administrasjonen vil her ha en mer ivaretagende rolle for læringsomgivelser rundt rådet (Sfard, 1998). Rådets initiativ med å profilere seg gjennom Instagram er et eksempel på at rådet tar mer initiativ til å lede. Administrasjonen møter ungdomsrådet med å tilby støtte med opprettelse av en Instagram-konto. Gjennom dette tilrettelegger de for læringsomgivelser for at rådet kan samhandle med andre unge i kommunen. Læringsomgivelsene i større grad åpne opp for at ungdomsrådet og administrasjonen kan lære av hverandre. Administrasjonen vil også få en større forståelse av rådets representanter, og hvilke interesser og behov de har. Ambisjonen om at rådet skal bli klimaledere kan tenkes at blir vanskelig å innfri ut ifra de ressursene administrasjonen har i dag. Rådet møtes som tidligere nevnt, en gang i måneden. Dette kan sies å virke begrensende på deres evne til å ta en mer ledende rolle. Vi kan stille oss spørsmålet om ung klimaledelse er et for ambisiøst prosjekt hvis kommunen ønsker at ungdomsrådet skal handle innenfor de rammene som finnes i dag

6.2.4 Oppsummering

I dette temaet har vi drøftet ungdomsrådets mulighet til å lede, og hvordan administrasjonen tilrettelegger for ungdomsrådet i deres medvirkningsarbeid. Administrasjonen tilrettelegger for rådet i henhold til retningslinjene om at alle saker som angår unge skal innom ungdomsrådet. De har en ambisjon om å gjøre ungdomsrådet til klimaledere, noe de gjør ved å invitere de inn i et vokseninitiert prosjekt: ung klimaledelse. Ungdomsrådet ønsker å ta mer initiativ til å løfte saker de er opptatt av, og med det innta en mer ledende rolle i sitt medvirkningsarbeid. Rådets medlemmer opplever at rådets innspill ikke er synlig på langtidspaner. De opplever også å mangle kompetanse om de kommunale prosessene for å kunne ta en mer ledende rolle.

6.3 Klima

I dette temaet vil vi drøfte ungdomsrådet sitt klimaengasjement, og i hvilken grad rådet medvirker i kommunens klima- saker og planer.

6.3.1 Personlig behov for kollektivtransport

I analysen avdekket vi hvilke saker ungdomsrådet var opptatt av. Administrasjonens posisjon var at ungdomsrådet engasjerte seg på bakgrunn av personlige behov og erfaringer, men med en forventning om at klima var en sak rådet engasjerte seg i. Rådsmedlemmenes posisjon var at de engasjerte seg for saker som var av personlig interesse, som f.eks. kollektivtransport. Vi ser her at informantgruppene er på linje i hverandres posisjoneringer i at rådet engasjerer seg for saker som angår dem personlig (Du Bois, 2007). For å finne ut om klima er en av sakene som engasjerer rådet skal vi nå se nærmere på hvordan informantgruppene vurderer kollektivtrafikk til å være en klimasak.

Begge informantgruppene koblet nemlig kollektivtransport til å være en klimasak, men av ulike årsaker. Rådsmedlemmenes posisjon var at de så på kollektivtransport som en klimasak ut ifra et personlig behov om et bedre kollektivtilbud. Som tidligere nevnt, posisjonerte administrasjonen seg til at de hadde en forventning, om at ungdomsrådet engasjerte seg for kollektivtransport ut ifra et klimaperspektiv. Administrasjonen så for seg at ungdomsrådets engasjement gjerne bidro til at det ble kjørt mindre i kommunen. På bakgrunn av dette ser vi at informantgruppene ikke er på linje med hverandres posisjoneringer (Du Bois, 2007). Vi kan

derfor her sies å avdekke et gap mellom administrasjonen og rådsmedlemmene i deres syn på at kollektivtransport kan betraktes en klimasak. På bakgrunn av dette er det grunn til å tro at ungdomsrådets engasjement for kollektivtransport heller kan begrunnes ut ifra et ønske om et bedre kollektivtilbud enn ut ifra et sterkt klimaengasjement. Det kan også tyde på at ungdomsrådet ikke har tilstrekkelig kompetanse på hva som betegnes som en klimasak og hvorfor.

Videre posisjonerer administrasjonen seg til at de selv inntar en passiv rolle i møte med ungdomsrådets engasjement for kollektivtransport på grunn av et begrenset handlingsrom (Du Bois, 2007). Administrasjonen mener at grunnet tunge prosesser er det vanskelig å få til noen endringer på kollektivtilbudet, ettersom området styres på fylkesnivå. Når rådet stadig løfter temaet, kan dette tyde på at de ikke er klar over denne begrensingen, og mangler kunnskap om hvilke saker de kan påvirke i kommunen. Ungdomsrådet opplever å bli møtt av en vegg fra administrasjonen når de løfter sitt engasjement for denne saken. Rådet kommer i dag ingen vei med sitt engasjement for kollektivtransport på kommunenivå. Det kan på bakgrunn av dette vise til en manglende kommunikasjon med administrasjonen, og viser til nødvendigheten av at administrasjonen i større grad informerer rådet om hvilket handlingsrom kommunen har, og hva rådet kan påvirke.

Vi avdekket tidligere at ungdomsrådets medlemmer og administrasjonen opplevde at rådet hadde lite innflytelse til å påvirke saker som førte til endringer. En konsekvens av å ikke ha innflytelse kan være at rådet heller ikke ser betydningen av deres innspill (Hagen & Andersen, 2021). Dette er også noe som kan oppstå i ungdomsrådet. For å unngå at dette skjer må administrasjonen i større grad formidle hvilket handlingsrom ungdomsrådet har til å medvirke på den "klimasaken" som engasjerer de. Ungdomsrådet viser her at de tar initiativ til å agere på trinn åtte i medvirkningsstigen (Hart, 1992). Utfordringen er at de ikke blir møtt av administrasjonen. De får dermed ikke benyttet dette engasjementet i rådet. For at ungdomsrådet skal få agere på trinn åtte må administrasjonen tilpasse seg hva ungdomsrådet er opptatt av (Hart, 1992).

6.3.2 Rådet ga ikke innspill på klimaplanen

Vi diskuterte tidligere hvordan rådets medlemmer opplevde å arbeide med temaplaner. Det kom her frem at temaplaner ga lite rom for rådets innspill, da medlemmene ble satt til å jobbe

med planene sent i saksprosessen. Med dette i bakhodet ønsket vi å se nærmere på hva som var bakgrunnen for ungdomsrådets manglende innspill på klimaplanen, som også er en av kommunens temaplaner.

Ungdomsrådets medlemmers posisjonering var at klimaplanen var en type plan det var vanskelig for rådet å gi innspill på (Du bois, 2007). De begrunnet deres manglende innspill på klimaplanen i at klimasaken var en personlig sak, og at rådet ikke egnet seg som arena for å løfte medlemmenes personlige klimaengasjement. Dette kan også tenkes å sees i sammenheng med pandemien, som gjorde at rådsmøtene foregikk digitalt. Pandemien har sånn sett også vært med å begrense administrasjonens mulighet til å utvikle et samarbeid med ungdomsrådet. Det kan også være en del av forklaringen på hvorfor ungdomsrådet ikke kom med innspill på klimaplanen og hvorfor de inntok en mer passiv rolle. Pandemien har med dette bidratt til å hindre Fjell kommune i å utvikle fungerende samarbeidsstrukturer på hvordan rådet skal benyttes og på rådets arbeid.

Likevel hadde administrasjonen på sin side forventninger om at rådet var klimaengasjert og de på bakgrunn av dette ha forventet at rådet ville benytte anledningen til å ytre sine meninger. Administrasjonens posisjonering var her at de ikke tilrettela godt nok for at ungdomsrådet kunne gi innspill på klimaplanen. Informantgruppene er her på linje med hverandres posisjoneringer i at administrasjonen ikke tilrettela godt nok for at rådet kunne gi innspill på klimaplanen (Du Bois, 2007).

Tidligere i diskusjonen drøftet vi behovet for å arbeide mer metodisk med medvirkningsaktiviteter i rådet. I dette inngår når ungdomsrådet skulle engasjeres, hvordan rådets bidrag ble synliggjort og på hvilke områder de kunne se synligheten av sine bidrag. Samtidig som administrasjonen ønsker rådsmedlemmenes klimaengasjement ser vi det som hensiktsmessig at administrasjonen arbeider mer systematisk i måten de benytter seg av rådet. Våre funn stiller seg bak Sawyer (2019) sin studie, som også viser til at manglende tilrettelegging hindrer unge i å delta i kommunale prosesser. Ungdomsrådet i Fjell kommune har i likhet med ungdomsrådet som Sawyer så på vanskeligheter med å forstå hvordan deres bidrag kan ha betydning for klimastrategien i kommunen. Antagelsene som administrasjonen hadde om at medlemmene var klimaengasjert, kan slik vi ser det ha bidratt til den manglende tilretteleggingen. Det kan tenkes at administrasjonen forventet at rådet ville komme med innspill uavhengig av tilrettelegging fra administrasjonens side.

Rådsmedlem som ga innspill på klimaplanen gjorde dette gjennom sitt politiske parti, og ikke gjennom rådet. Dette kan tyde på rådsmedlem ser på klimasaken som politisk og personlig. Man kan derfor si at rådet ikke ble benyttet for å fremme personlig engasjement om klimasaken. Medlemmene uttalte tidligere at det var en fordel at rådet var enstemmig, derfor er det å anta at saker som medlemmene opplever som splittende ikke blir løftet i rådet. Det kan vise til at medlemmene opplever rådet som et sted der de bør være enige. Etersom de viser til at de opplever å ha mer makt hvis de er enige. I lys av at rådsmedlemmene i utgangspunktet ikke har et så stort klimaengasjement, er det å anta at rådet ikke hadde noen forventninger til selv å gi innspill på klimaplanen. Vi kan derfor si at de to informantgruppene hadde ulike forventninger til at rådet skulle gi innspill på klimaplanen. Administrasjonens syn på ungdomsrådet som klimaengasjerte begrenset rådets deltakelse, ettersom administrasjonen forventet at rådet vil komme med innspill uten tilrettelegging. Det kommer her frem at administrasjonen ikke er kjent med rådets forutsetninger for å gi innspill, og at rådet derfor ikke får den tilretteleggingen de har behov for.

6.3.3 Potensiale for et økt klimaengasjement

Vi avdekket tidligere i diskusjonen at administrasjonen ser på ungdomsrådet som en god arena for ungdomsmedvirkning. Likevel ser vi at administrasjonens manglende dialog og samarbeid med rådet gjorde at de ikke mestret å tilrettelegge for ungdomsrådets innspill når klimaplanen skulle fremmes. Administrasjonen er selv usikre på hvordan de kan øke medlemmenes engasjement rundt klima. Vi ser likevel et potensiale for hvordan administrasjonen kan øke klimaengasjementet til rådsmedlemmene ved å tilrettelegge for at rådet kan lære.

Administrasjonen og ungdomsrådets medlemmer er ikke på linje i sine posisjoneringer til hvordan læring kommer til syne i en medvirkningsprosess (Du Bois, 2007). Vi kan derfor her sies å avdekke et gap i informantgruppene syn på læring. Administrasjonens posisjonering er at de ser på læring som en konsekvens av en medvirkningsprosess, og ikke som en forutsetning for å medvirke. For ungdomsrådets medlemmer posisjoneres de seg dit at de ser på læring som en forutsetning for det å medvirke og en viktig motivasjon for deres rådsdeltakelse. Administrasjonen ser korrelasjonen mellom læring og medvirkning, men virker mer opptatt av at læring oppstår som et biprodukt av en medvirkningsprosess uten å se

motivasjonen dette gir rådet. Flere av rådsmedlemmene har politiske ambisjoner, og ser på rådet som et sted der de kan tilegne seg relevant kunnskap de kunne ha nytte av senere. Medlemmene får også nye interessefelt når de arbeider med saker. Ungdomsrådet kan med dette kunne tenkes å få et større klimaengasjement ved at administrasjonen i større grad tilrettelegger for læring av relevante klimasaker.

6.3.4 Læringsomgivelser som engasjerer

I analysen kom det frem at det var lettere for medlemmene å tilegne seg saker når medlemmene deltok i skapende prosesser som en workshop. Workshopen kan med dette sees på som et medierende artefakt som bidrar til læring. Læringsomgivelsene rundt workshopen gjør at rådsmedlemmene opererer i deltakermetaforen for læring, der medlemmene konstruerer kunnskap i interaksjon med andre (Sfard, 1998). Gjennom diskusjon og refleksjon får medlemmene en større forståelse for saker. Disse læringsomgivelsene har noen likhetstrekk til rådets behov for formøte som nevnt tidligere i oppgaven. Det kan derfor tyde på at medlemmene opplever at diskusjon er læringsfremmende. Læringsomgivelser kan med andre ord fungere som et støttestillas for ungdomsrådet (Wood et al., 1976), og bidra til at rådsmedlemmene når sitt potensielle utviklingsnivå (Vygotsky, 1978).

Ettersom medlemmene opplever enkelte omgivelsene mer læringsfremmende enn andre, kan det her foreligge et uoppdaget potensial for administrasjonen. Giarratani et.al. (2011) sin studie viser som tidligere nevnt, at ungdommer kan utvikle nye interesser og engasjement dersom man tar utgangspunkt i noe ungdommene er kjent med. Vi har derfor grunn til å tro at ungdomsrådets klimaengasjement kan vekkes ved at administrasjonen i større grad både tilrettelegger for de læringsomgivelser rådet foretrekker og de sakene de er engasjert i. Med dette som utgangspunkt vil administrasjonen også kunne løfte klimasaker hvor de ønsker innspill fra rådet. Ved å ta utgangspunkt i kollektivtransport, kan de løfte saker som er beslektet og motta rådets innspill. Det er med dette rom for både det vokseninitierte og det ungdomsinitierte i ung klimaledelse. Det viktige er å tilrettelegge for at rådets klimaengasjement kommer til uttrykk. Dette krever at administrasjonen i større grad setter seg inn i hva rådet er opptatt av og lar det være førende for arbeidet med klimaledelse. Da kan også rådet på sikt innta rollen som klimaledere.

6.3.5 Oppsummering

I dette kapittelet har vi drøftet ungdomsrådets manglende engasjement i klimasaker, og hva som har bidratt til at rådet medvirket i klimasaker til nå. Ungdomsrådet har et stort engasjement for kollektivtransport, men ikke ut ifra et klimaperspektiv. Administrasjonen og ungdomsrådets medlemmer har ulik forståelse for hva som ansees å være en klimasak. Administrasjonen tilrettelegger ikke for å løfte ungdomsrådets engasjement for kollektivtransport, da de mener dette er utenfor kommunens rekkevidde til å påvirke. Administrasjonen hadde en manglende tilrettelegging når de ønsket å få ungdomsrådets innspill på klimaplanen. Rådet opplevde klimasaken som politisk, og at det derfor ikke egnet seg å løfte dette engasjementet i rådet. Der rådet opplever at læring er en motivasjon og forutsetning for å delta i rådet, ser administrasjonen på læring som en konsekvens mer enn en viktig forutsetning for å engasjere rådet. Rådet opplever videre at medvirkningsomgivelser som workshop fremmer engasjement og gir de nye interesser.

6.4 Svakheter og styrker med oppgaven

En svakhet ved oppgaven er hvordan vi har valgt å tolke informantene på gruppenivå gjennom standpunkt-triangelet. At vi har gjort generaliseringer av informantene i evalueringer og posisjoneringer på gruppenivå kan kritiseres, ettersom vi på den måten signaliserer at hele gruppen har samme oppfatning. Likevel har vi valgt å se informantene som representanter for sine informantgrupper.

Masteroppgavens styrker kan sies å knyttes opp til våre valg av informanter. Spesielt vil vi her trekke frem bredden av informanter som representerer ungdomsrådets medlemmer. Det at vi både fikk tilgang på tre informanter som både hadde vært varamedlemmer i det forrige rådet, og som i tillegg satt i dagens ungdomsråd gjorde at vi fikk tyngde i datamaterialet vårt. At vi valgte å intervju disse medlemmene for seg selv var også bevisst fra vår side, da vi ikke ønsket at de tre andre nye medlemmene av ungdomsrådet skulle bli påvirket av de gamle rådsmedlemmene. En annen styrke ved oppgaven er knyttet opp til standpunkt-triangelet. Den bidro til å se informantgruppene først hver for seg og deretter opp mot hverandre. Den satte med dette den tematiske analysen i et interessant perspektiv.

7. Avsluttende betraktninger

Vi har i denne oppgaven sett på hvordan et ungdomsråd i Fjell kommune opplever å få medvirke og hvordan administrasjonen i kommunen tilrettelegger for deres medvirkning.

Vi vil nå forsøke å besvare vår problemstilling:

Hvilket handlingsrom har ungdomsrådet i Fjell kommune til å medvirke i klimasaker?

Vi har i diskusjonen drøftet ulike forhold og omstendigheter som fremmer og hindrer rådet i å medvirke i klimasaker. Her har vi trukket frem administrasjonen og ungdomsrådets medlemmer sine vurderinger av rådets forutsetninger og muligheter til å medvirke. Ut ifra deres posisjoneringer kan vi si noe om ungdomsrådets handlingsrom til å medvirke i klimasaker.

Ungdomsrådets behov for mer opplæring har vært et gjennomgående tema i denne oppgaven. Ungdomsrådet opplever å ikke ha tilstrekkelig kompetanse om saksprosessen for å kunne medvirke. De opplever manglende støtte fra administrasjonen til å kunne medvirke ut ifra sitt potensielle utviklingsnivå. Funnene våre viser at ungdomsrådet i liten grad får spesiell tilrettelegging i kraft av å være unge. Dette til tross for at kommunen i henhold til Plan og bygningsloven har et ansvar for å gi spesiell tilrettelegging for denne gruppen. Dette har vi sett kan henge sammen med administrasjonens vurdering av rådsmedlemmene som ressurssterke. Administrasjonen ser ut til å tro at rådet vil mestre å sette seg inn i kommunens saksdokumenter på egenhånd. Rådets forutsetninger for å tilegne seg saksdokumentene samsvarer her ikke med den tilretteleggingen de får. Ut ifra våre funn ser det ut til at kommunen ikke har utviklet et godt nok system for medvirkning ennå, noe som gjør at tilnærmingen bærer preg av antagelser av hva medlemmene trenger av tilrettelegging for å medvirke.

I mangel på tilrettelegging etablerer rådet en egen læringskultur på kommunikasjonsplattformer som Messenger, der medlemmene støtter og deler kunnskap med hverandre. Medlemmene har et ønske om at administrasjonen i større grad tilrettelegger for bruk av digitale verktøy i medvirkningsarbeidet, da rådet opplever at disse verktøyene gjør det enklere å gi innspill. Det er her en mulighet for administrasjonen å benytte seg av disse verktøyene når de ønsker innspill fra rådet på klimasaker.

Vi trekker en rekke paralleller i vår oppgave til studien som Sawyer gjorde av et ungdomsråd i Oslo kommune. Hun fant her flere forhold som viste til skinnmedvirkning. Våre funn kan sies å bekrefte Sawyers funn. De tilsier også at språket i kommunens saksdokumenter er en barriere for ungdomsrådets mulighet til å medvirke. Vi har også trukket frem hvordan rådets manglende forståelse av saksgang er et hinder i rådets muligheter til å løfte egne saker og at det igjen bidrar til at de ikke forstår hvordan deres innspill har betydning. Å løfte egne saker er noe som i dag er utfordrende for rådet ettersom de ikke kjenner de kommunale prosessene. Ved å øke denne kompetansen vil de kunne tenkes å få et større handlingsrom.

Det kom frem en spenning mellom det arbeidet rådet gjør i henhold til retningslinjene, som tilsier at ungdomsrådet skal ha mulighet til å gi innspill på alle saker som angår unge og ha mulighet til å løfte egne saker. Det kan tyde på at mengden saker som rådet behandler begrenser rådet til å ta mer ledelse i sitt medvirkningsarbeid. Rådet kan sies å ha et begrenset handlingsrom i kraft av å ikke kjenne de kommunale prosessene. Dette ga også utslag når rådet skulle gi innspill på kommunens klimaplan. Her ser rådet ut til å mangle tilstrekkelig kunnskap om kommunens handlingsrom på klima.

Arbeidet med prosjektet ung klimaledelse er per i dag et vokseninitierte prosjekt, der administrasjonen kan sies å være ledere. Ambisjonen om at rådet etter hvert skal bli klimaledere kan tenkes å være utfordrende ut ifra de ressursene administrasjonen har tilgjengelig. Vi har trukket frem verdien av å gi rådet mulighet til å ta mer initiativ i klimasaker. De vil da trenge å få tildelt mer ansvar og myndighet fra kommunen. Dette kommer frem per i dag mer som en ambisjon, enn noe som finner sted i praksis. Vi har sett at kommunen i større grad må ta hensyn til ungdomsrådets behov ved å la de få initiere til medvirkningsaktiviteter selv, samtidig som de mottar nødvendig støtte fra administrasjonen. Ettersom målet er å styrke ungdomsrådets posisjon og nedslagsfelt i klimaarbeidet i kommunen må de først øke rådets klimaengasjement.

Selv om det er flere tendenser til skinnmedvirkning i hvordan Fjell kommune tilrettelegger for ungdomsrådet, så har kommunen uttrykt en ambisjon om at de ønsker å bli mer systematiske i måten de jobber med ungdomsrådet. Prosjektet Ung klimaledelse kan sies å være et uttrykk for dette, ettersom det er et utviklingsprosjekt som akkurat har startet. Det kan se ut til å være en forventning fra administrasjonen om at klima er en sak som "alle" ungdom er opptatt av. Dette er noe som ansees å være en barriere for rådets medvirkning i klimasaker, da det ligger

en forventning om at de vil gi innspill uavhengig av tilrettelegging fra administrasjonen. Vi har i vår oppgave funnet at ungdom er opptatt av saker som angår dem selv. Vi har sett sammenhengen mellom at de kan utvikle nye interesser og engasjement med å få nye kunnskaper om et tema. Workshop har her vært en kilde til nytt engasjement for flere ungdommer i rådet. Ved å øke unges kompetanse på klimasaken vil de kunne tenkes å være i stand til å ta en mer ledende rolle og på denne måten fungere som en brobygger ut til andre unge. Ungdomsrådet kan her spille en viktig rolle for kommunen, slik at de kan nå den oppvoksende generasjonen på de plattformene de faktisk bruker som Instagram. Dette krever at de gir medlemmene i ungdomsrådet mer ansvar og myndighet til å selv initiere. Ungdomsrådet kan her inngå som en av flere tjenesteområder for unge i kommunen, der rådet kan bli en arena for unge å medvirke i klimasaker.

7.1 Muligheter for videre forskning

Vår studie inngår som del av et ny oppstartet utviklingsprosjekt ved Include. Den kan bidra til å gi Fjell kommune innsyn i hvordan de kan tilrettelegge for at ungdomsrådet kan medvirke. Selv om vi har sett på et ungdomsråd i en enkelt kommune, kan det likevel være grunn til at våre funn også kan overføres til ungdomsråd i andre kommuner. Det er som tidligere nevnt, flere paralleller til funnene fra Sawyer sin studie fra et annet ungdomsråd og vår. Ettersom ungdomsråd er et relativt nytt medvirkningsorgan, vil det være behov for mer forskning på dette feltet.

Våre funn peker på at retningslinjene virker begrensende for rådets aktivitet, ettersom mengden saker som angår unge blir prioritert fremfor å tilrettelegge for at rådet kan initiere egne saker. Det kan derfor tenkes at det trengs et veiledende rammeverk for hvordan kommuner kan tilrettelegge mer systematisk for medvirkning i ungdomsråd. Et annet aspekt man kan utforske videre, er lovens manglende forpliktelse til å gi unge opplæring.

En mulighet man kunne sett nærmere på er hvordan kommunen tilrettelegger for medvirkning ut mot andre innbyggere, gjennom borgermedvirkning. Det kan forskes mer på hvordan unge i kommunen som ikke sitter i et ungdomsråd opplever at de kan gi innspill i saker de engasjerer seg for. En annen mulighet er å se nærmere på samarbeidet mellom ungdomsrådet og elevrådene i kommunen. Det kunne også vært interessant å se på hva slags samarbeid ungdommens fylkesråd har med ungdomsrådene i fylket. Dette rådet skal fremme interesser i

saker som angår unge på fylkesnivå. Vi ser også et potensiale for at rådet kan få en større gjennomslagskraft i sin medvirkning. I dette ligger det at administrasjonen må etablere en tettere dialog med rådet, slik at de får et større innblikk i hvilke forutsetninger de har for å delta. Det er med dette grunn til å følge ung klimaledelse prosjektet videre.

Litteraturliste

- Arnstein, S. R. (1969). *A Ladder Of Citizen Participation*. Journal of the American Institute of Planners, 35(4), 216-224. DOI: [10.1080/01944366908977225](https://doi.org/10.1080/01944366908977225)
- Bakhtin, M. M. (1981). *The dialogic imagination: Four essays*. by M. M. Bakhtin, ed. Michael Holquist, trans. Caryl Emerson and Michael Holquist. University of Texas Press.
- Bakhtin, M. M. (1986). *Speech genres and other late essays*. ed. Caryl Emerson and Michael Holquist, trans. V.W. McGee. University of Texas Press.
- Braun, V. & Clarke, V. (2013). *Successful qualitative research, a practical guide for beginners*. Sage Publications.
- Braun, V. & Clarke, V. (2019). *Reflecting on reflexive thematic analysis*, *Qualitative Research in Sport, Exercise and Health*. 11(4), 589-597. DOI: [10.1080/2159676X.2019.1628806](https://doi.org/10.1080/2159676X.2019.1628806)
- Bruner, J. S. (1986). *Actual minds, possible worlds*. Harvard University Press.
- Bryman, A. (2016). *Social Research methods*. (5th ed.). Oxford university press.
- Bufdir. (u.å). *Ungdomsråd – ein rettleiar*.
<https://ny.bufdir.no/fagstotte/produkter/ungdomsrad/#heading-contentlink-115207>
- Det norske akademis ordbok. (u.å). *handlingsrom*. <https://naob.no/ordbok/handlingsrom>
- Du Bois, J. W. (2007). *The stance triangle*. I Englebretson, R. (Red.), *Stancetaking in Discourse. Subjectivity, evaluation, interaction* (139-182). John Benjamins Publishing Company. DOI: <https://doi.org/10.1075/pbns.164>
- Esterberg, K. G. (2002). *Qualitative Methods in Social Research*. McGraw-Hill.

- Forskrift om medvirkningsordninger. (2019). *Forskrift om kommunale og fylkeskommunale råd for eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom*. (FOR-2019-06-17-727). Lovdata. <https://lovdata.no/forskrift/2019-06-17-727>
- Giarratani, L., Parikh, A., DiSalvo, B. J., Knutson, K. & Crowley, K. (2011). *Click!: Pre-Teen Girls and a Mixed Reality Role-Playing Game for Science and Technology*. Universitetsforlaget, *Nordic Journal of digital literacy*. 6(3). (121-137).
- Hagen, A. L. & Andersen, B. (2021). *Introduksjon til ung medvirkning, kreativitet og konflikt i planlegging*. I A. L. Hagen & B. Andersen (Red.), *Ung medvirkning: Kreativitet og konflikt i planlegging*. (Kap.1, s.11–41). Cappelen Damm Akademisk. DOI: <https://doi.org/10.23865/noasp.150.ch1>
- Hart, R. (1992). *Children's participation, from tokenism to citizenship*. UNICEF International Child Development Centre.
- Kommuneloven. (2018). *Lov om kommuner og fylkeskommuner*. (LOV-2018-06-22-83). Lovdata. <https://lovdata.no/lov/2018-06-22-83>
- KS. (2022). Hentet fra 05.06.2022
<https://www.ks.no/fagomrader/demokrati-og-styring/for-deg-som-folkevalgt/>
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2021). *Det kvalitative forskningsintervju*. 3. utg. Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Menneskerettsloven. (1999). *Lov om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett*. (LOV-1999-05-21-30). Lovdata. <https://lovdata.no/lov/1999-05-21-30>
- Oswald, E. (2020). *Getting to Know Other Ways of Knowing: Boundary Experiences in Citizen Science*. *Citizen Science: Theory and Practice*, 5(1), 25, 1-15. DOI: <http://doi.org/10.5334/cstp.310>
- Peek, L. & Fothergill, A. (2009). *Using focus groups: Lessons from Studying Daycare Centers, 9/11, and Hurricane Katrina*. *Qualitative Research*, 9: 31-59.

- Personopplysningsloven. (2018). Lov om behandling av personopplysninger
(LOV-2018-06-15-38). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2018-06-15-38>
- Plan- og bygningsloven-pbl. (2018). *Lov om planlegging og byggesaksbehandling*.
(LOV-2008-06-27-71). Lovdata. <https://lovdata.no/lov/2008-06-27-71>
- Thagaard, T. (2013). *Systematikk og innlevelse: En innføring i kvalitativ metode*. (4.utg).
Fagbokforlaget. Bergen.
- Sawyer, T. (2019). *Youth council participation in city planning: The case of Oslo*. Towards
the Child friendly City International
- Sfard, A. (1998). *On Two Metaphors for Learning and the Dangers of Choosing Just One*.
Educational Researcher, 27(2), 4-1. DOI:
<https://doi.org/10.3102%2F0013189X027002004>
- Silverman, D. (2017). *Doing qualitative research*. Sage Publication Inc.
- Universitetet i Oslo. (u.å.). *Om oss*. <https://www.sum.uio.no/include/om/>
- Vygotsky, L. S. (1978). *Interaction between learning and development*. I L. S. Vygotsky, C.
Michael, J. S. Vera, A Scribner, E. Souberman (Red.), *Mind in Society: The
development of higher psychological processes* (s. 79-91). Harvard University Press.
- Vygotsky, L. S. (1986). *The development of scientific concepts in childhood: The design of a
working hypothesis* L. S. Vygotsky and A. Kozulini (Red.), *Thought and language*.
MIT Press.
- Wertsch, J. V. (1991). *Voices of the mind: A Sociocultural Approach to Mediated Action*.
Harvard University Press.
- Wood, D., Bruner, J. & Ross, G. (1976). *The Role of Tutoring in Problem Solving*. Journal of

Child Psychology and Psychiatry, 17(2), 89-100. DOI:

<https://doi-org.ezproxy.uio.no/10.1111/j.1469-7610.1976.tb00381.x>

Universitetet i Oslo (u.å.). *Vilkår for bruk av Gsuite for UiO.*

<https://www.uio.no/tjenester/it/lagring-samarbeid/gsuite/hjelp/vilkaar.html>

Yin, R. K. (2018). *Case Study Research Design and Methods*. 4. utg. Sage Publications

Vedlegg 1: Intervjuguide: Administrasjonen i Fjell kommune

Rolig start: Vi forteller litt om oss, masteroppgaven og hvordan vi ble kjent med Include.

Rolle og oppgaver

- Kan du fortelle litt om deg selv og din rolle?

Organisering av ungdomsrådet

- Hvem har ansvar for å legge til rette for unges medvirkning i Asker kommune?
- Hvordan organiserer Fjell kommune arbeidet med ungdomsrådet?
- Hvordan tilrettelegge Fjell kommune for at unge får medvirke i klimasaker?
- Hvordan kan man se at Fjell kommune arbeider med unges medvirkning i planprosesser?
- Hvordan dokumenterer dere medvirkning?
- På hvilke områder jobber Fjell kommune med unges medvirkning?
- Hvordan organiserer kommunen handlingsrommet til ungdommene?
- Hvordan inkluderes ungdommene?
- I hvilken grad blir ungdommene lyttet til og får være med å påvirke?
- Hva er intensjonen bak det å ha et ungdomsråd?
- Har dette endret seg over tid (2019- 2022)?

Rekruttering til ungdomsrådet

- Når dere setter sammen ungdomsrådet, hva ser dere etter?
- Hva ønsker dere deltakelse i ungdomsrådet skal gi den enkelte?
- Hvordan rekrutterer Fjell kommune medlemmer til Ungdomsrådet?
- Hvordan dokumenterer dere medvirkning?
- Hvordan promoterer dere vervet?
- Hva tror du er grunnen til at unge vil sitte i ungdomsrådet?
- Hvilke saker angår særlig ungdom?

Fasilitator rolle

- Hvorfor ønsker dere å ha innspill fra ungdomsrådet?
- Hvordan bistår dere ungdomsrådet?
- Hvorfor tilrettelegger Fjell kommune for ungdomsrådets medvirkning?

- Hvordan benytter dere ungdomsrådets innspill i kommunen?
- På hvilken måte fasiliterer dere ungdomsrådet?
- Hvilken rolle har akademisk sekretariat? og hvorfor?

Samarbeid med ungdomsrådet

- Hvordan oppstår kunnskapsutvikling og deling av kunnskap når aktører på tvers i kommunen samarbeider om fremtidens løsninger?
- Er det noen drivkrefter og motkrefter som oppstår i prosessen.
- Hvordan samarbeider du med ungdomsrådet?
- Hvordan behandler dere ungdomsrådets innspill?

Avsluttende spørsmål

- Er det noe annet dere ønsker å si noe om?
- Er det noen andre i Fjell kommune vi bør intervjuer?

Vedlegg 2: Intervjuguide: Ungdomsrådet i Fjell kommune

Rolig start: Vi forteller litt om oss, masteroppgaven og hvordan vi ble kjent med Include.

Ber ungdommene fortelle hva dere heter, alder, og hvor lenge dere har vært med i ungdomsrådet.

Motivasjon

- Hvorfor tenker dere om å være med i ungdomsrådet?
- Hva har dere lært av å være med?

Forventninger

- Hvordan hørte dere om Ungdomsrådet (med andre ord hvordan var rekrutteringsprosessen)? Hva fikk dere til å søke?
- Hvilke forventninger hadde dere til ungdomsrådet før dere ble medlemmer?

Erfaringer: Medvirkning og engasjement

- Hvem snakker dere på vegne av i ungdomsrådet?
- Hvordan opplever dere å representere ungdoms interesser i Asker kommune?
- Kan dere fortelle litt om arbeidet og oppgavene til ungdomsrådet?
- Hva lærer/ lærte dere av deltakelsen i ungdomsrådet?
- Opplever dere at ungdomsrådet har innflytelse på saker som tas opp?
- Har dere sett at ungdomsrådets ideer blir lyttet til og verdsatt av andre i kommunen?
- Kan dere vise til eksempler?
- Hvilket mandat opplever dere at ungdomsrådet har?/ Hvilket mandat tenker dere at ungdomsrådet bør ha?

Ungdomsrådets saker

- Hvilke saker har dere engasjert dere i? kan dere vise til eksempler?
- Hvilke saker har dere fremmet / ønsker å fremme som egne saker (på eget initiativ)?
- Hvordan har dere gått frem?
- Opplever dere at det er vanskelig å oppfatte saksdokumenter? språket som blir brukt?
- Hvilke saker har dere lykket til å få frem deres meninger i?
- Hva er det som gjør at dere lander på et standpunkt?
- Blir dere påvirket av andre aktører som har synspunkt i sakene dere behandler?

- På hvilken måte har dere fått påvirke utfallet eller prosessen i en sak?
- Hvordan samarbeider dere om innspill i dokumenter?
- Hvordan blir dere enige om ordlyden utkastene? Kan dere vise til eksempler?
- Har dere opplevd å få begrenset medvirkning i en sak?
- Er det noen faktorer dere ser som bidrar til å fremme og/ eller hemmer medvirkningsprosessen for ungdomsrådet?

Samarbeid med andre aktører – Omstilling

- Samarbeider dere med noen?
- Isåfall hvem?
- Hvordan foregår samarbeidet?
- Har samarbeidet vært preget av utfordringer?
- På deres ungdomsrådsmøter har dere en politisk sekretariat tilgjengelig, kan dere fortelle om hvilken rolle denne personen har?
- På hvilken måte har voksne en rolle i ungdomsrådet? eventuelt hvem?
- På hvilken måte har ungdomsrådet fått støtte fra andre i kommunen?
- Hvordan kommuniserer dere med de andre kommunale aktørene i klimaarbeid?
- Hvilke plattformer kommuniseres det på?

Klimaarbeid

- Hvordan stiller ungdomsrådet seg til kommunens klimaplan?
- Hvilke klimasaker er ungdomsrådet opptatt av? Har dere fått medvirke i noen av disse sakene?
- Hvordan tenker dere ungdomsrådet bør jobbe videre med klimaarbeid?
- Har dere noen ideer om hvordan dere kan få større medvirkning i kommunens klimasaker?

Demokrati og medborgerskap

- Hvordan ble/blir dere enige om hvilke anbefalinger dere skulle gi til kommunen?
- Hender det at dere er uenige, og i så fall hva gjør dere da?
- Hvordan oppleves det å være initiativtaker?

Overførbarhet til skolen og tidligere erfaringer

- På hvilken måte har dere gjort erfaringer med lignende aktiviteter fra skolen?

- Er det noen av disse erfaringene dere har fått nytte av i ungdomsrådet?
- Eks samfunnsfagtimene på skolen- ifht medborgerskap?

Avsluttende spørsmål

- Er det noe annet dere ønsker å si noe om?

Vedlegg 3: Godkjenning fra NSD

07.06.2022, 08:57

Meldeskjema for behandling av personopplysninger

[Meldeskjema](#) / [INCLUDE: INCLUSIVE Decarbonization and Energy transition – a cent...](#) / Vurdering

Vurdering

Referansenummer

435472

Prosjekttittel

INCLUDE: INCLUSIVE Decarbonization and Energy transition – a center for socially inclusive solutions through co-creation with stakeholders

Behandlingsansvarlig institusjon

Universitetet i Oslo / Det utdanningsvitenskapelige fakultet / Institutt for pedagogikk

Prosjektansvarlig

Anja Amundrud / Tanja Winter

Prosjektperiode

01.01.2022 – 31.12.2025

[Meldeskjema](#)

Dato	Type
17.02.2022	Standard

Kommentar

Det er vår vurdering at behandlingen av personopplysninger i prosjektet vil være i samsvar med personvernlovgivningen så fremt den gjennomføres i tråd med det som er dokumentert i meldeskjemaet med vedlegg 17.02.2022, samt i meldingsdialogen mellom innmelder og Personverntjenesten. Behandlingen kan starte.

TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET

Prosjektet vil behandle alminnelige kategorier av personopplysninger frem til 31.12.2025.

LOVLIG GRUNNLAG

Prosjektet vil innhente samtykke fra de registrerte til behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 og 7, ved at det er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse som kan dokumenteres, og som den registrerte kan trekke tilbake. Lovlig grunnlag for behandlingen vil dermed være den registrertes samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a.

PERSONVERNPRINSIPPER

Vi vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen om:

- lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at de registrerte får tilfredsstillende informasjon om og samtykker til behandlingen
- formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke viderebehandles til nye uforenlige formål
- dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med prosjektet
- lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lengre enn nødvendig for å oppfylle formålet

DE REGISTRERTES RETTIGHETER

Vi vurderer at informasjonen om behandlingen som de registrerte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 13.

Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18) og dataportabilitet (art. 20).

Vi minner om at hvis en registrert tar kontakt om sine rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

Vi legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1 f) og sikkerhet (art. 32).

<https://meldeskjema.nsd.no/vurdering/61f006a3-789f-4716-af94-a7c596af075aa>

1/2

07.06.2022, 08:57

Meldeskjema for behandling av personopplysninger

Teams og Zoom er databehandler i prosjektet. Vi legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene til bruk av databehandler, jf. art 28 og 29

For å forsikre dere om at kravene oppfylles, må dere følge interne retningslinjer og eventuelt rådføre dere med behandlingsansvarlig institusjon.

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til oss ved å oppdatere meldeskjemaet. Før du melder inn en endring, oppfordrer vi deg til å lese om hvilke type endringer det er nødvendig å melde: <https://www.nsd.no/personverntjenester/fyll-ut-meldeskjema-for-personopplysninger/melde-endringer-i-meldeskjema> Du må vente på svar fra oss før endringen gjennomføres.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

Vi vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Kontaktperson hos oss: Sturla Herfindal

Lykke til med prosjektet!

<https://meldeskjema.nsd.no/vurdering/61f006a3-789f-4716-a94-a7c596a675aa>

2/2

Vedlegg 4: Informasjonsskriv og samtykkeskjema

Include

Forskningscenter for sosialt inkluderende energiomstilling

Forespørsel om deltakelse i forskningsprosjekt om ung klimaledelse i [redacted] kommune

I dette skrivet gis informasjon om prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Bakgrunn og formål

Forskningsgruppen Include har satt i gang et prosjekt i [redacted] kommune der de forsker på ung klimaledelse. Denne casestudien bygger videre på Include sitt arbeid. [redacted] kommune har fra 2019 hatt et ungdomsråd. Rådet gir ungdom i kommunen mulighet til å uttale seg om saker som angår dem, og medvirke i kommunens saker.

Casestudien har som mål å undersøke hvilke handlingsrom ungdomsrådet i [redacted] kommune har for å medvirke i klimasaker. Vi ønsker å se på hvordan [redacted] kommune tilrettelegger for ungdomsrådets medvirkning generelt, og spesifikt i klimasaker. I tillegg er målet å se nærmere på hvilken måte ungdommene opplever å få medvirke i kommunens klimasaker.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Universitetet i Oslo er vertskap for Include og er behandlingsansvarlig.

Include er et samarbeid mellom følgende forskningspartnere: Universitetet i Oslo, Fridtjof Nansens Institutt, CICERO Senter for klimaforskning, OsloMet, Transportøkonomisk institutt, Universitetet i Tromsø og Durham University, UK.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Vi er i prosessen med å rekruttere 10-20 informanter fra ansatte i [redacted] kommune og medlemmer av ungdomsrådet til å delta i studiet. Ønsket er å få variasjon i utvalget for å forstå hvordan [redacted] kommune jobber med ung klimaledelse og hvordan unge får medvirke i kommunen. Vi ønsker derfor at du/dere deltar i studien.

Hva innebærer det å delta i studien?

Intervju:

Dersom du velger å delta vil intervjuet ta ca. ½ – 1 time. Vi har utarbeidet en intervjuguide som vi bruker i intervjuet, men det gis også rom for at informanten kan belyse ting utover det som denne dekker og som er av interesse for studien. Spørsmålene vil handle om medvirkning, motivasjon, og engasjement

Vi gjør notater under intervjuet og ber også om å ta lydopptak for bruk internt i prosjektet. Vi ber om godkjenning fra dere på at lydopptak kan gjøres før vi ev. tar opptak, og informerer også om at dette er kun til internt bruk i prosjektet og at opptaket slettes etter at prosjektet er slutført.

Møter og idedugnader:

Dersom du velger å delta innebærer det at du kan bli spurt om å delta på møter og idedugnader i et omfang som avhenger av hvor sentral rollen din er i forhold til formålet for dette prosjektet. Vi lager møtereferater og notater.

Observasjoner:

Det kan være behov for å observere hvordan dere arbeider saker som omhandler ung klimaledelse gjennom at forskerne deltar på arbeidsmøter, informasjonsmøter, daglige arbeidsoppgaver ol., Dersom du velger å delta innebærer det at vi kan observere deg i slike sammenhenger. Vi vil ta feltnotater.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om deg vil da bli anonymisert eller slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrevet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

Det er kun forskere knyttet til Include ved Universitetet i Oslo som har tilgang til data før de anonymiseres. Navnet ditt og kontaktopplysningene dine vil erstattes med en kode som lagres på egen navneliste adskilt fra øvrige data. Dette lagres på trygg forskningsserver med passord. I publikasjoner vil dataene være anonymisert.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Opplysningene anonymiseres når prosjektet avsluttes, noe som etter planen er ved utgangen av 2025. Personopplysninger og opptak vil da slettes, og kun det anonymiserte datamaterialet beholdes.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til: innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg, å få rettet personopplysninger om deg, få slettet personopplysninger om deg, få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet), og å sende klage til personvernombudet ved UiO eller Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra Universitetet i Oslo har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Annika Barlinn Kjelstad, Masterstudent, Institutt for pedagogikk, annikabk@student.uv.uio.no
- Marit Ytterdal, Masterstudent ved Institutt for pedagogikk, marityt@student.uv.uio.no
- Anja Amundrud, forsker, Institutt for pedagogikk, anja.amundrud@iped.uio.no
- Ole Smørdal, forsker, Include, ansvarlig for datahåndtering, ole.smordal@uv.uio.no

Med vennlig hilsen

Studenter og forskere ved Institutt for pedagogikk, Universitetet i Oslo

Samtykkeerklæring

Personer som representerer en brukerpartner i Include, kan levere samtykkeerklæring ved å følge én av følgende fremgangsmåter:

1. Digitalt via Tjenester for Sensitive Data (TSD): <https://nettskjema.no/a/includepartner>
Her vil du bli bedt om å benytte Bank ID for innlogging.
2. Ved å fylle ut og returnere skjema for samtykke (under) til en av forskerne i Include,

Skjema for samtykke

Jeg har mottatt og forstått informasjon om *Include: Forskningscenter for sosialt inkluderende energiomstilling*, og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

å delta i møter og idedugnader
å bli intervjuet
la forskere observere møtene du deltar i
at det gjøres opptak av Zoom-møter

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til senteret avsluttes, ca. 2027.

Jeg representerer følgende brukerpartner i Include:
